

BARBARA JAPELJ PAVEŠIĆ

**NACIONALNA ŠTUDIJA
ZAZNAVE NASILJA
NAD UČITELJI
IN RAVNATELJI**

BARBARA JAPELJ PAVEŠIČ

**NACIONALNA ŠTUDIJA
ZAZNAVE NASILJA NAD UČITELJI
IN RAVNATELJI V ŠOLAH**

ZAGOTAVLJANJE VARNEGA IN VZPODBUDNEGA
UČNEGA OKOLJA

Vsebina

9 Slike in tabele

7

13 Priporočila

15 Uvod

21 Opis nacionalne raziskave o nasilju nad učitelji

21 Razlogi za izvedbo študije

22 Metodologija

23 Odziv na vprašalnik

24 Nacionalni dokumenti o obravnavi nasilja
nad zaposlenimi v šolah

27 Rezultati po vsebinskih sklopih zbranih podatkov

27 1. Pogostost nasilnih dogodkov

32 2. Kraj nasilnih dogodkov

34 3. Nasilje staršev nad učitelji

39 4. Vzroki za nasilne dogodke

42 5. Nasilje nad učitelji s strani drugih zaposlenih na šoli

46 6. Odzivi na nasilne dogodke

54 7. Stališča do pojava nasilja na šoli

61 8. Ideje za izboljšanje stanja

69 Opisi problemov nasilja na šolah

69 Primeri nasilnih dejanj in vedenja, ki so jih ravnatelji šol navedli kot slabo rešene

74	Primeri nasilnih dejanj in vedenja, ki so jih ravnatelji šol navedli kot dobro rešene
81	Metoda primerjave opisov reševanja nasilnih dogodkov s strani učiteljev
95	Povezanost zaznave nasilja z drugimi kazalci učiteljevega dela
105	Zaključek
107	Viri
109	Priloga A: Konteksti nastopanja značilnih besed, ki opredeljujejo dobro ali slabo rešene primere nasilja na osnovnih šolah
109	Dobro rešeni problemi
112	Slabo rešeni problemi
123	Priloga B: Konteksti nastopanja značilnih besed, ki opredeljujejo dobro ali slabo rešene primere nasilja na srednjih šolah
123	Dobro rešeni problemi
140	Slabo rešeni primeri

Slike in tabele

31	Slika 1a: Deleži ravnateljev OŠ po poročanju o pogostosti nasilnih dejanj učencev proti učiteljem	9
31	Slika 1b: Deleži ravnateljev SŠ po poročanju o pogostosti nasilnih dejanj dijakov do učiteljev	
33	Slika 2a: Deleži ravnateljev OŠ po poročanju o krajih, kjer se zgodijo nasilni dogodki	
34	Slika 2b: Deleži ravnateljev SŠ po poročanju o krajih, kjer se zgodijo nasilni dogodki	
38	Slika 3a: Deleži ravnateljev OŠ po poročanju o doživetem nasilju s strani staršev	
39	Slika 3b: Deleži ravnateljev SŠ po poročanju o doživetem nasilju s strani staršev	
41	Slika 4a: Poročanje ravnateljev OŠ o pogostosti vzrokov za nasilje učencev nad učitelji	
42	Slika 4b: Poročanje ravnateljev SŠ o pogostosti vzrokov za nasilje učencev nad učitelji	
43	Slika 5a: Redki pojavi nasilja s strani zaposlenih nad učitelji v OŠ	
43	Slika 5b: Redki pojavi nasilja s strani zaposlenih nad učitelji v SŠ	
44	Slika 6a: Pogostejši pojavi nasilja s strani zaposlenih nad učitelji v OŠ	
44	Slika 6b: Pogostejši pojavi nasilja s strani zaposlenih nad učitelji v SŠ	
45	Slika 7a: Pogostost pojavov nasilja med zaposlenimi po poročanju ravnateljev OŠ	
45	Slika 7b: Pogostost pojavov nasilja med zaposlenimi po poročanju ravnateljev SŠ	
47	Slika 8a: Obveščanje o problemu nasilja v OŠ	

- 47** Slika 8b: Obveščanje o problemu nasilja v SŠ
- 48** Slika 9a: Odziv vodstva osnovnih šol na problem nasilja
- 49** Slika 9b: Odziv vodstva srednjih šol na problem nasilja
- 50** Slika 10a: Svetovalna služba v odzivih na problem nasilja v OŠ
- 50** Slika 10b: Svetovalna služba v odzivih na problem nasilja v SŠ
- 51** Slika 11a: Obveščanje o nasilju po elektronskih medijih v OŠ
- 51** Slika 11b: Obveščanje o nasilju po elektronskih medijih v SŠ
- 52** Slika 12: Neskladja v pravilnikih za reševanje nasilja
- 53** Slika 13a: Deleži ravnateljev OŠ po poročanju o pogostosti odziva na nasilne dogodke na šoli
- 54** Slika 13b: Deleži ravnateljev SŠ po poročanju o pogostosti odziva na nasilne dogodke na šoli
- 56** Slika 14a: Deleži učiteljev po strinjanju z izjavami o reševanju problemov nasilja na OŠ
- 58** Slika 14b: Deleži učiteljev po strinjanju z izjavami o reševanju problemov nasilja na OŠ
- 59** Slika 15a: Ravnatelji OŠ po strinjanju z izjavami o reševanju problematike nasilja na šoli
- 60** Slika 15b: Ravnatelji SŠ po strinjanju z izjavami o reševanju problematike nasilja na šoli
- 62** Slika 16a: Potrebne nujne spremembe v osnovni šoli po mnenju učiteljev
- 63** Slika 17a: Srednje potrebne spremembe v osnovni šoli po mnenju učiteljev
- 63** Slika 18a: Manj potrebne spremembe v osnovni šoli po mnenju učiteljev
- 64** Slika 19: Nujnost sprememb za izboljšanje obravnave problemov nasilja po mnenju učiteljev SŠ
- 65** Slika 20a: Nujnost sprememb za izboljšanje obravnave problemov nasilja po mnenju ravnateljev OŠ
- 66** Slika 20b: Nujnost sprememb za izboljšanje obravnave problemov nasilja po mnenju ravnateljev SŠ
- 101** Slika 21.1a: Porazdelitev učiteljev treh skupin po zaznavi nasilja na osnovnih šolah, kjer so učitelji iz skupine z veliko zaznanega nasilja
- 102** Slika 21.1b: Porazdelitev učiteljev treh skupin po zaznavi nasilja na srednjih šolah, kjer so učitelji iz skupine z veliko zaznanega nasilja
- 102** Slika 21.2: Porazdelitev učiteljev treh skupin po obsegu zaznanega nasilja po šolah

- 16** Tabela A: Obseg problemov na šoli (TIMSS 2015, M7.1)
- 17** Tabela B: Deleži osmošolcev, katerih učitelji se ne strinjajo z izjavami o varnosti na šoli
- 18** Tabela C: Obseg problemov na šoli (TIMSS 2015, M7.2)
- 28** Tabela 1.1: Deleži učiteljev po poročanju o pogostosti nasilnega vedenja učencev
- 30** Tabela 1.2: Deleži učiteljev OŠ, po poročanju o pogostosti motenj pouka s strani učencev
- 33** Tabela 2: Deleži učiteljev po poročanju o pogostosti kraja nasilnega vedenja učencev ali dijakov do učiteljev
- 35** Tabela 3a: Učiteljevo zaznavanje nasilja staršev v osnovni šoli
- 36** Tabela 3b: Učiteljevo zaznavanje nasilja staršev v srednji šoli
- 40** Tabela 4a: Pogostost vzrokov za nasilno vedenje učencev po presoji OŠ učiteljev
- 40** Tabela 4b: Pogostost vzrokov za nasilno vedenje učencev po presoji SŠ učiteljev
- 70** Tabela 5a: Opisi slabo rešenih problemov z nasiljem nad učitelji po poročanju ravnateljev osnovnih šol
- 73** Tabela 5b: Opisi slabo rešenih problemov z nasiljem nad učitelji po poročanju ravnateljev srednjih šol
- 75** Tabela 6a: Opisi dobro rešenih problemov z nasiljem nad učitelji po poročanju ravnateljev osnovnih šol
- 79** Tabela 6b: Opisi dobro rešenih problemov z nasiljem nad učitelji po poročanju ravnateljev srednjih šol
- 82** Tabela 7a: Slabo rešeni primeri nasilja v srednjih šolah po poročanju učiteljev
- 84** Tabela 7b: Dobro rešeni primeri nasilja v srednjih šolah po poročanju učiteljev
- 86** Tabela 7c: Deset pojmov, ki se med opisi dobro in slabo rešenih primerov v SŠ pojavijo največkrat
- 88** Tabela 8a: Slabo rešeni primeri nasilja v osnovnih šolah po poročanju učiteljev
- 89** Tabela 8b: Dobro rešeni primeri nasilja v osnovnih šolah po poročanju učiteljev
- 91** Tabela 8c: Deset pojmov, ki se med opisi dobro in slabo rešenih primerov v OŠ pojavijo največkrat
- 96** Tabela 9.1a: Kazalec zaznane nasilje nad učitelji OŠ s strani učencev
- 96** Tabela 9.1b: Kazalec zaznane nasilje nad učitelji SŠ s strani dijakov
- 96** Tabela 9.2a: Kazalec motenja pouka v OŠ s strani učencev
- 97** Tabela 9.2b: Kazalec motenja pouka v SŠ s strani dijakov
- 97** Tabela 9.3a: Kazalec zaznane nasilje staršev nad učitelji OŠ
- 98** Tabela 9.3b: Kazalec zaznane nasilje staršev nad učitelji SŠ

- 98** Tabela 9.4a: Kazalec Zaznano nasilje zaposlenih na šoli nad učitelji OŠ
- 99** Tabela 9.4b: Kazalec zaznano nasilje zaposlenih na šoli nad učitelji SŠ
- 100** Tabela 9.5: Medsebojna povezanost kazalcev zaznava nasilja
- 100** Tabela 9.6: Opisi skupin učiteljev po zaznavi nasilja
- 103** Tabela 9.7: Analiza povezanosti kazalcev nasilja s kazalci poučevanja iz študije TALIS

Priporočila

1. *V Sloveniji na šolah zaznavajo problem nasilja nad učitelji bolj kot drugje po svetu. Mednarodne primerjave kažejo, da učitelji v Sloveniji zaznavajo svoje delovno okolje kot manj varno kot učitelji v primerljivih zglednih državah, predvsem zaradi slabšega vedenja učencev. Ravnatelji polovice osnovnih šol v Sloveniji poročajo, da je verbalno nasilje učencev nad učitelji problem, kar je več kot drugje po svetu.*
2. *Na nacionalni ravni potrebujemo dogovor med strokovnjaki o sistematičnem prepoznavanju, reševanju in postopkih preprečevanja nasilnega vedenja do učiteljev in drugih strokovnjakov na šolah. Podatki, ki smo jih zbrali v naši študiji, kažejo, da je te vrste nasilja toliko, da ga ne moremo zanemariti ali obravnavati kot posamičnih dogodkov. Sistematični pristop je nujen pogoj za ohranjanje in povečanje strokovne avtonomije ter izboljšanje šolske kulture v vzpodbudno in varno okolje za učni proces v celoti.*
3. *Na nacionalni ravni potrebujemo dokumente z enotnimi priporočili ali obvezami za ravnanje v primeru nasilja do učiteljev s strani učencev ali drugih, ki niso zaposleni na šoli. V pregledu obstoječih dokumentov za delo na šolah smo ugotovili, da nasilje nad učitelji in zaposlenimi strokovnimi delavci na šolah s strani učencev, dijakov in staršev ni obravnavano. Trenutno se za način ravnanja ob pojavu zdi odgovorna vsaka šola zase.*
4. *Posebna pozornost naj bo posvečena odpravi besednega nasilja nad učitelji. Največ je besednega nasilja. Obseg besednega nasilja nad učitelji od učencev je opazno večji od obsega fizičnega nasilja, doživlja pa ga vsak peti učitelj v osnovni šoli in vsak sedmi učitelj v srednji šoli.*

5. *Iz vzrokov za nasilje sledi, da je nujno vzpostaviti večjo strpnost med učenci in povečati ugled učitelja tudi med učenci in dijaki v šoli, ne samo v družbi nasploh.* Vzroki za nasilno vedenje učencev so spori med njimi in ocenjevanje učiteljev. Pregled poročil učiteljev o vzrokih za nasilno vedenje učencev pokaže, da prevladujejo medvrstniški konflikti, ki so po mnenju skoraj polovice učiteljev včasih in po mnenju četrtnine učiteljev pogosto vzrok nasilnemu dogodku. Kot vzrok nasilja po pogostosti sledi ocenjevanje.
6. *Izboljšati je treba dobre odnose med učitelji znotraj šol.* Večinoma prevladujoča ocena o dobrih odnosih skriva precej posamičnih konfliktov med učitelji na šoli. Učitelji so poročali o tem, da večinoma lahko zaupajo sodelavcem in imajo z njimi dobre odnose. Vendar pričujoča študija sporoča, da so v šolah navzoča redna trenja in slabi odnosi z vsaj kakšnim kolegom pri skoraj 40 % učiteljev.
7. *Spremeniti je treba prakso učiteljevega reševanja nasilnega vedenja v razredu, saj trpi pouk.* Samo pri vsakem desetem učitelju pouk ne trpi zaradi njegovega reševanja problemov nasilja v razredu. Gotovo je izostanek poučevanja zaradi nasilja dejavnik, ki potrebuje nadaljnjo razpravo in strategijo reševanja na nacionalni ravni. Če zanemarimo dejstvo, da učitelj kot žrtev nasilja ne more vedno obravnavati nasilnega učenca niti v optimalnem času in prostoru, je nesporno nedopustno, da reševanje nasilja v razredu nadomesti obravnavo snovi in kakor koli omejuje izvedbo pouka.
8. *Spremeniti je treba obravnavo nasilnih učencev v celoti.* Dve tretjini osnovnošolskih in dobra polovica srednješolskih učiteljev se trenutno vsaj deloma strinja, da se nasilnih učencev in dijakov ne da spremeniti ter jim zato na šoli prilagajajo pouk in ravnanje. Sporočilo, ki ga s tem šola daje drugim učencem in družbi nasploh, je nesprijemljivo.

Uvod

V Sloveniji si v zadnjih letih raziskovalci in politični odločevalci prizadevajo ustvariti čim boljše pogoje za izobraževanje za vse skupine učencev. Med pomembnejšimi dejavniki odličnega izobraževanja je spodbudno in prijazno šolsko okolje za vse učence, torej brez vsake vrste nasilja. Z večjo pozornostjo do raziskovanja nasilja se je povečal tudi obseg informacij o nasilju v šolah, ki pa so večinoma omejene na pojave nasilja med učenci in dijaki. Po različnih poteh so vzporedno tudi učitelji sistemu poročali o izzivih, ki jih prednje postavlja reševanje problemov z nasiljem, ki pa ne nastaja samo med učenci in dijaki, ampak je vključevalo še odrasle in so ga bili deležni tudi učitelji.

Mednarodna raziskava TIMSS, ki primerljivo in sistematično meri občutek varnosti na šolah in obseg več vrst sodobnega nasilja v šolskem prostoru (Sardoč, 2019), je v zadnjih letih prinesla informacije o relativno veliki problematiki nasilja in zagotavljanja varnega okolja v slovenskih šolah. Po poročanju ravnateljev o stopnji disciplinskih problemov in nasilja med učenci v obliki dosežene vrednosti šole na mednarodnem indeksu varnosti in urejenosti šol, ki je zajel več vidikov nasilja, med njimi fizično nasilje, besedno nasilje, kraje, goljufije, spletne zlorabe med učenci in nasilje učencev nad učitelji, ter je njegova večja vrednost pomenila večjo varnost in urejenost šole, se je Slovenija uvrstila v spodnjo tretjino držav z manjšo varnostjo in urejenostjo šol, o poročanju učiteljev o varnosti šolskega okolja v obliki podobnega indeksa pa še slabše, na četrto mesto od spodaj navzgor med 39 državami (Tabeli A in C ali M7.1 in M7.2 iz raziskave TIMSS 2015) (Japelj-Pavešič, Svetlik, 2016; Mullis, Martin, Foy, Hooper, 2016).

Ravnatelji šol so v okviru indeksa problemov na šoli poročali o tem, kako velik problem na njihovi šoli predstavlja fizično ali besedno nasilje učencev nad učitelji. Poročilo navaja podatke o deležih odgovorov, preračunanih na

Tabela A: Obseg problemov na šoli (TIMSS 2015, M7.1)

Poročilaravnateljev

Učencem je bila dodeljena vrednost na lestvici iz vseh odgovorov njihovih ravnateljev o problemih na šoli. Učenci so bili opredeljeni kot takšni, ki hodijo v šole s **skoraj nobenim problemom**, če so na lestvici dosegli najmanj 10,8 točk, kar ustreza poročanju ravnateljev, da 6 problemov na šoli ne poznajo in 5, da so majhni. Učenci so bili opredeljeni kot takšni, ki hodijo v šole z **resnimi problemi**, če so na lestvici zbrali največ 8,0 točk, kar ustreza poročanju ravnateljev, da je 6 od 11 problemov na šoli resnih ali velikih in ostalih 5 manjših. Vsi ostali učenci so bili opredeljeni, da imajo njihove šole **manjše probleme**.

Država	Skoraj nobenih problemov		Manjši problemi		Resni problemi		Povprečje na lestvici	Razlika od povprečja na lestvici v 2011
	Odstotek učencev	Povprečni dosežek	Odstotek učencev	Povprečni dosežek	Odstotek učencev	Povprečni dosežek		
Singapur	74 (0.0)	630 (3.4)	26 (0.0)	595 (7.1)	0 (0.0)	~ ~	11.7 (0.00)	0.7 (0.00)
Anglija	r 73 (4.5)	535 (6.3)	27 (4.5)	504 (10.7)	0 (0.0)	~ ~	11.6 (0.13)	r 1.0 (0.20)
Norveška (9)	67 (4.5)	513 (2.7)	33 (4.5)	509 (4.6)	0 (0.0)	~ ~	11.2 (0.13)	o o
Hong Kong	66 (4.5)	602 (6.8)	33 (4.6)	574 (8.5)	1 (1.1)	~ ~	11.4 (0.15)	o.4 (0.21)
Kazahstan	65 (4.2)	536 (7.1)	18 (3.3)	507 (12.1)	17 (3.2)	517 (13.3)	10.8 (0.23)	-0.9 (0.26)
Irska	64 (3.9)	531 (3.3)	34 (4.0)	514 (6.0)	2 (1.2)	~ ~	10.9 (0.13)	o o
Gruzija	57 (3.8)	451 (5.2)	40 (3.8)	456 (5.1)	3 (1.0)	474 (28.7)	10.8 (0.12)	0.0 (0.16)
Tajvan	57 (3.8)	610 (3.8)	42 (3.7)	586 (4.5)	1 (0.8)	~ ~	11.1 (0.13)	-0.3 (0.20)
Ruska federacija	56 (3.7)	545 (6.4)	43 (3.5)	530 (6.0)	1 (0.8)	~ ~	10.8 (0.08)	0.2 (0.11)
Iran	55 (3.4)	446 (6.4)	41 (3.4)	423 (5.5)	4 (1.1)	436 (17.1)	11.0 (0.13)	-0.4 (0.17)
Južna Koreja	55 (4.7)	606 (3.9)	38 (4.6)	606 (3.8)	7 (2.3)	600 (7.2)	11.0 (0.17)	0.9 (0.25)
Združeni arab. emirati	54 (2.3)	483 (3.3)	40 (2.2)	445 (3.3)	6 (0.9)	403 (7.9)	11.0 (0.08)	0.8 (0.11)
Japonska	54 (3.9)	595 (3.4)	37 (4.2)	579 (4.9)	9 (2.3)	571 (11.9)	10.5 (0.13)	0.5 (0.22)
Bahrajn	51 (0.2)	465 (2.1)	36 (0.2)	438 (2.3)	13 (0.2)	455 (5.0)	10.4 (0.02)	0.5 (0.02)
Libanon	51 (4.6)	448 (5.1)	29 (4.3)	436 (7.1)	20 (3.5)	440 (9.6)	10.2 (0.23)	0.0 (0.30)
Katar	51 (0.7)	439 (4.6)	34 (0.7)	436 (3.8)	15 (0.3)	434 (5.7)	10.2 (0.02)	-0.4 (0.05)
Oman	50 (3.9)	411 (3.8)	27 (3.6)	402 (7.2)	23 (3.1)	388 (6.4)	10.2 (0.19)	0.4 (0.27)
Malta	50 (0.1)	520 (1.5)	45 (0.1)	466 (1.5)	5 (0.1)	465 (3.8)	10.6 (0.00)	o o
Malezija	50 (4.6)	477 (5.3)	48 (4.4)	454 (5.7)	3 (2.1)	455 (20.5)	10.8 (0.15)	0.9 (0.18)
Savdska Arabija	49 (4.3)	383 (7.0)	31 (3.9)	354 (6.5)	20 (3.5)	356 (9.5)	10.2 (0.24)	0.5 (0.32)
Avstralija	48 (3.2)	528 (4.7)	51 (3.2)	487 (4.4)	1 (0.6)	~ ~	10.6 (0.09)	0.5 (0.13)
Kanada	45 (4.1)	538 (2.8)	54 (4.1)	520 (3.2)	1 (0.7)	~ ~	10.6 (0.12)	o o
Tajska	42 (4.0)	450 (7.3)	53 (4.0)	418 (6.5)	5 (1.7)	405 (14.1)	10.4 (0.14)	0.4 (0.19)
Litva	40 (4.2)	524 (5.2)	57 (4.2)	503 (4.2)	2 (1.1)	~ ~	10.3 (0.10)	0.2 (0.15)
ZDA	34 (3.0)	539 (5.6)	64 (3.4)	511 (3.9)	2 (1.0)	~ ~	10.2 (0.09)	0.2 (0.12)
Jordanija	34 (3.5)	398 (5.6)	43 (3.9)	377 (5.4)	23 (3.3)	382 (6.9)	9.6 (0.18)	0.6 (0.23)
Slovenija	32 (3.6)	519 (4.5)	63 (3.7)	516 (2.6)	5 (1.8)	509 (7.9)	10.0 (0.12)	0.1 (0.17)
Nova Zelandija	31 (4.6)	507 (4.0)	66 (4.6)	485 (4.8)	3 (1.5)	438 (18.0)	10.2 (0.13)	0.5 (0.16)
Čile	29 (3.8)	454 (7.3)	58 (3.9)	421 (4.9)	13 (3.0)	398 (6.7)	9.8 (0.12)	0.1 (0.20)
Madžarska	29 (3.9)	540 (8.4)	63 (4.1)	512 (5.1)	8 (2.1)	428 (12.2)	10.1 (0.12)	0.5 (0.16)
Italija	27 (4.2)	501 (6.2)	61 (4.5)	490 (3.7)	12 (2.6)	493 (11.0)	9.7 (0.12)	0.2 (0.18)
Kuvajt	27 (3.3)	423 (11.1)	50 (4.0)	385 (4.9)	23 (3.5)	375 (11.2)	9.4 (0.15)	o o
Izrael	26 (3.6)	535 (9.3)	61 (3.6)	511 (6.6)	13 (2.3)	464 (12.2)	9.6 (0.14)	0.2 (0.21)
Švedska	26 (4.3)	515 (4.6)	70 (4.6)	496 (3.4)	4 (1.8)	483 (26.5)	9.8 (0.13)	r 0.3 (0.16)
Turčija	19 (2.6)	499 (12.5)	49 (3.8)	455 (5.1)	32 (3.4)	437 (7.6)	8.8 (0.14)	-0.4 (0.20)
Egipt	19 (3.4)	394 (10.7)	42 (3.6)	396 (6.4)	40 (3.6)	388 (7.2)	8.4 (0.18)	o o
Maroko	13 (2.1)	401 (8.4)	34 (3.4)	384 (3.9)	53 (3.2)	381 (3.1)	8.1 (0.12)	-0.1 (0.18)
Bocvana (9)	11 (2.8)	414 (9.6)	68 (3.8)	394 (2.8)	22 (3.5)	372 (5.3)	9.0 (0.11)	0.1 (0.14)
Južnoafriška rep. (9)	10 (2.1)	408 (19.4)	56 (3.7)	384 (6.9)	34 (3.8)	344 (4.4)	8.8 (0.12)	0.0 (0.15)
Medn. povprečje	43 (0.6)	495 (1.1)	45 (0.6)	473 (0.9)	11 (0.4)	439 (2.4)		

Taltestivca je bila izračunana leta 2011 iz združene porazdelitve odgovorov iz vseh držav, ki so sodelovale v TIMSS 2011. Sklična točka lestvice, 10 točk, je povprečje vrednosti združene porazdelitve. Enota je določena tako, da 2 točki na lestvici ustrežata standardnemu odklonu porazdelitve.

( ) Standardne napake so v oklepajih. Zaradi zaokroževanja se nekatere rezultati ne ujemajo.

Diamant (♦) označuje države, ki niso sodelovale v letu 2011. Znak ~ označuje nezadostno količino podatkov za izračun dosežka.

ropozarja, da so podatki na voljo za vsaj 70 % do 85 % učencev, s opozarja, da so podatki na voljo za 50 % do 70 % učencev.

Statistično značilno višje kot 2015. ○

Statistično značilno nižje kot 2015. ◐

VR: Exhibit 7.2, EAV, Trends in International Mathematics and Science Study – TIMSS 2015

populacijske deleže učencev, pripadajočih šolam, ki so sporočile določen ravnateljev odgovor (TIMSS 2015 Almanacs). Za Slovenijo se izkaže, da je bilo leta 2015 v osnovne šole, kjer verbalno nasilje nad učitelji ni problem, vpisanih le 51 % vseh osnovnošolcev v Sloveniji. Visok delež, 41 % učencev, je bil vpisan v šole, kjer so problem ocenili za majhnega, 8 % vseh osnovnošolskih učencev pa je bilo v šolah, kjer je bil problem zmeren. Mednarodno povprečje pove, da je v celotni populaciji učencev sodelujočih 39 držav skoraj 70 % učencev vpisanih v šole, kjer verbalnega nasilja učencev nad učitelji ne poznajo, kar je 20 od

stotnih točk več kot v Sloveniji. Pri tem so v seznam zajete tudi nekatere države, ki imajo v družbi v splošnem več nasilja, kot so na primer države Bližnjega vzhoda. V nekaterih s Slovenijo primerljivih državah je bil delež učencev v šolah, kjer ni besednega nasilja nad učitelji, še višji, na primer, na Madžarskem je dosegel 77 % in na Norveškem celo 83 % učencev.

Fizičnega nasilja nad učitelji je manj kot besednega, po svetu in pri nas. V Sloveniji in v drugih državah se je v povprečju 87 % učencev izobraževalo na šolah, kjer so ravnatelji sporočili, da fizičnega nasilja nad učitelji ne beležijo. Vendar tudi fizično nasilje nad učitelji kot vsaj majhen problem priznava precej več ravnateljev v Sloveniji kot v primerljivih evropskih državah. Pri nas je kar 12 % učencev v šolah, ki poročajo o majhnem problemu fizičnega nasilja učencev nad učitelji, med vsemi državami pa je ta delež učencev v povprečju 5 % in na Norveškem ter Madžarskem je le 2 % učencev vpisanih v šole, kjer ravnatelji poročajo o manjših primerih fizičnega nasilja nad učitelji. Mednarodni povprečni delež 6 % učencev v šolah, kjer je fizičnega nasilja učencev nad učitelji veliko, je odraz velikega nasilja v Egiptu in Maroku, kjer tretjina učencev obiskuje šole z velikimi problemi nasilja nad učitelji.

Mednarodni indeks varnosti in urejenosti šole, ki je bil izračunan iz odgovorov učiteljev, je zajel stopnjo (ne)strinjanja učiteljev z izjavami o varnosti in kulturi na šoli. Slovenski učitelji naravoslovnih predmetov in matematike so po svojih ocenah vedenja učencev deloma odstopali, kakor prikazuje tabela B.

17

Tabela B: Deleži osmošolcev, katerih učitelji se ne strinjajo z izjavami o varnosti na šoli

% učencev, katerih učitelji so navedli, da se ne strinjajo z naslednjim izjavami:	Učitelji matematike	Učitelji naravoslovja	Mednarodno povprečje med učitelji
1. Šola se nahaja v varnem okolju.	3	1,4	9
2. Na naši šoli se počutim varno.	3	2,4	5
3. Šolska varnostna pravila in ukrepi so zadostni.	10	7	10
4. Učenci se lepo vedejo.	24	22	16
5. Učenci so spoštljivi do učiteljev.	18	20	16
6. Učenci spoštujejo šolsko lastnino.	27	29	28
7. Šola ima jasna pravila o ravnanju učencev.	6	8	9
8. Šolska pravila se izvajajo pravično in dosledno.	20	20	14

Slovenski učitelji so presodili, da se več šol nahaja v varnem okolju in da se na njih počutijo varneje, kot so v povprečju poročali učitelji iz vseh sodelujočih držav. Delež 3 % učencev, katerih učitelji matematike so navedli, da se šola ne

Tabela C: Obseg problemov na šoli (TIMSS 2015, M7.2)

Poročilo učiteljev

Učencem so bile dodeljene vrednosti na lestvici iz učiteljevega poročila o strinjanju z vsemi 8 izjavami o varnosti in urejenosti njihove šole. Učenci so bili opredeljeni kot takšni, ki so na **zelo varni in urejeni** šoli, če so zbrali na lestvici najmanj 10,6 točk, kar ustreza popolnemu strinjanju njihovih učiteljev s 4 izjavami od 8 in strinjanju z ostalimi 4. Učenci so bili opredeljeni kot takšni, ki so na **manj varni in urejeni** šoli, če so zbrali največ 7,2 točki, kar ustreza nestrinjanju njihovih učiteljev s 4 izjavami in strinjanju s 4. Vsi ostali učenci so bili prepoznani kot takšni, ki so na **srednje varni in urejeni** šoli.

Država	Zelo vame in urejene šole		Srednje vame in urejene šole		Manj vame in urejene šole		Povprečje na lestvici	Razlika od povprečja lestvice v 2011	
	Odstotek učencev	Povprečni dosežek	Odstotek učencev	Povprečni dosežek	Odstotek učencev	Povprečni dosežek			
Katar	75 (2.8)	440 (4.0)	23 (2.8)	424 (8.1)	2 (0.9)	~ ~	11.5 (0.10)	0.5 (0.15)	○
Norveška (9)	72 (3.4)	515 (2.6)	28 (3.3)	506 (3.6)	0 (0.4)	~ ~	11.3 (0.11)	0	○
Irška	70 (2.7)	534 (3.1)	26 (2.4)	505 (6.4)	4 (1.3)	452 (25.9)	11.6 (0.13)	0	○
Libanon	67 (4.4)	447 (5.0)	30 (4.3)	434 (7.6)	3 (1.5)	417 (32.8)	11.1 (0.17)	1.3 (0.25)	○
Združeni arab. emirati	67 (2.0)	482 (3.2)	32 (1.9)	433 (5.2)	2 (0.5)	~ ~	11.4 (0.09)	0.5 (0.11)	○
Kazahstan	61 (4.0)	529 (6.5)	38 (4.0)	526 (8.3)	0 (0.2)	~ ~	11.4 (0.16)	0.3 (0.21)	○
Avstralija	60 (3.0)	523 (3.6)	33 (2.7)	492 (4.5)	7 (1.6)	445 (10.1)	11.0 (0.16)	0.5 (0.26)	○
Izrael	60 (2.9)	523 (6.3)	35 (2.9)	498 (7.8)	5 (0.9)	463 (19.3)	10.9 (0.12)	0.0 (0.17)	○
Singapur	59 (2.3)	629 (4.7)	38 (2.2)	609 (5.5)	3 (0.9)	586 (20.0)	11.2 (0.11)	0.5 (0.14)	○
Ruska federacija	57 (2.9)	545 (4.9)	42 (2.8)	528 (7.4)	2 (1.0)	~ ~	10.7 (0.10)	0.7 (0.18)	○
Hong Kong	56 (4.9)	606 (5.6)	43 (4.9)	580 (8.6)	1 (0.2)	~ ~	10.9 (0.16)	0.4 (0.23)	○
Kuvajt	55 (4.1)	395 (7.2)	41 (4.1)	389 (8.8)	4 (1.4)	379 (12.5)	10.5 (0.13)	0	○
Iran	54 (3.3)	446 (6.4)	40 (3.4)	429 (6.4)	6 (1.5)	391 (10.3)	10.7 (0.14)	0.1 (0.18)	○
Oman	52 (3.1)	416 (4.1)	46 (3.1)	391 (3.7)	2 (1.0)	~ ~	10.7 (0.14)	0.8 (0.18)	○
Bahrajn	50 (2.9)	464 (2.7)	44 (2.9)	443 (3.3)	6 (1.3)	453 (8.0)	10.2 (0.10)	0.0 (0.15)	○
Nova Zelandija	50 (3.6)	507 (5.0)	42 (3.5)	479 (4.3)	8 (1.4)	482 (19.7)	10.7 (0.14)	0.1 (0.20)	○
Kanada	50 (3.2)	533 (2.5)	45 (3.1)	529 (3.7)	4 (1.0)	507 (14.0)	10.7 (0.16)	0	○
Anglija	50 (3.9)	527 (7.2)	44 (3.8)	514 (8.8)	6 (2.0)	461 (9.0)	10.6 (0.17)	0.0 (0.26)	○
Egipt	49 (4.2)	407 (5.0)	45 (4.2)	378 (6.3)	6 (1.8)	373 (15.9)	10.4 (0.15)	0	○
Litva	49 (4.1)	514 (4.2)	46 (4.3)	507 (4.9)	5 (1.9)	507 (14.7)	10.3 (0.15)	0.4 (0.18)	○
Savdska Arabija	48 (4.6)	378 (6.4)	42 (4.4)	361 (5.6)	10 (2.5)	339 (12.6)	10.3 (0.18)	0.0 (0.23)	○
Malta	48 (0.1)	509 (1.7)	46 (0.1)	485 (1.6)	6 (0.1)	447 (4.5)	10.4 (0.01)	0	○
ZDA	46 (3.0)	538 (4.1)	41 (2.7)	507 (5.1)	13 (2.0)	482 (9.2)	10.3 (0.16)	0.0 (0.21)	○
Gruzija	45 (4.3)	465 (5.3)	53 (4.1)	445 (4.5)	2 (1.4)	~ ~	10.3 (0.15)	-0.9 (0.19)	○
Tajski	44 (3.5)	441 (8.0)	51 (3.8)	423 (6.4)	6 (1.8)	430 (16.0)	10.3 (0.13)	-0.1 (0.20)	○
Madžarska	41 (3.8)	527 (5.5)	52 (3.7)	511 (6.1)	7 (1.7)	459 (17.2)	10.0 (0.14)	0.1 (0.18)	○
Jordanija	41 (4.0)	400 (5.2)	48 (4.0)	380 (4.0)	11 (3.0)	360 (13.3)	9.9 (0.17)	0.3 (0.21)	○
Tajvan	38 (3.4)	613 (5.1)	57 (3.7)	590 (3.9)	5 (1.7)	594 (9.7)	10.1 (0.14)	0.9 (0.21)	○
Čile	38 (3.8)	451 (5.8)	49 (4.2)	424 (6.4)	14 (2.5)	390 (7.4)	9.7 (0.16)	0.3 (0.24)	○
Malezija	35 (3.6)	492 (6.8)	62 (3.5)	452 (5.3)	4 (1.9)	461 (10.9)	9.9 (0.14)	-0.3 (0.22)	○
Južnoafriška rep. (9)	33 (3.5)	397 (10.4)	45 (3.3)	366 (6.3)	22 (3.0)	348 (4.9)	9.2 (0.15)	0.6 (0.21)	○
Švedska	31 (3.8)	511 (5.0)	63 (4.0)	497 (3.7)	6 (1.9)	484 (12.2)	9.8 (0.14)	0.3 (0.18)	○
Turčija	30 (3.6)	479 (7.6)	47 (3.9)	463 (7.1)	23 (2.9)	418 (8.9)	9.2 (0.16)	-0.1 (0.20)	○
Južna Koreja	27 (2.8)	613 (3.8)	64 (3.1)	604 (3.6)	8 (2.2)	598 (12.0)	9.6 (0.12)	1.2 (0.16)	○
Maroko	26 (2.8)	399 (5.0)	52 (3.7)	382 (3.3)	23 (2.4)	372 (4.6)	9.1 (0.13)	0.1 (0.16)	○
Slovenija	19 (2.4)	527 (6.9)	71 (2.7)	515 (2.1)	10 (1.7)	512 (5.3)	9.3 (0.10)	0.3 (0.14)	○
Italija	17 (3.0)	515 (5.7)	75 (3.1)	492 (3.1)	8 (1.7)	461 (10.0)	9.1 (0.12)	0.3 (0.17)	○
Bocvana (9)	15 (3.0)	415 (8.6)	53 (4.6)	389 (3.4)	32 (4.4)	385 (3.7)	8.8 (0.20)	0.3 (0.26)	○
Japonska	14 (2.5)	583 (6.3)	73 (3.4)	590 (2.8)	14 (2.6)	574 (7.1)	8.3 (0.11)	0.3 (0.17)	○
Medn. povprečje	46 (0.5)	493 (0.9)	46 (0.6)	474 (0.9)	8 (0.3)	453 (2.5)			

Talestevica je bila izračunana leta 2011 iz združene porazdelitve odgovorov iz vseh držav, ki so sodelovale v TIMSS 2011. Sklincatočka lestvice, 10 točk je povprečje vrednosti združene porazdelitve. Enotaje določena tako, da 2 točki na lestvici ustreza standardnemu odklonu porazdelitve.

( ) Standardne napake so v oklepajih. Zaradi zaokroževanja se nekateri rezultati ne ujemajo.

Diamant (◊) označuje države, ki niso sodelovale v TIMSS 2011. Znak ~ označuje nezadostno količino podatkov za izračun dosežka.

ropozarja, da so podatki na voljo za vsaj 70 % učencev, vendar za manj kot 85 %. xopozarja, da so podatki na voljo za manj kot 50 % učencev.

Statistično značilno višje kot 2015. ○

Statistično značilno nižje kot 2015. ◊

VR: Exhibit 7.4. IEA's Trends in International Mathematics and Science Study – TIMSS 2015

nahaja v varnem okolju, je trikrat manjši od mednarodnega povprečja. Slovenski učitelji so se v enaki meri, kot je povprečje med vsemi državami, strinjali, da so šolska varnostna pravila in ukrepi zadostni ter da učenci spoštujejo šolsko lastnino. Precej manj pa so bili mnenja, da se učenci lepo vedejo in da so spoštljivi do učiteljev. Za slabo četrtino slovenskih učencev so učitelji zapisali, da se ne vedejo lepo, kar je precej več, kot je šestina takih učencev v mednarodnem povprečju. Učitelji skoraj petine učencev v Sloveniji so nadalje zapisali, da učenci niso spoštljivi do učiteljev, kar je tudi večji delež od mednarodne š-

stine. Čeprav so slovenski učitelji to, da imajo na šolah jasna pravila o ravnanju učencev, potrdili v celo malce višjem obsegu, kot je mednarodno povprečje, pa precej, petina, učencev obiskuje šole, kjer se po poročanju učiteljev ta pravila ne izvajajo pravično in dosledno, kar je več kot je 14-odstotni delež učencev v mednarodnem povprečju.

Povzetek odgovorov na posamezna vprašanja o varnosti na šoli predstavljajo povprečne vrednosti lestvice »Varnost in urejenost šol«, ki so prikazane v tabeli C. Podatki učiteljev Slovenijo umeščajo na dno mednarodne lestvice o učiteljski presoji o varnem in urejenem šolskem okolju, z manj kot petino učencev, ki hodijo na zelo varne in urejene šole po mednarodni klasifikaciji. V primerjavi s 70 % učencev iz Norveške in Irske ali polovice in več iz Anglije, Litve in Ruske federacije je slovenski delež zaskrbljujoče nizek. Z manjšim deležem učencev kot v Sloveniji sledijo le še Italija, Bocvana in Japonska.

Vrednosti na zgornji lestvici je potrebno razumeti kot presojo in pričakovanja učiteljev, ki se lahko oblikujejo pod vplivom različnih kultur v državah in zato med različnimi kulturnimi ozadji držav niso popolnoma primerljive. Ker pa učitelja njegova stališča in prepričanja vodijo pri poučevanju in sodelovanju z učenci, lahko nezadovoljstvo in nelagodno počutje učiteljev pri delu bistveno vpliva na izvedbo izobraževalnega procesa. Deloma se to kaže tudi v dosežkih iz matematike, ki so v Sloveniji med učenci, ki so po presoji učiteljev matematike v zelo varnih in urejenih šolah, statistično značilno višji (527 točk) kot dosežki učencev v šolah, ki jih učitelji presojujejo kot srednje ter manj varne in urejene (515 ter 512 točk).

V nacionalni raziskavi med učitelji smo se zato osredotočili na merjenje zaznave nasilnih dejanj med učitelji in ne na absolutno merjeno pogostost nasilnih dogodkov ali število udeleženih oseb.

Opis nacionalne raziskave o nasilju nad učitelji

Razlogi za izvedbo študije

21

Glavni cilj raziskave o nasilju nad učitelji in ravnatelji v slovenskih šolah je bil ugotoviti zaznavanje obsega nasilja, ki ga učitelji doživljajo v šoli pri svojem delu, s strani učencev in dijakov ter odraslih oseb, ki so povezane z učiteljevo zaposlitvijo. Razlogov za izvedbo raziskave v letu 2018 je bilo več.

Spomladi 2018 se je izvajala Mednarodna raziskava o poučevanju in učenju, TALIS, ki je med drugim zbirala informacije o varnosti šolskega okolja v populacijah učiteljev in ravnateljev tretjega triletnega osnovne šole in učiteljev ter ravnateljev srednje šole v okoli 40 državah sveta in tudi v Sloveniji. Mednarodni zajem podatkov je predvideval merjenje učiteljeve izpostavljenosti stresu in pritiskom šolskega okolja ter zadovoljstva z zaposlitvijo in delovnim okoljem, vendar se ni podrobneje posvetil razlogom za nezadovoljstvo z delom in stresu zaradi nasilja nad učitelji. Dopolnitev podatkov raziskave TALIS z dodatno zbranimi nacionalnimi pojasnili učiteljev o doživljanju nasilja nad njimi samimi je bila zato naravna raziskovalna priložnost za povečanje pojasnjevalne moči raziskave TALIS.

Drugi razlog je bila potreba po širših podatkih o nasilju v šolskem okolju v okviru nacionalne pobude za zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja, ki pozorno spremlja stanje in razvija strategije za ogibanje in odpravljanje slabih praks ter širjenje dobrih zgledov s posebno pozornostjo na preprečevanju nasilja v šolskem okolju v vseh oblikah pojavljanja.

Tretji razlog je bila zaznana večja količina poročil o pojavih nasilja in težav pri reševanju problematičnih situacij Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije (SVIZ) s strani učiteljev v zadnjih letih, še posebej z osnov-

nih šol. Sporočila o problemih z nasiljem so prikazovala posamične dogodke na šolah, ki so presegli možnost reševanja znotraj šol in so prerasli celo v medijsko odmevne tragične novice. Strokovnjaki Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije so za razvoj ustrezne strategije odziva potrebovali širši vpogled v obseg nasilja, da bi lahko pravilno presodili, ali so posamični primeri začeli prehajati v redno prakso ali pa so s podporo medijev okvire šolskega prostora presegli le najzahtevnejši.

Nenazadnje je bil pomemben dodaten razlog za izvedbo povpraševanja o nasilju tudi dejstvo, da je bil za raziskavo TALIS že določen nacionalni reprezentativni vzorec sodelujočih. Čeprav so učitelji težko dosegljiva populacija, tudi zaradi vezanosti njihovega delovnega časa na šolski urnik, smo presodili, da ima dodaten vprašalnik za že izbrane učitelje v vzorec TALIS dve prednosti: podatke posameznega učitelja iz obeh študij bi bilo mogoče povezati med seboj in se s tem izogniti ponavljajočemu zbiranju demografskih podatkov v nacionalni študiji, hkrati pa so bile že vzpostavljene poti do učiteljev, ti pa seznanjeni s postopki in načini odgovarjanja, ki so zagotavljali njihovo anonimnost.

22

Metodologija

Nacionalno študijo smo skupaj z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) in Sindikatом vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije (SVIZ) zasnovali za vzorec učiteljev, ki so že sodelovali v študiji TALIS, in jim jo ponudili v obliki nadaljevalnega spletnega vprašalnika k raziskavi TALIS. Pri tem smo morali zaradi mednarodnih obveznosti strogo ločiti odgovarjanje na obe raziskavi. Posledično se delež učiteljev, ki se je odzval na raziskavo TALIS, ni odzval z odgovarjanjem na nacionalni vprašalnik o nasilju. V nadaljnjem poročanju o študiji nasilja smo zaradi tehničnih razlogov upoštevali le učitelje, ki so se odzvali na obe raziskavi. Za podatke reprezentativnega vzorca učiteljev iz vzorca TALIS namreč obstajajo uteži, s katerimi dosežemo statistične rezultate, ki pojasnjujejo nacionalna povprečja odgovorov. Te uteži smo uporabili tudi na podatkih nacionalne študije, ki je s tem prav tako dobila priložnost, da prikaže nacionalne statistike.

Študijo o nasilju so sestavljali 4 vprašalniki: za učitelje osnovnih in srednjih šol ter za ravnatelje osnovnih in srednjih šol. Vprašalnika za obe ravni sta bila po vsebini vprašanj enaka, ločila sta se v naslavljanju učencev v osnovni šoli in dijakov v srednji šoli. Vprašanja so obsegala več vsebinskih sklopov:

1. opis stanja na šoli: zaznavanje pogostosti nasilnih dogodkov nad učiteljem s strani učencev, staršev in drugih zaposlenih na šoli, lokacija dogodkov, razlogi za nasilne dogodke ter običajni odziv nanje;

2. odnos učiteljev do nasilnih dogodkov: kritično poročilo o pričakovanjem in realnem odzivu učitelja ob nasilnih dogodkih, ki so se mu zgodili;
3. reševanje problematike: poročilo o obstoječih in zelenih dopolnitvah ali izboljšavah protokolov ter strategij za reševanje sporov in problemov nasilja na šoli;
4. opis primera dobre in slabe prakse: ti primeri, opisani v obliki kratkega besedila, so bili posebej podvrženi besedilni analizi, s katero smo poskušali prepoznati razlike med dobrimi in slabimi praksami ter med dogodki na osnovnih in srednjih šolah.

Odgovore učiteljev na nacionalni vprašalnik smo za učitelje, ki so se s tem strinjali, pripisali podatkom študije TALIS in jih statistično obravnavali z ustrežno utežjo, s programskim orodjem za analizo podatkov mednarodnih raziskav (IDB Analyzer in SPSS). Opravili smo deskriptivne analize, kvalitativno besedilno analizo opisnih odgovorov ter analizo glavnih komponent podatkov te študije skupaj s podatki iz raziskave TALIS.

23

Odziv na vprašalnik

Med vsemi učitelji tretjega triletja osnovne šole je bilo vzorčenih 2.378 učiteljev za vprašalnik TALIS, od tega jih 284 ali 12 % ni odgovorilo ali so odgovorili tako nepopolno, da niso vključeni v podatkovno bazo TALIS. Med vsemi vzorčenimi za TALIS je na vprašalnik o nasilju odgovorilo 1.726 učiteljev ali 73 %. Med tistimi, ki so vključeni v zbirko podatkov TALIS, je na vprašalnik o nasilju odgovorilo 80 % učiteljev. Med učitelji, ki so bili naprošeni za odgovore na vprašalnik o nasilju, jih je 70 % odgovorilo in so vključeni v zbirko podatkov TALIS, ter 3 %, ki so odgovorili in niso vključeni v zbirko TALIS. Med vsemi vzorčenimi ravnatelji osnovnih šol za TALIS jih je 70 % odgovorilo na vprašalnik o nasilju in so hkrati vključeni v zbirko podatkov TALIS.

Med vsemi vzorčenimi učitelji srednjih šol za TALIS je na vprašalnik o nasilju odgovorilo 61 % učiteljev. Med vsemi vzorčenimi ravnatelji srednjih šol za TALIS jih je na vprašalnik o nasilju odgovorilo 64 %.

Med odzivnimi učitelji osnovnih šol je bilo 80 % žensk, ki so bile v povprečju stare 46 let in 20 % moških, ki so bili v povprečju stari 45 let. Med vsemi jih je 23 % dokončalo pedagoški študij po starem programu na Pedagoških akademijah, ostali pa so imeli visoko izobrazbo.

Med odzivnimi srednješolskimi učitelji je bilo 71 % žensk in 29 % moških, med obojimi je bila povprečna starost 48 let. Med vsemi jih je imelo 83 % visokošolsko izobrazbo 2. stopnje in 10 % univerzitetno izobrazbo 1. stopnje, ostali pa večinoma zaključen pedagoški študij po starem programu na Pedagoških akademijah in nekaj tudi le srednjo šolo.

Nacionalni dokumenti o obravnavi nasilja nad zaposlenimi v šolah

Študija se je pri določanju merjenih kazalcev in snovanju vprašalnika ravnala po obstoječih nacionalnih dokumentih, ki naslavljajo pojav nasilja na šolah. Izkazalo se je, da je teh dokumentov zelo malo. Raziskovalci D. Lešnik Mugnaioni, Koren, Logaj in M. Brejc so v okviru Šole za ravnatelje med letoma 2006 in 2008 opravili projekt »Nasilje v šolah: konceptualizacija, prepoznavanje in modeli preprečevanja in obvladovanja«. Poročilo o izsledkih projekta »Nasilje v šoli: opredelitev, prepoznavanje, preprečevanje in obravnavanje« (Mugnaioni, Koren, Logaj in Brejc 2009) že v uvodu izpostavi, da je problematika zelo obširna in ena sama raziskava ne more doseči hkrati širokega pogleda na nasilje v šolah in natančne študije velikega števila specifičnih izrazov nasilja, ki zahtevajo vsak svoje razumevanje in pristop k reševanju. V grobem so opredelili, da se v šolah dogaja:

1. vrstniško nasilje in v širšem smislu nasilje med učenci,
2. nasilje v odnosu med učenci in učitelji,
3. nasilje v odnosu med učitelji in starši,
4. nasilje med vodstvom zavoda in drugimi zaposlenimi,
5. nasilje med učitelji in drugimi zaposlenimi, tj. znotraj učiteljskega kolektiva,
6. nasilje nad otroki v družini.

Šolam so priporočili povečanje pozornosti na izraze nasilja in prikazali nekatere modele reševanja problematike. Od leta 2009, ko je bilo izdano poročilo, se je z intenzivnim povečanjem dostopnosti digitalnih orodij za komunikacijo življenje z ozirom na pojav nasilja spremenilo tudi v šolah. Komunikacije po elektronski pošti in socialnih omrežjih omogočajo lažji dostop učencev, dijakov in staršev do učiteljev in zaposlenih na šoli. To omogoča več nasilnega vedenja, do katerega predpostavljamo, da pride manj pogosto v osebni stiku, sploh med odraslimi ali odraslimi in mladino. Omenjeno poročilo bi zato potrebovalo posodobitev ali dopolnitev z upoštevanjem novejših možnosti nasilnega vedenja, do katerih prihaja zaradi digitalnih komunikacij, ki zahtevajo tudi drugačne poti do reševanja in zmanjšanja takšnega vedenja.

Novejše nacionalne študije ali raziskovalnih podatkov o obravnavi nasilja nad zaposlenimi na šolah, še posebej nad učitelji, nismo zasledili. Med dokumenti šolske zakonodaje, ki je navedena na Slovenskem izobraževalnem portalu (SIO), iskanje po ključnih besedah/besednih zvezah »nasilje«, »obravnavanje nasilnega vedenja« in podobnih ne vrne nobenega zadetka. Mnoge šole na svojih spletnih straneh na podlagi *Zakona o delovnih razmerjih* in *Zakona o varnosti in zdravju pri delu* navajajo, da sledijo različicam *Pravilnika o ukrepih za varovanje delavcev pred nasiljem, trpinčenjem, spolnim in drugim nadlegovanjem*

ter pred drugimi oblikami psihosocialnih tveganj na delovnih mestih, ki so prilagojene delu v šolah. Vendar ta pravilnik sistematično obravnava le nasilno vedenje odraslih do odraslih na šoli in ne upošteva možnosti nasilja dijakov in učencev do zaposlenih na šoli ali staršev do učiteljev.

Nacionalne usmeritve obravnave nasilnega vedenja na šolah prikazuje dokument »Navodila s priložnikom za obravnavo medvrstniškega nasilja v vzgojno-izobraževalnih zavodih«, ki so ga sestavili strokovnjaki pod okriljem Zavoda RS za šolstvo (Mugnaioni Lešnik, Klemenčič, Filipčič, Rustja in Novakovič 2016). Priložnik ponovno ne obravnava možnosti nasilnega vedenja učencev ali dijakov do učiteljev. Z medvrstniškim nasiljem se je ukvarjalo tudi nekaj študentov v svojih magistrskih nalogah, vendar tudi med njimi nasilje do učiteljev na šolah ni predmet študija. Na šolah nasilje nad učenci in ravnanje šole predpisuje *Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode (Uradni list RS, št. 104/09)*. Ta pozornost šol usmerja k zaznavanju nasilja, ki so ga deležni njihovi učenci izven pouka, in tudi ne vključuje nasilja nad učitelji.

V pregledu obstoječih dokumentov za delo na šolah smo ugotovili, da nasilje nad učitelji in zaposlenimi strokovnimi delavci na šolah s strani učencev, dijakov in staršev ni sistematično obravnavano in da se za način ravnanja ob pojavu zdi odgovorna vsaka šola zase. Glede na podatke, ki smo jih zbrali v naši študiji in kažejo, da je te vrste nasilja toliko, da ga ne moremo zanemariti ali obravnavati kot posamičnih dogodkov, postaja nujno, da na nacionalni ravni pride do dogovora med strokovnjaki o sistematičnem prepoznavanju, reševanju in postopkih preprečevanja nasilnega vedenja do učiteljev in drugih strokovnjakov na šolah. Sistematični pristop je nujen pogoj za ohranjanje in povečanje strokovne avtonomije in izboljšanje šolske kulture v vzpodbudno in varno okolje za učni proces v celoti.

Rezultati po vsebinskih sklopih zbranih podatkov

1. Pogostost nasilnih dogodkov

27

Prvi sklop vprašanj je učitelje vprašal, kako pogosto so se jim je v zadnjem šolskem letu dogajali dogodki, ki jih prepoznavajo kot nasilje učencev ali dijakov do sebe. Iz prikaza v tabeli 1.1 vidimo, da velika večina učiteljev o nasilju ni poročala. Razlike med spoloma so pri poročanju o pogostosti zaznanih nasilnih dogodkov majhne in neznačilne.

Fizično nasilje nad učitelji je redko, saj je le okoli 3 % osnovnošolskih in 1 % srednješolskih učiteljev doživelo fizično nasilje s strani učencev ali dijakov, večinoma le nekajkrat na leto, in skoraj nihče ni izkusil, da bi bili učenci nasilni do njihovih družinskih članov. Malce več, vendar še vedno malo, o čemer poroča do 7 % učiteljev, so učenci ali dijaki žalili ali obrekovali po elektronskih medijih in telefonih, tudi to le nekajkrat na leto. Obseg besednega nasilja nad učitelji s strani učencev je opazno večji, doživlja pa ga vsak peti učitelj v osnovni šoli in vsak sedmi učitelj v srednji šoli. Malo manjši je obseg nasilnih posegov učencev v lastnino učiteljev, ki jih nekajkrat na leto ali mesečno doživlja povprečno 17 % učiteljev osnovne šole, veliko manjši pa je na srednjih šolah, kjer to doživi le 6 % učiteljev.

Tabela 1.1: Deleži učiteljev po poročanju o pogostosti nasilnega vedenja učencev

	Nikoli ali skoraj nikoli	Nekajkrat v letu	Vsak mesec	Vsak teden
Osnovna šola				
Učenci so kričali name, me zmerjali ali mi grozili.				
Ženske	78,3 %	18,9 %	1,8 %	1,0 %
Moški	79,4 %	17,0 %	2,6 %	1,0 %
Skupaj	78,5 %	18,5 %	1,9 %	1,0 %
Učenci so pisno, elektronsko ali po telefonu o meni širili žaljive neresnice ali me obrekovali.				
Ženske	93,0 %	6,6 %	0,1 %	0,3 %
Moški	92,7 %	5,9 %	1,4 %	
Skupaj	92,9 %	6,4 %	0,4 %	0,3 %
Učenci so bili do mene fizično nasilni (npr. me odrinili, udarili, spotaknili, kaj vrgli vame ali mi grozili s predmeti).				
Ženske	96,5 %	3,3 %	0,2 %	
Moški	96,4 %	3,6 %		
Skupaj	96,5 %	3,3 %	0,2 %	
Učenci niso spoštovali moje lastnine (brskali po mojih osebnih stvareh, poškodovali avto ali osebne stvari v razredu).				
Ženske	81,4 %	17,2 %	1,0 %	0,3 %
Moški	86,9 %	12,2 %	1,0 %	
Skupaj	82,5 %	16,2 %	1,0 %	0,3 %
Učenci so izvajali nasilje (grozili, zmerjali) nad mojim družinskim članom.				
Ženske	98,4 %	1,5 %		0,1 %
Moški	97,5 %	1,8 %	0,7 %	
Skupaj	98,2 %	1,6 %	0,1 %	0,1 %

	Nikoli ali skoraj nikoli	Nekajkrat v letu	Vsak mesec	Vsak teden
Srednja šola				
Dijaki so kričali name, me zmerjali ali mi grozili.				
Ženske	82,9 %	15,0 %	1,2 %	1,0 %
Moški	86,1 %	11,6 %	1,0 %	1,2 %
Skupaj	83,8 %	14,0 %	1,1 %	1,0 %
Dijaki so pisno, elektronsko ali po telefonu o meni širili žaljive neresnice ali me obrekovali.				
Ženske	93,3 %	6,5 %	0,1 %	
Moški	91,4 %	7,9 %	0,4 %	
Skupaj	92,7 %	6,9 %	0,2 %	
Dijaki so bili do mene fizično nasilni (npr. me odrinili, udarili, spotaknili, kaj vrgli vame ali mi grozili s predmeti).				
Ženske	98,7 %	1,2 %	0,1 %	
Moški	98,3 %	1,3 %		
Skupaj	98,6 %	1,2 %	0,1 %	
Dijaki niso spoštovali moje lastnine (brskali po mojih osebnih stvareh, poškodovali avto ali osebne stvari v razredu).				
Ženske	95,5 %	4,4 %	0,1 %	
Moški	89,4 %	9,4 %	0,8 %	
Skupaj	93,8 %	5,8 %	0,3 %	
Dijaki so izvajali nasilje (grozili, zmerjali) nad mojim družinskim članom.				
Ženske	99,3 %	0,7 %		
Moški	98,0 %	1,5 %	0,1 %	
Skupaj	98,9 %	0,9 %		

29

V poročanju o pogostosti neprimerne vedenja izstopa dogodek, ko posamezni učenec ali skupina učencev v razredu zmoti pouk in preprečijo izvedbo šolske ure. Učitelji ju prepoznavaajo kot pogosto neprimerno vedenje svojih učencev ali dijakov. Čeprav ga ne moremo vedno spoznati kot nasilje učencev nad učiteljem, gotovo učiteljem nenapovedano in nepredvidljivo oteži poučevanje in lahko vpliva na njihovo počutje, predvsem pa na učinkovitost pri delu. Obravnavali smo ga ločeno.

Šestina učiteljev osnovnih šol o motenju pouka s strani posameznega učenca poroča vsak teden, šestini se to zgodi vsak mesec, slabi polovici pa nekajkrat na leto. Le petina učiteljev v razredih skoraj nikoli nima učenca, ki bi onemogočil izpeljavo šolske ure (tabela 1.2).

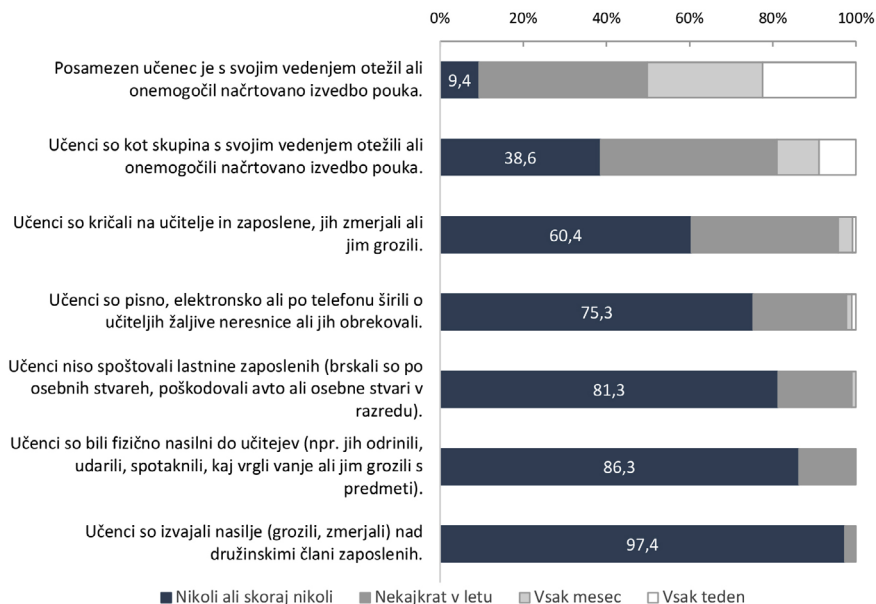
Manj pogosto, vendar še vedno veliki večini učiteljev, se dogaja, da jim pouk onemogoči večja skupina učencev naenkrat. Skupina učencev prepreči izvedbo pouka nekajkrat na leto vsakemu tretjemu učitelju, vendar pa pogosteje, mesečno ali tedensko, še petini učiteljev.

Tabela 1.2: Deleži učiteljev OŠ, po poročanju o pogostosti motenj pouka s strani učencev

	Nikoli ali nikoli skoraj	Nekajkrat v letu	Vsak mesec	Vsak teden
Osnovne šole				
Posamezni učenec je s svojim vedenjem otežil ali onemogočil načrtovano izvedbo pouka.				
Ženske	21,9 %	42,4 %	17,3 %	18,4 %
Moški	21,9 %	46,9 %	16,4 %	14,9 %
Skupaj	21,9 %	43,3 %	17,1 %	17,7 %
Učenci so kot skupina s svojim vedenjem otežili ali onemogočili načrtovano izvedbo pouka.				
Ženske	44,3 %	34,8 %	12,0 %	9,0 %
Moški	43,3 %	36,1 %	12,7 %	7,8 %
Skupaj	44,1 %	35,0 %	12,1 %	8,7 %
Srednje šole				
Posamezen dijak je s svojim vedenjem otežil ali onemogočil načrtovano izvedbo pouka.				
Ženske	36,6 %	41,9 %	12,9 %	9 %
Moški	38,0 %	43,4 %	11,3 %	7 %
Skupaj	37,0 %	42,3 %	12,4 %	8 %
Dijaki so kot skupina s svojim vedenjem otežili ali onemogočili načrtovano izvedbo pouka.				
Ženske	55,5 %	31,6 %	7,6 %	5 %
Moški	53,1 %	34,1 %	9,0 %	4 %
Skupaj	54,8 %	32,3 %	8,0 %	5 %

30

Ravnateljki osnovnih šol za nekatere zgoraj navedene oblike nasilnega vedenja poročajo, da se dogajajo pogosteje, kot poročajo učitelji (sliki 1a in 1b). Hkrati z učitelji kot največji problem prepoznajo motnje pouka zaradi vedenja posameznikov ali skupin učencev. Polovica ravnateljev je zapisala, da posamezniki onemogočajo izvedbo pouka redno, vsak mesec ali vsak teden, skoraj dve tretjini ravnateljev pa sta sporočili, da skupine učencev onemogočijo pouk vsaj nekajkrat na leto. Besedno nasilje nad učitelji se ravnateljem zdi pogostejše

31

Slika 1a: Deleži ravnateljev OŠ po poročanju o pogostosti nasilnih dejanj učencev proti učiteljem

Slika 1b: Deleži ravnateljev SŠ po poročanju o pogostosti nasilnih dejanj dijakov do učiteljev

kot učiteljem. Delež ravnateljev, ki so sporočili, da učenci na njihovi šoli skoraj nikoli niso kričali ali zmerjali učiteljev, je za 20 odstotnih točk manjši, kot je delež učiteljev, ki so zapisali, da nanje učenci skoraj nikoli niso kričali ali jih zmerjali in kar 40 % ravnateljev je zapisalo, da so v zadnjem letu učenci kričali na učitelje nekajkrat ali večkrat.

Najpogostejše neprimerno vedenje dijakov do učiteljev je tudi po ocenah ravnateljev srednjih šol onemogočanje pouka s strani posameznega dijaka ali skupine. Sporočajo, da posamezni dijaki v povprečju nekajkrat na leto otežijo ali onemogočijo izvedbo pouka na 4 od 5 srednjih šol, na vsaki peti šoli pa redno, mesečno ali tedensko. Skupine dijakov pouk na vsaki tretji šoli onemogočijo vsaj občasno, na vsaki šesti šoli pa se to dogaja redno, mesečno ali tedensko.

Vedenja, ki ga nedvomno uvrščamo v nasilje nad učitelji, je v srednjih šolah po ocenah ravnateljev precej manj, kot je nesprejemljivih motenj pouka, ki niso vedno izvedene nasilno. Na tretjini šol dijaki vsaj občasno kričijo na učitelje in na četrtini šol jih žalijo in obrekujejo pisno ali elektronsko. Na eni od desetih šol se občasno zgodi, da dijaki ne spoštujejo lastnine zaposlenih, ne samo učiteljev, skoraj nikoli pa ne grozijo družinskim članom ali fizično napadejo učitelje.

32

2. Kraj nasilnih dogodkov

Dogodki, ki jih učitelji opredeljujejo kot nasilje učencev ali dijakov do njih, se po poročanju učiteljev najpogosteje zgodijo v razredih med poukom in na hodnikih med odmori. Polovica učiteljev je poročala, da so učenci najpogosteje do njih nasilni med poukom v razredu, četrtina, da med poukom na dnevih dejavnosti, ter tretjina, da so učenci nasilni med odmori zunaj razreda (tabela 2). Zelo redko so učenci do učiteljev nasilni preko elektronskih medijev. Če povzamemo: le polovica učiteljev poroča, da med poukom v razredih nikoli niso deležni nasilja, vendar pa jih 94 % nikoli ni zaznalo spletnega nadlegovanja s strani učencev.

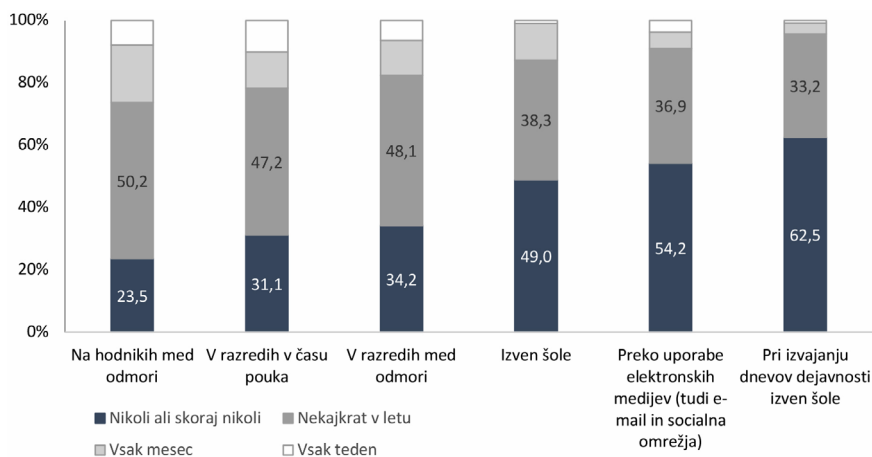
Ravnatelji osnovnih šol so kot najpogostejši kraj dogodka navedli hodnike med odmori in razrede med poukom, najmanj pogosto pa po njihovem poročanju do nasilja nad učiteljem pride pri izvajanju dnevov dejavnosti izven šole (slika 2a). Do nasilja po elektronskih medijih na dobri tretjini šol prihaja nekajkrat na leto, na polovici pa nikoli. Pri polovici šol učenci do učiteljev nikoli niso nasilni izven šole.

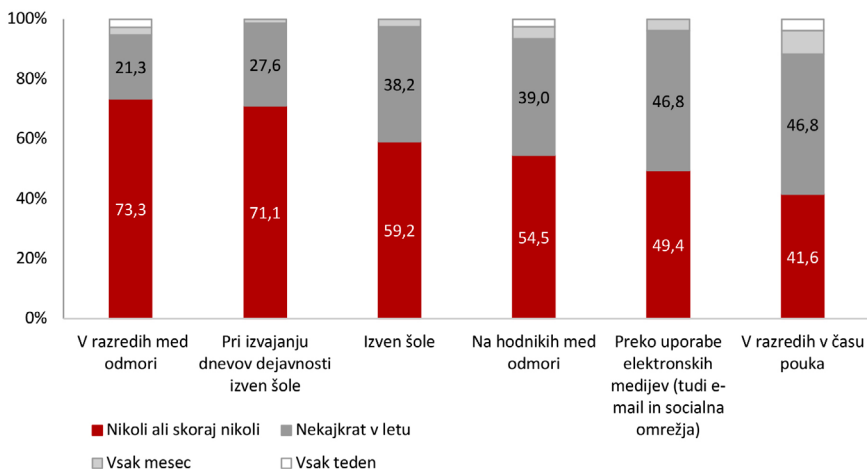
Tabela 2: Deleži učiteljev po poročanju o pogostosti kraja nasilnega vedenja učencev ali dijakov do učiteljev

Kako pogosto se nasilni dogodki zgodijo:	Nikoli	Nekajkrat v letu ali pogosteje
Osnovna šola		
V razredih v času pouka.	50 %	50 %
V razredih med odmori.	75 %	25 %
Pri izvajanju dnevov dejavnosti izven šole.	76 %	24 %
Na hodnikih med odmori.	65 %	35 %
Izven šole.	90 %	10 %
Preko uporabe elektronskih medijev (tudi e-mail in socialna omrežja).	94 %	6 %
Srednja šola		
V razredih v času pouka.	62,3 %	37,7 %
Na hodnikih med odmori.	87,4 %	12,6 %
Pri izvajanju dnevov dejavnosti izven šole.	90,5 %	9,5 %
Preko uporabe elektronskih medijev (tudi e-mail in socialna omrežja).	92,9 %	7,1 %
V razredih med odmori.	93,8 %	6,2 %
Izven šole.	95,3 %	4,7 %

33

Slika 2a: Deleži ravnateljev OŠ po poročanju o krajih, kjer se zgodijo nasilni dogodki

Slika 2b: Deleži ravnateljev SŠ po poročanju o krajih, kjer se zgodijo nasilni dogodki

34

Tudi po prepričanju ravnateljev srednjih šol se večina nasilnih dogodkov zgodi v razredih med poukom, saj slaba polovica ravnateljev sporoča, da tam nasilno vedenje najpogosteje zaznajo nekajkrat na leto in še na vsaki deseti šoli vsak mesec ali teden (slika 2b). Sledi nasilje preko digitalnih naprav in omrežij, ki ga tudi polovica ravnateljev zazna vsaj nekajkrat na leto. Po drugi strani skoraj tri četrtine ravnateljev pravi, da na njihovih šolah nasilja nad učitelji ni v razredih med odmori, le malo manj ravnateljev pa pravi tudi, da do nasilja ne prihaja pri pouku izven šole.

3. Nasilje staršev nad učitelji

Učitelji pri svojem delu sodelujejo s starši svojih učencev. Mogoče je, da se razvije konflikt med starši posameznih učencev in učitelji, ki lahko vodi tudi v nasilje do učitelja. Učitelje smo vprašali o pogostosti nasilne komunikacije pri sodelovanju s starši in preverili tudi možnost fizičnega nasilja. Izkazalo se je, da je tega nasilja v osnovnih šolah zelo malo, več ga je srednjih šolah (tabeli 3a in 3b).

V osnovnih šolah je več kot 90 % učiteljev zapisalo, da jim starši nikoli ali skoraj nikoli ne grozijo, jih zmerjajo ali obrekujejo po elektronski pošti ali socialnih omrežjih, skoraj vsi učitelji pa so potrdili, da starši nikoli ali skoraj nikoli niso fizično nasilni do njih, do njihove lastnine ali družinskih članov. Izstopajoč primer je nespoštljiva komunikacija s strani staršev, ki se občasno zgodi četrtini učiteljic in petini učiteljev v osnovni šoli. Nekateri starši nasilno reagirajo, ko šola v zvezi z njihovim otrokom izvede predpisan ukrep, poroča 8 % učiteljev.

Tabela 3a: Učiteljevo zaznavanje nasilja staršev v osnovni šoli

	Nikoli ali skoraj nikoli	Nekajkrat v letu	Vsak mesec	Vsak teden
Starši učencev so z menoj nespoštljivo govorili.				
Ženske	74,7 %	24,3 %	0,9 %	0,1 %
Moški	77,8 %	21,8 %	0,4 %	
Skupaj	75,3 %	23,8 %	0,8 %	0,1 %
Starši učencev so mi grozili.				
Ženske	91,5 %	7,8 %	0,5 %	0,2 %
Moški	91,1 %	8,9 %		
Skupaj	91,4 %	8,0 %	0,4 %	0,2 %
Starši učencev so me zmerjali po elektronski pošti.				
Ženske	93,5 %	6,1 %	0,2 %	0,2 %
Moški	95,4 %	4,6 %		
Skupaj	93,9 %	5,8 %	0,2 %	0,2 %
Starši učencev so me obrekovali po socialnih omrežjih.				
Ženske	92,2 %	7,0 %	0,6 %	0,2 %
Moški	93,0 %	6,2 %	0,5 %	0,3 %
Skupaj	92,4 %	6,9 %	0,6 %	0,2 %
Starši učencev so bili fizično nasilni do moje lastnine.				
Ženske	99,8 %	0,2 %		
Moški	99,1 %	0,3 %	0,6 %	
Skupaj	99,7 %	0,2 %	0,1 %	
Starši učencev so bili fizično nasilni do mene.				
Ženske	99,8 %	0,2 %		
Moški	99,2 %	0,8 %		
Skupaj	99,7 %	0,3 %		
Starši učencev so bili nasilni do mojih družinskih članov (fizično ali besedno).				
Ženske	99,5 %	0,5 %		
Moški	97,8 %	1,8 %	0,4 %	
Skupaj	99,2 %	0,8 %	0,1 %	
Starši učencev so nasilno reagirali ob izvedbi predpisanih ukrepov šole v zvezi z njihovim otrokom (npr. ko je šola poklicala socialno službo).				
Ženske	91,3 %	8,3 %	0,3 %	0,1 %
Moški	93,1 %	6,9 %		
Skupaj	91,7 %	8,0 %	0,2 %	0,1 %

	Nikoli ali skoraj nikoli	Nekajkrat v letu	Vsak mesec	Vsak teden
Vložene so bile zlonamerne anonimne prijave o meni (vodstvu šole, šolski inšpekciji).				
Ženske	93,1 %	6,7 %	0,2 %	
Moški	86,8 %	12,9 %	0,3 %	
Skupaj	91,9 %	7,9 %	0,2 %	

Iz podatkov je videti, da imajo učitelji in šole resen problem z anonimnimi prijavami staršev, podanimi zoper učitelje. V celoti kar 8 % učiteljev redno doživlja zlonamerne prijave nekajkrat na leto. Med spoloma je v obsegu vloženi prijav velika razlika. Med učiteljicami jih 7 % in med učitelji 13 % poroča, da je proti njim vsaj nekajkrat na leto vložena prijava vodstvu šole ali šolski inšpekciji, ki jo razumejo kot zlonamerno.

V srednjih šolah je grožen in nasilne komunikacije staršev do učiteljev manj kot v osnovnih. To doživlja 15 % učiteljev, sicer le nekajkrat na leto. Zlonamernih prijav inšpekciji je še manj, o posameznih primerih poroča okoli 5 % učiteljev in tudi o vseh drugih oblikah nasilja staršev poroča le nekaj odstotkov učiteljev srednjih šol.

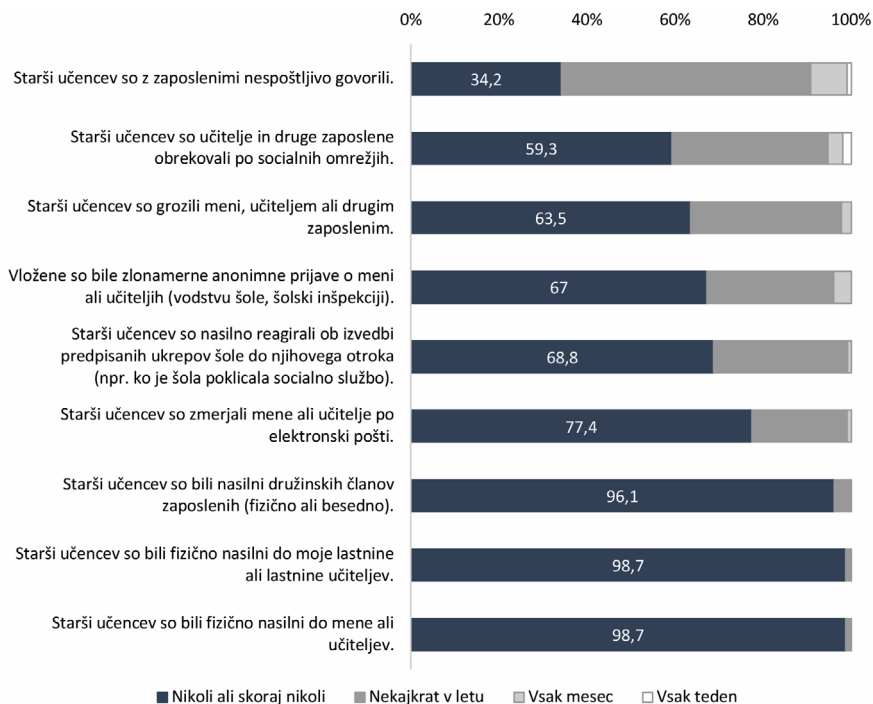
Tabela 3b: Učiteljevo zaznavanje nasilja staršev v srednji šoli

	Nikoli ali skoraj nikoli	Nekajkrat v letu	Vsak mesec ali vsak teden
Starši dijakov so z menoj nespoštljivo govorili.			
Ženske	83,4 %	16,3 %	0,3 %
Moški	91,0 %	8,3 %	0,7 %
Skupaj	85,6 %	14,0 %	0,4 %
Vložene so bile zlonamerne anonimne prijave o meni (vodstvu šole, šolski inšpekciji).			
Ženske	95,4 %	4,6 %	0,003
Moški	93,0 %	6,5 %	0,3 %
Skupaj	94,7 %	5,1 %	0,3 %
Starši mojih dijakov so mi grozili.			
Ženske	95,3 %	4,6 %	0,1 %
Moški	95,8 %	3,6 %	0,6 %
Skupaj	95,5 %	4,3 %	0,2 %

	Nikoli ali skoraj nikoli	Nekajkrat v letu	Vsak mesec ali vsak teden
Starši dijakov so nasilno reagirali ob izvedbi predpisanih ukrepov šole do njihovega otroka (npr. ko je šola poklicala socialno službo).			
Ženske	95,8 %	3,9 %	0,3 %
Moški	94,7 %	4,8 %	0,3 %
Skupaj	95,5 %	4,2 %	0,3 %
Starši dijakov so me zmerjali po elektronski pošti.			
Ženske	95,7 %	4,2 %	
Moški	97,8 %	1,9 %	
Skupaj	96,3 %	3,6 %	
Starši dijakov so me obrekovali po socialnih omrežjih.			
Ženske	97,4 %	2,4 %	0,2 %
Moški	98,2 %	1,4 %	0,4 %
Skupaj	97,6 %	2,1 %	0,3 %
Starši dijakov so bili fizično nasilni do moje lastnine.			
Ženske	99,8 %	0,2 %	
Moški	99,0 %	0,4 %	0,7 %
Skupaj	99,6 %	0,2 %	0,2 %
Starši dijakov so bili fizično nasilni do mene.			
Ženske	99,9 %	0,1 %	
Moški	99,3 %	0,3 %	0,4 %
Skupaj	99,7 %	0,2 %	0,1 %
Starši dijakov so bili nasilni do mojih družinskih članov (fizično ali besedno).			
Ženske	99,9 %	0,1 %	0,3 %
Moški	98,8 %	0,6 %	0,3 %
Skupaj	99,6 %	0,2 %	0,3 %

37

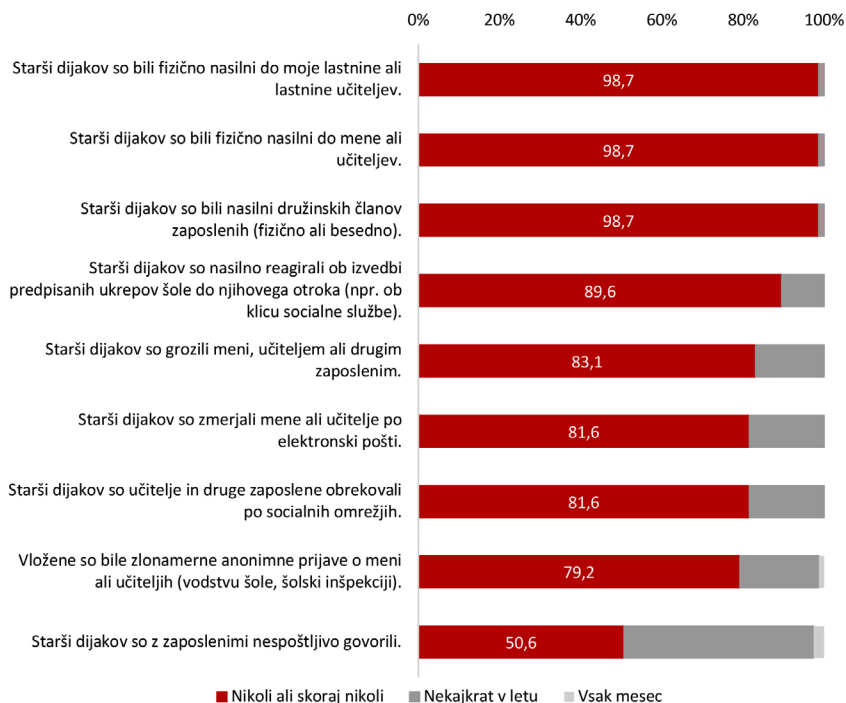
Nespoštljivo govorjenje staršev z zaposlenimi je najpogostejši primer nasilja staršev tudi po oceni ravnateljev. V dveh tretjinah osnovnih šol se zgodi nekajkrat na leto, na vsaki deseti šoli redno vsak mesec ali pogosteje. Na vsaki tretji šoli se nekajkrat na leto ali pogosteje tudi zgodi, da starši obrekujejo zaposlene po socialnih omrežjih, grozijo učiteljem ali ravnatelju in vložijo zlonamerno anonimno prijavo vodstvu šole ali inšpekciji, in na skoraj vsaki tretji šoli se zgodi, da starši nasilno reagirajo na odločitev ali ukrep šole ob vedenju njihovega otroka. Četrtnina šol je izpostavljena zmerjanju staršev po elektronski pošti. Fizičnega nasilja staršev nad zaposlenimi ali njihovimi družinami pa v zadnjem šolskem letu niso zaznali ravnatelji skoraj nobene šole (slika 3a).

38

Slika 3a: Deleži ravnateljev OŠ po poročanju o doživetem nasilju s strani staršev

Ravnatelji polovice srednjih šol so zapisali, da se vsaj nekajkrat na leto zgodi, da so starši dijaka nespoštljivi v komunikaciji z učiteljem ali drugimi zaposlenimi na šoli. Drugo nasilno vedenje staršev je dvakrat manj pogosto. Na približno vsaki peti šoli se nekajkrat na leto zgodi, da so starši nasilni v elektronskih sporočilih ali v objavah na socialnih omrežjih, da zmerjajo ali grozijo zaposlenim ter vložijo zlonamerno anonimno prijavo na inšpektorat ali vodstvo šole. Na vsaki deseti šoli se nekajkrat na leto starši nasilno odzovejo na ukrepanje šole proti dijaku, sploh, če šola pokliče socialno službo (slika 3b).

39

Slika 3b: Deleži ravnateljev SŠ po poročanju o doživetem nasilju s strani staršev

4. Vzroki za nasilne dogodke

Pregled poročil učiteljev o vzrokih za nasilno vedenje učencev pokaže, da prevladujejo medvrstniški konflikti, ki so po mnenju skoraj polovice učiteljev včasih in po mnenju četrtine učiteljev pogosto vzrok nasilnemu dogodku. Po pogostosti jim sledi ocenjevanje. Dobrih 20 % osnovnošolskih učiteljev meni, da je ocenjevanje pogosto vzrok za nasilje učencev, še 10 % pa meni, da skoraj vedno. V srednji šoli skoraj polovica učiteljev meni, da je ocenjevanje za nasilje krivo včasih, in še četrtina, da pogosto ali vedno. Manj kot četrtina učiteljev je zapisala, da ocenjevanje skoraj nikoli ni vzrok za nasilje. Več kot polovica obojih učiteljev hkrati meni, da nasilja ne povzročajo njihovi načini poučevanja in metode dela, ter dobra tretjina, da ni posledica vzgojnih ukrepov. Podatki kažejo, da je pozornost potrebno nameniti predvsem izboljšanju razredne in šolske klime, ki bi zmanjšala medvrstniška nasprotovanja, ter ocenjevanju. Kakor pri vseh navedenih možnih vzrokih več učiteljic kot učiteljev poroča, da je vzrok nasilja v njihovih primerih pretežno ocenjevanje.

Tabela 4a: Pogostost vzrokov za nasilno vedenje učencev po presoji OŠ učiteljev

	Nikoli ali skoraj nikoli	Včasih	Pogosto	Skoraj vedno
Ocenjevanje				
Ženske	21,7 %	44,7 %	22,5 %	11,2 %
Moški	29,8 %	46,7 %	17,3 %	6,2 %
Skupaj	23,2 %	45,1 %	21,5 %	10,2 %
Način poučevanja in metode dela				
Ženske	50,7 %	41,7 %	7,0 %	0,6 %
Moški	55,0 %	37,7 %	7,1 %	0,3 %
Skupaj	51,5 %	40,9 %	7,0 %	0,6 %
Izrečeni vzgojni ukrepi				
Ženske	34,7 %	43,7 %	17,7 %	3,9 %
Moški	38,0 %	44,2 %	14,2 %	3,6 %
Skupaj	35,3 %	43,8 %	17,1 %	3,8 %
Problemi medvrstniškega nasilja				
Ženske	23,3 %	48,0 %	24,3 %	4,4 %
Moški	26,9 %	46,5 %	21,9 %	4,7 %
Skupaj	24,0 %	47,7 %	23,9 %	4,4 %

40

V srednjih šolah so deleži učiteljev, ki so poročali, da so določene situacije vedno vzrok nasilju, tako majhni, da smo jih združili z deleži učiteljev, ki so označili, da so le-te pogosto vzrok nasilju.

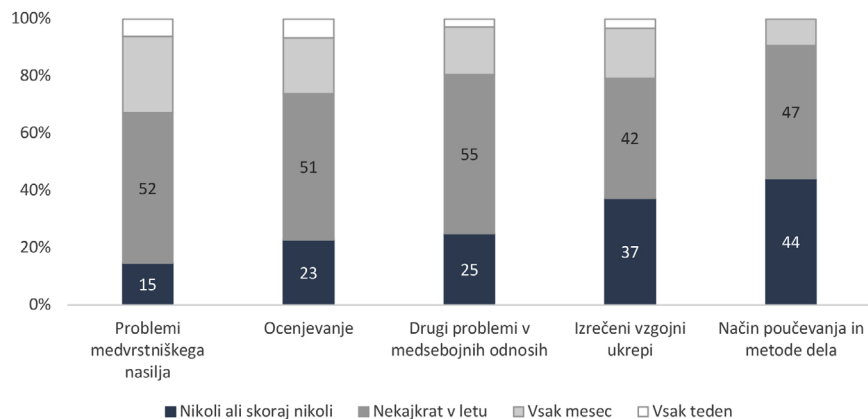
Tabela 4b: Pogostost vzrokov za nasilno vedenje učencev po presoji SŠ učiteljev

	Nikoli ali skoraj nikoli	Včasih	Pogosto ali skoraj vedno
Ocenjevanje			
Ženske	25,1 %	45,8 %	29,1 %
Moški	36,6 %	44,3 %	19,1 %
Skupaj	28,4 %	45,3 %	26,3 %

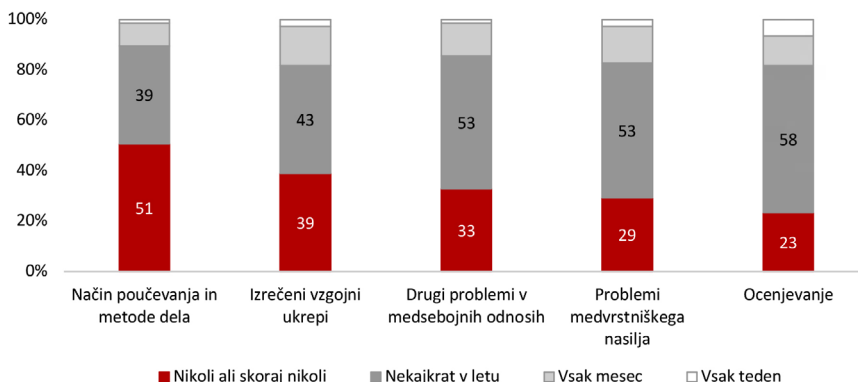
	Nikoli ali skoraj nikoli	Včasih	Pogosto ali skoraj vedno
Problemi medvrstniškega nasilja			
Ženske	38,6 %	43,4 %	18,0 %
Moški	43,3 %	43,5 %	13,2 %
Skupaj	40,0 %	43,4 %	16,6 %
Izrečeni vzgojni ukrepi			
Ženske	38,2 %	43,7 %	18,2 %
Moški	47,0 %	41,3 %	11,7 %
Skupaj	40,7 %	43,0 %	16,3 %
Drugi problemi v medsebojnih odnosih			
Ženske	41,9 %	45,9 %	12,2 %
Moški	46,3 %	45,6 %	8,1 %
Skupaj	43,2 %	45,8 %	11,0 %
Način poučevanja in metode dela			
Ženske	60,1 %	33,8 %	6,1 %
Moški	63,0 %	33,9 %	3,1 %
Skupaj	60,9 %	33,8 %	5,2 %

41

Slika 4a: Poročanje ravnateljev OŠ o pogostosti vzrokov za nasilje učencev nad učitelji

Ravnatelji osnovnih šol so v svojem poročanju precej usklajeni z učitelji in probleme medvrstniškega nasilja prav tako prepoznajo kot najpogostejši vzrok med navedenimi (slika 4a). Čeprav iz podatkov ne moremo vedeti, sklepamo, da bi se odgovori verjetno lahko nanašali na primere, ko učiteljevo reševanje medvrstniškega nasilja privede do nasilnega vedenja učencev do učitelja. Sle-

Slika 4b: Poročanje ravnateljev SŠ o pogostosti vzrokov za nasilje učencev nad učitelji

42

di ocenjevanje, ki glede na odgovore ravnateljev in tudi učiteljev le na manj kot četrtini šol nikoli ali skoraj nikoli ni povod nasilnega vedenja učencev, na dobri četrtini pa redno, vsak mesec ali teden. Ravnatelji polovice šol so zapisali tudi, da tam vsaj nekajkrat na leto ali pogosteje do nasilja učencev nad učitelji privedejo načini poučevanja in metode dela, kar pomeni skoraj na eni šoli več kot glede na poročanje učiteljev. Zanimivo je, da vzgojni ukrepi na petini šol vsak mesec ali teden povzročijo nasilne reakcije učencev. Stranski rezultat tega poročanja je tudi, da izvemo, da na veliko šolah, vsaj na petini, vzgojne ukrepe izrekajo redno, mesečno ali tedensko.

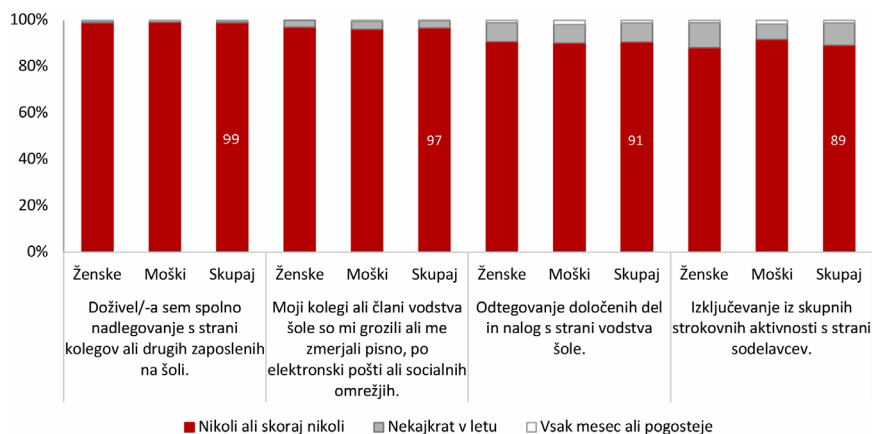
Med ravnatelji srednjih šol prevladuje presoja, da je razlog za nasilje dijakov nad zaposlenimi na šoli najpogosteje ocenjevanje (slika 4b). Na treh od štirih šol je ocenjevanje vsaj nekajkrat na leto razlog za nasilno vedenje dijakov, na vsaki šesti šoli pa se dogaja redno, mesečno ali tedensko. Čeprav so izrečni vzgojni ukrepi v splošnem manj pogost razlog za dodatno nasilno vedenje dijakov, ker na 40 % šol po poročanju ravnateljev niso nikoli, pa na skoraj vsaki peti šoli povzročajo redno mesečno ali tedensko nasilno vedenje dijakov.

5. Nasilje nad učitelji s strani drugih zaposlenih na šoli

Nasilja bi bili lahko učitelji deležni tudi s strani drugih članov kolektiva na šolah, vključno z vodstvom. Pozitivno sporočilo naše študije je, da določenih vrst tega nasilja na šolah učitelji skoraj ne zaznavajo. Na slikah 5a in 5b so prikazani deleži odgovorov učiteljev o pogostosti doživljanja redkih oblik nasilja s strani različnih odraslih na šoli v zadnjem šolskem letu in na slikah 6a in 6b o pogostosti doživljanja pogostejše oblike nasilja, in sicer ločeno za osnovne in srednje šole.

Slika 5a: Redki pojavi nasilja s strani zaposlenih nad učitelji v OŠ

Slika 5b: Redki pojavi nasilja s strani zaposlenih nad učitelji v SŠ

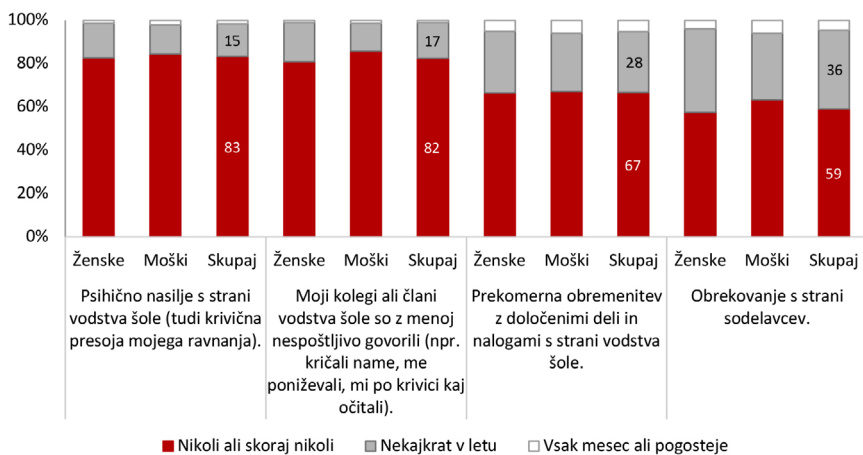
O spolnem nadlegovanju je 99 % učiteljev sporočilo, da ga niso doživeli skoraj nikoli, 98 % učiteljev pa, da skoraj nikoli ni doživelo zmerjanja v pisni ali elektronski obliki. Vendar jih je 7 % ali vsak 14. izkusilo izključevanje iz skupnih aktivnosti s sodelavci in 9 % je vodstvo šole odtegnilo določene naloge. Učitelje so sodelavci izključili pogosteje kot učiteljice, učiteljice pa je vodstvo šole večkrat omejilo pri delu na šoli kot učitelje.

Po pogostosti sledita psihično nasilje s strani vodstva šole, skupaj s krivičnimi sodbami o učitelju in nespoštljivim govorjenjem, tudi zmerjanjem in drugim besednim nasiljem s strani kolegov in vodstva, kar je vsaj nekajkrat doživelo 15 % učiteljev v osnovni šoli in 17 % v srednji, ali najmanj vsak sedmi učitelj.

Slika 6a: Pogostejši pojavi nasilja s strani zaposlenih nad učitelji v OŠ

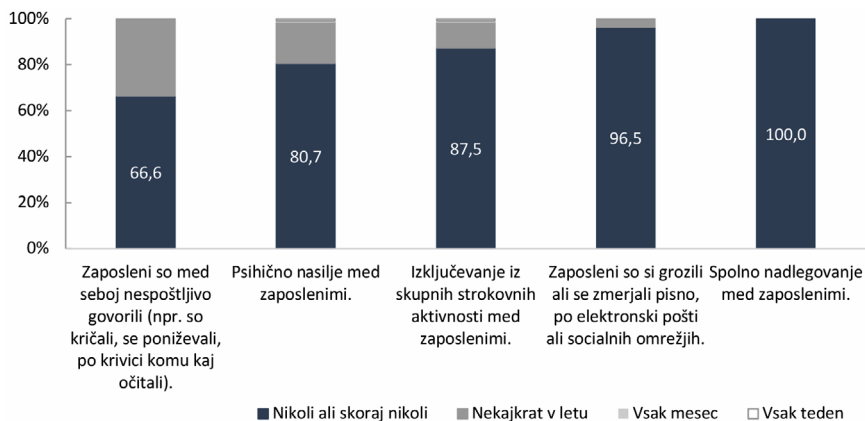
44

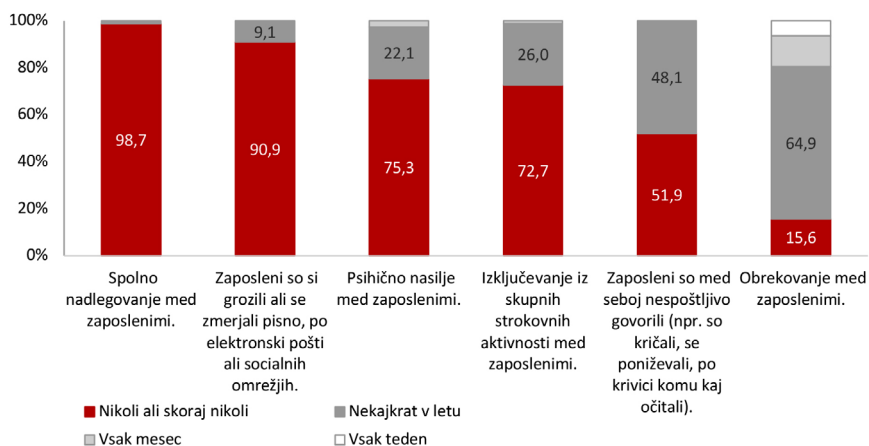
Slika 6b: Pogostejši pojavi nasilja s strani zaposlenih nad učitelji v SŠ

Ker je na večini osnovnih šol zaposlenih vsaj 20 učiteljev, na srednjih šolah pa še več, iz deležev učiteljev, ki so doživeli nasilje kolegov, sklepamo, da so v povprečju na vsaki šoli žrtve nasilja vsaj trije učitelji. Zgornje tako ni več majhen problem.

Če je za prve tri oblike, ki smo jih že omenili, značilno, da jih lahko neposredno opazijo tudi drugi zaposleni, pa zadnji dve najpogostejši obliki nasilja družijo prikritost izvajalca oziroma prevladuje osebna presoja učitelja o tem, ali je žrtev nasilnega ravnanja. Prekomerna obremenitev je težko absolutno merljiva, prav tako obrekovanje, oboje pa se zgodi brez neposrednega soočenja z učiteljem. Učitelji so poročali, da se jim pogosteje kot očitno nasilje dogaja

Slika 7a: Pogostost pojavov nasilja med zaposlenimi po poročanju ravnateljev OŠ

45

Slika 7b: Pogostost pojavov nasilja med zaposlenimi po poročanju ravnateljev SŠ

prevelika obremenitev z določenimi nalogami, ki jim jo nalaga vodstvo šole, v osnovni šoli kar četrtini učiteljev in v srednji šoli 28 % učiteljem nekajkrat na leto, 5 % pa redno, vsak mesec ali pogosteje.

Obrekovanje s strani sodelavcev občuti nekajkrat na leto tretjina osnovnošolskih učiteljev, redno vsak mesec ali pogosteje pa še 6 %, skupaj več kot vsak tretji zaposleni učitelj tretjega triletja osnovne šole. V srednji šoli jih je več deležnih obrekovanja vsak mesec, manj pa vsak teden, skupaj pa podobno velik delež kot v osnovni šoli, skoraj 40 %. Čeprav so učitelji poročali o tem, da večinoma lahko zaupajo sodelavcem in imajo z njimi dobre odnose, ta po-

datek hkrati sporoča, da so v šolah navzoča redna trenja in slabi odnosi med skoraj 40 % učiteljev z vsaj kakšnim kolegom. V izjavi o obrekovanju sicer ni neposredno zapisano, da ga lahko zagreši tudi vodstvo, vendar vse izjave zadnje skupine v splošnem poročajo o problematiki razmerij med učitelji in vodstvom šole. Čeprav se dogaja na ravni šole, podatki kličejo po razvoju strategij na nacionalni ravni, s katerimi bi pomagali tako vodstvom šol kot učiteljem k vzpostavljanju boljšega medsebojnega razumevanja.

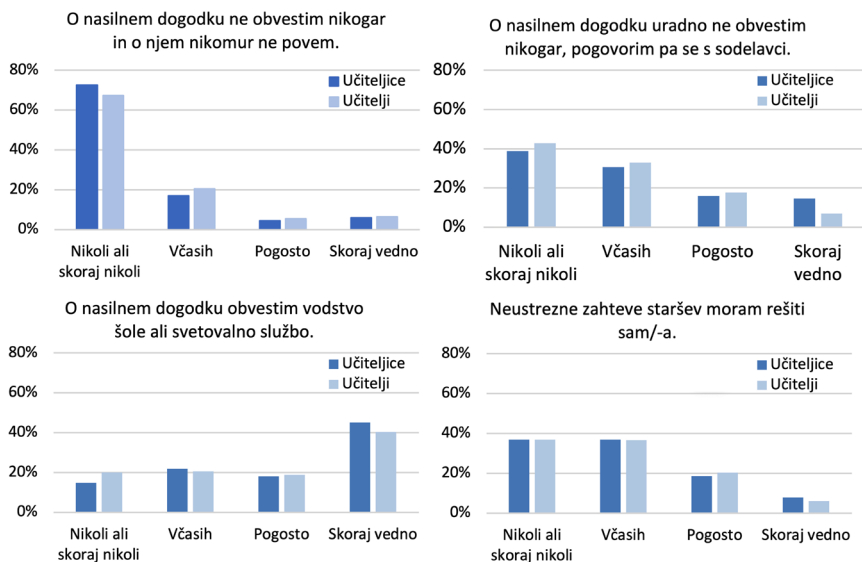
Ravnateljji osnovnih šol zaznavajo nasilje med zaposlenimi na šoli drugače kot učitelji (sliki 7a in 7b). Po njihovem poročanju so med učitelji najpogostejši nespoštljiva komunikacija, kričanje in krivično obtoževanje, ki se na vsaki tretji šoli zgodi vsaj nekajkrat na leto, ter psihično nasilje med zaposlenimi, ki je prisotno na vsaki peti šoli. Nasilja po elektronski pošti med zaposlenimi in spolnega nadlegovanja ravnateljji skoraj ne zaznavajo.

Ravnateljji srednjih šol ocenjujejo, da je med zaposlenimi veliko obrekovanja, ki ga ne poznajo le na vsaki sedmi šoli, na skoraj petini šol je redno, mesečno in tedensko, na vseh ostalih pa vsaj občasno. Na polovici šol zaposleni med seboj nespoštljivo govorijo vsaj občasno. Če omenjeno ne vpliva neposredno na delo učiteljev, pa z vidika presoje o škodi pri strokovnem delu ni zanemarljivo, da se na četrtini šol učitelji in drugi zaposleni med seboj izključujejo iz skupnih strokovnih aktivnosti ter na petini šol izvajajo medsebojno psihično nasilje. Do neposredne nasilne komunikacije med zaposlenimi po elektronskih medijih prihaja občasno na vsaki deseti šoli. O pojavih spolnega nasilja ravnateljji praktično ne poročajo.

6. Odzivi na nasilne dogodke

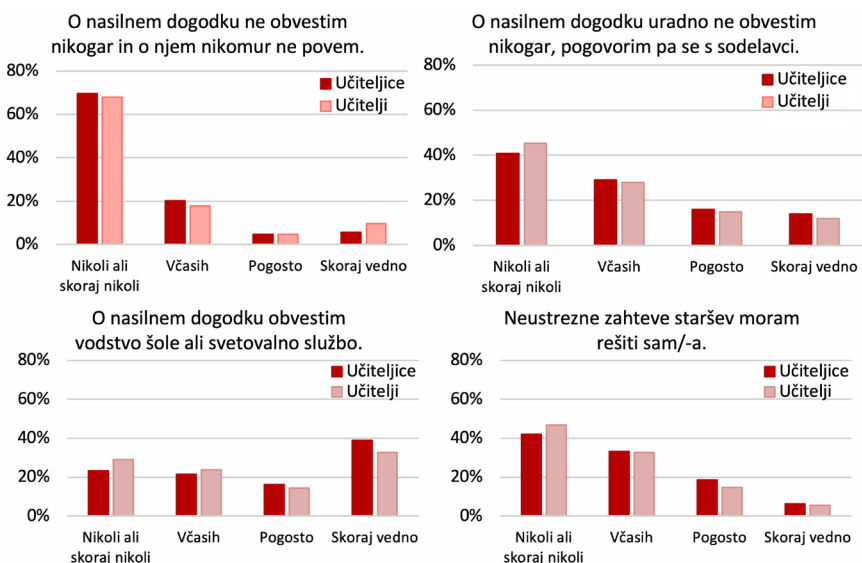
Glede na porazdelitve odgovorov o pogostosti različnih odzivov učiteljev na nasilni dogodek lahko odzive razdelimo na tiste, ki se zgodijo zelo redko, tiste, ki se zgodijo zelo pogosto, in tiste, o katerih podobni deleži učiteljev poročajo, da se ne zgodijo pogosto ali vedno. Najprej so navedeni vsi različni odzivi osnovnih šol, nato pa srednjih šol.

Učitelji v osnovnih in srednjih šolah so si precej enotni v navajanju, kako na šoli poročajo o nasilnem dogodku, ki se jim je zgodil. Dve tretjini pravita, da se skoraj nikoli ne zgodi, da o dogodku ne bi poročali. Manj, le 40 %, jih je zapisalo, da o dogodku ne poročajo uradno. Skoraj dve tretjini jih pogosto ali vedno obvestita vodstvo šole, okoli tretjina učiteljev pa najpogosteje uradno ne poroča o dogodku, pogovori pa se s sodelavci. Slabo je, da kar dve tretjini učiteljev v osnovni šoli in dobra polovica v srednji šoli meni, da se od njih pričakuje, da neustrezne zahteve staršev, ki sicer niso nujno nasilne, rešujejo sami. Manj kot polovica jih o vsakršnem nasilnem dogodku skoraj vedno pove vodstvu ali svetovalni službi. Iz poročil učiteljev (sliki 8a in 8b) sklepamo, da precej proble-

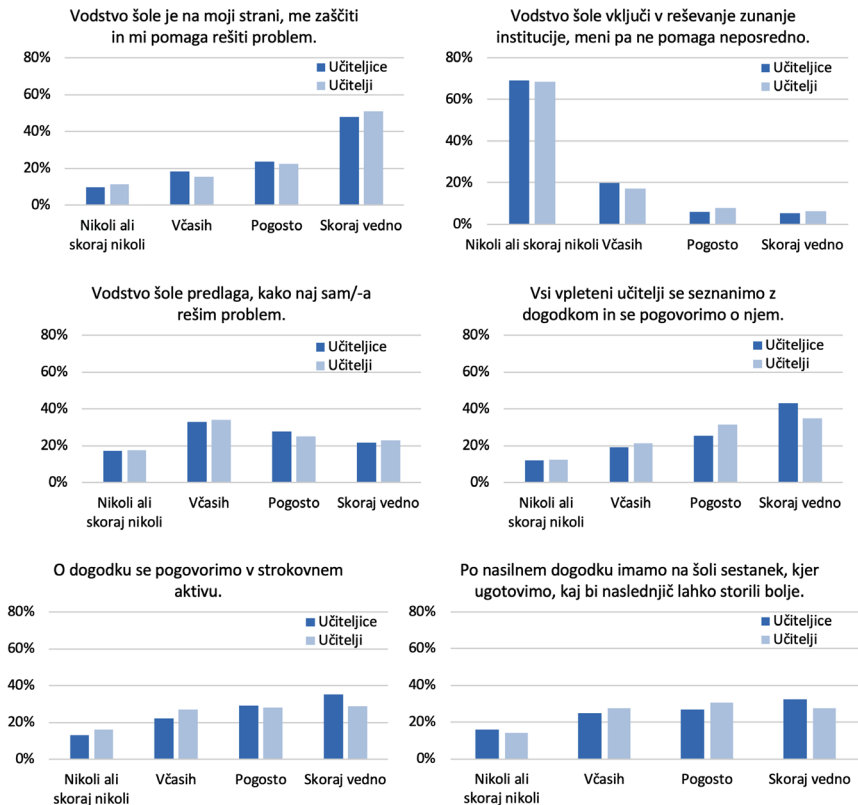
Slika 8a: Obveščanje o problemu nasilja v OŠ

47

Slika 8b: Obveščanje o problemu nasilja v SŠ

mov nasilja ostaja vodstvu šole in svetovalni službi prikritih. Podatki kažejo, da učitelji pri reševanju problemov precej pogosto ostajajo prepuščeni samim sebi. Postavlja se vprašanje, koliko problemov od tistih, o katerih učitelji niso nikomur povedali, so v takih okoliščinah ti učitelji sploh poskusili rešiti.

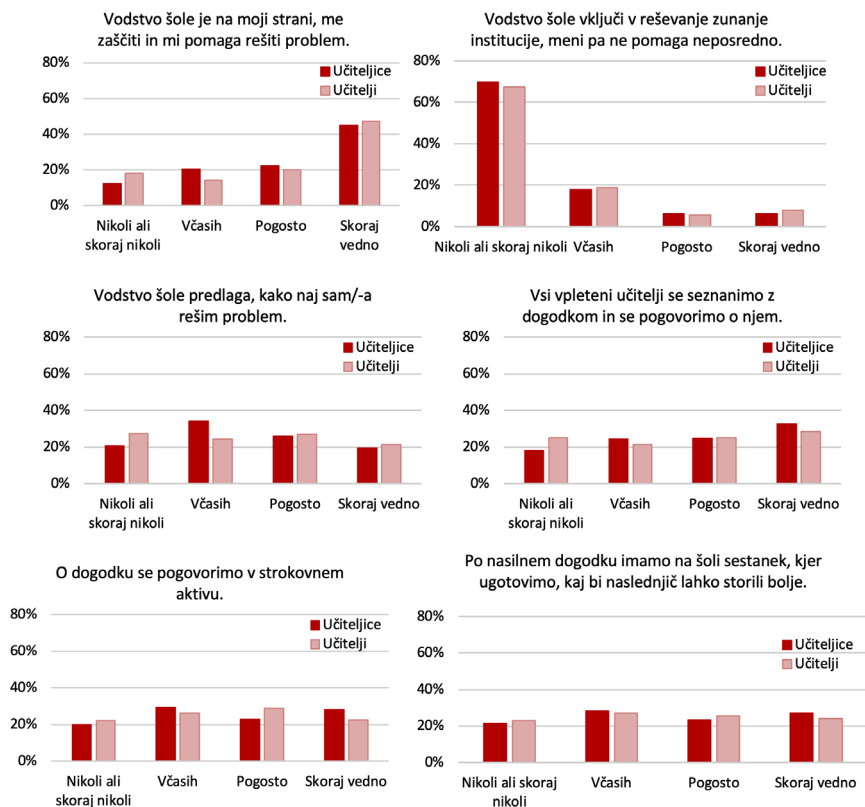

Slika 9a: Odziv vodstva osnovnih šol na problem nasilja

Vodstvo šol po poročanju učiteljev pomaga in se vključi v reševanje (sliki 9a in 9b). V več kot dveh tretjinah primerov se pogosto ali skoraj vedno postavi na stran učitelja ter mu pomaga rešiti problem, pravijo učitelji. Vendar ostaja na drugi strani tretjina učiteljev, ki podporo in zaščito vodstva šole občuti samo včasih ali redko.

Dvema tretjinama učiteljev se nikoli ne zgodi, da bi šola problem reševala v sodelovanju z zunanjimi institucijami, njim pa ne bi pomagala. Ponovno, tretjina učiteljev pomoči vodstva ni deležna. Vendar se iz naslednjega odgovora zdi, da je pomoč, če je, pogosto le svetovanje. Več kot 40 % učiteljev namreč piše, da jim vodstvo šole pogosto ali vedno predlaga, kako naj sami rešijo problem. Na šolah tudi ne prevladuje enotna praksa sodelovalnega reševanja problematike. Le okoli 40 % osnovnošolskih učiteljev dela na šolah, kjer se o nastalem problemu nasilja vedno pogovorijo vsi vpleteni učitelji med seboj, več kot tretjina pa poroča, da se o takšnih problemih vsi ustrezni učitelji seznanijo in razpravljajo le redko. V srednjih šolah se o problemu skoraj vedno pogovori

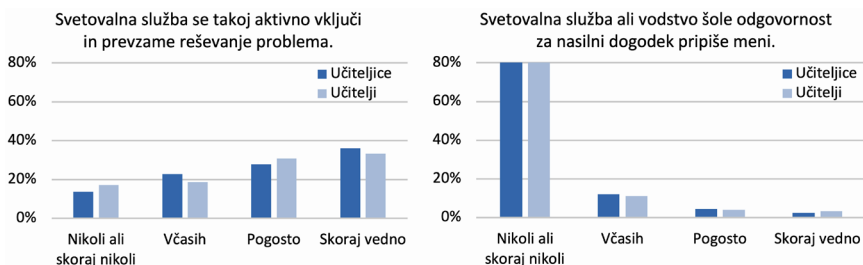
Slika 9b: Odziv vodstva srednjih šol na problem nasilja

le tretjina učiteljev, 40 % učiteljev pa pravi, da se na šolah o nastali situaciji ne pogovorijo nikoli ali le včasih.

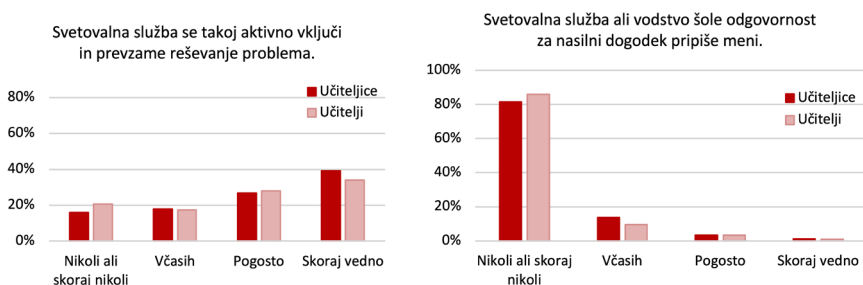
V strokovnih ali predmetnih aktivih se s problemi nasilja vedno seznanijo le tretjina učiteljev, še manj pogoste pa so na šolah skupne kritične razprave o nastalih problemih in razvoj strategij za izboljšanje stanja. Glede na spoznanja o uspešnosti sodelovanja in deljene odgovornosti na šoli za učinkovito delo, tudi iz TALIS, se tu odpira nov prostor za izboljšave.

Tudi za svetovalno službo učitelji ne potrjujejo, da se samodejno aktivno vključi v reševanje problematike nasilja nad učitelji, saj le tretjina učiteljev poroča, da ta skoraj vedno prevzame reševanje problema (sliki 10a in 10b).

Slaba tretjina učiteljev poroča, da se svetovalna služba vključi pogosto, ostala tretjina pa pravi, da se najpogosteje zgodi, da svetovalna služba reševanje problema prevzame redko ali pa se vanj skoraj nikoli ne vključi. Velika večina učiteljev sicer nima izkušenj, da bi jih svetovalna služba krivila za nastanek

Slika 10a: Svetovalna služba v odzivih na problem nasilja v OŠ

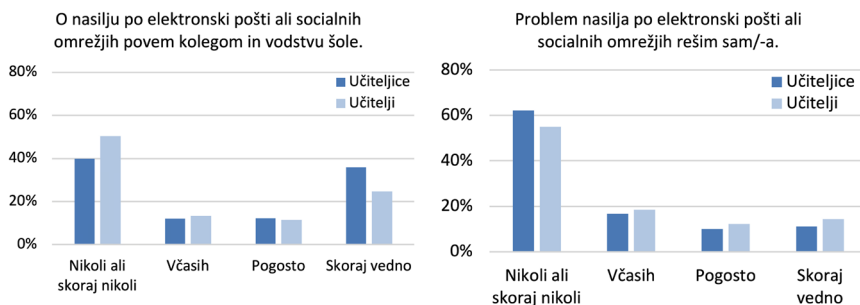

Slika 10b: Svetovalna služba v odzivih na problem nasilja v SŠ

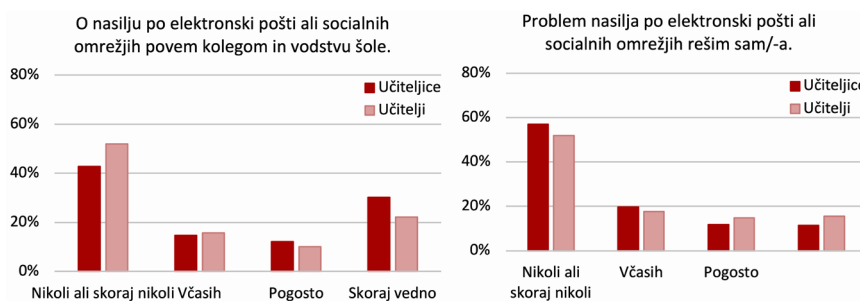
problema, vendar pa je šestina učiteljev poročala, da jim svetovalna služba vsaj včasih pripiše odgovornost za pojav nasilja do njih samih.

Drugače kot nasilno vedenje učencev do učiteljev, ki ga običajno vidijo tudi priče, lahko nasilje do učiteljev po elektronski pošti ali socialnih omrežjih pogosteje ostane skrito in zato nerešeno. Ker lahko vključuje osebne razžalitve učitelja, je naravno pričakovati, da si učitelj najprej prizadeva za omejitev širjenja objav ali poskuša preprečiti, da bi jih videle vsaj še dodatne poznane osebe, zato sporočil ali objav ne želi pokazati ali širiti med kolegi ali vodstvom, tudi ne z namenom poročanja o problemu. Primer takih objav v srednjih šolah so predelane fotografije učiteljev, ki jih dijaki širijo po omrežjih z namenom posmehovanja učiteljem.

Vendar pa je skoraj 60 % učiteljev sporočilo, da teh primerov skoraj nikoli ne rešujejo sami (sliki 11a in 11b), kar hkrati pomeni, da se jih 40 % s spletnimi oblikami nasilja spopada samih. Ponovno je vprašanje, ali morda primeri ostanejo sploh nerešeni, saj to iz poročanja ni razvidno. Iz poročanja o tem, koliko učitelji izkušene spletne oblike nasilja delijo s sodelavci na šoli, se vidi, da jih očitno pogosto rešujejo s pomočjo drugih oseb, ne šolskih kolegov. Približno polovica učiteljev kolegom in vodstvu šole nikoli ne pove za doživeto nasilje po elektronski pošti ali socialnih omrežjih, le okoli tretjina vedno. Učiteljice e-nadlegovanje razkrijejo pogosteje kot učitelji.

Slika 11a: Obveščanje o nasilju po elektronskih medijih v OŠ

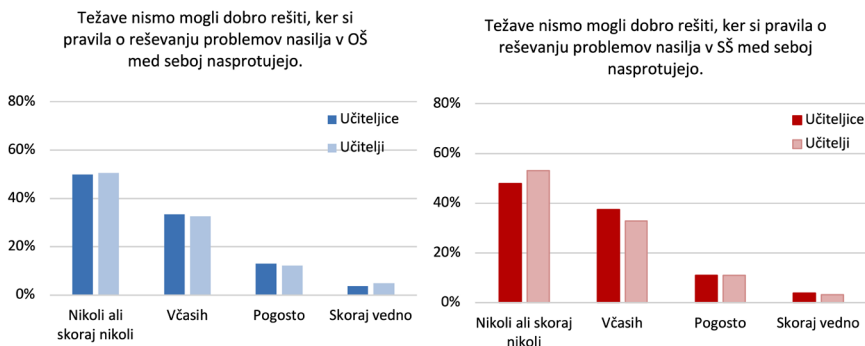
Slika 11b: Obveščanje o nasilju po elektronskih medijih v SŠ

Reševanje nasilja na šolah urejajo nacionalni in šolski pravilniki. Z razvojem sodobnih tehnologij se spreminjajo tudi oblike in z njimi potrebni načini odzivanja na nasilje učencev, ki bi jih lahko različni šolski pravilniki, ki se posodablja-jo vsak v svojem času, naslavljali neusklajeno.

Čeprav smo pričakovali, da bodo učitelji in ravnatelji kritični do obstoječih pravilnikov, ki nasilja do učiteljev v resnici ne obravnavajo posebej, je polovica učiteljev zanikala, da problemov nasilja ne morejo rešiti zaradi nasprotujočih si pravilnikov. To hkrati pomeni, da je druga polovica učiteljev prepričana, da neskladja v pravilnikih ovirajo uspešno reševanje. Med njimi je vsak tretji učitelj potrdil, da se to zgodi pogosto ali vedno, ostali pa, da samo včasih.

Ukrepanje šole ob pojavih nasilja ravnatelji presojujejo s širšega zornega kota kot učitelji, saj imajo pregled nad vsemi nasilnimi dogodki, ki so se zgodili vsem učiteljem, drugače kot učitelji, ki najbolj poznajo tiste, ki so se zgodili njim samim. Po drugi strani pa nimajo informacij o dogodkih, o katerih učitelji vodstvu ne poročajo. Teh dogodkov je po ocenah učiteljev nezanimljivo veliko.

Ravnatelji osnovnih šol so na svoja vprašanja o odzivi šole na pojav nasilja nad učitelji odgovorili drugače kot učitelji. Na sliki 13a so prikazani odzivi v padajočem vrstnem redu po deležih ravnateljev, ki so potrdili, da se določeno

Slika 12: Neskladja v pravilnikih za reševanje nasilja

dejanje zgodi vedno. V skoraj 60 % šol vodstvo poroča, da zaposlenemu, žrtvi nasilja, vedno predlaga, kako naj reši problem. V enakem deležu šol se v reševanje vedno takoj vključi svetovalna služba. Na več kot polovici šol so ravnatelji prepričani, da zaposleni o problemu nasilja vedno obvestijo vodstvo šole in da se o dogodku vedno seznanijo in pogovorijo vsi vpleteni učitelji in vodstvo. Malo manj pogosto razpravljajo o tem, kaj bi lahko naslednjič storili bolje (na 46 % šol), ali se o dogodku pogovorijo vsi učitelji v strokovnem aktivu in vodstvo šole (na 43 % šol).

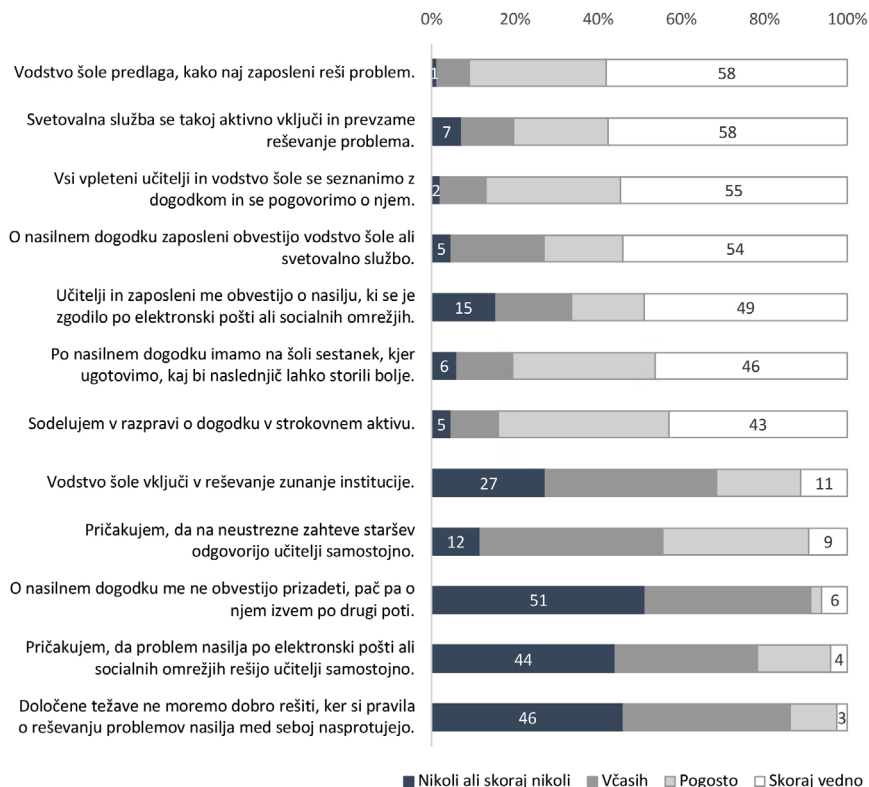
Nepričakovana je porazdelitev odgovorov o pogostosti odziva vodstva šol na neustrezne zahteve staršev. Le 12 % ravnateljev je zagotovilo, da nikoli ne pričakujejo, da bodo učitelji zahteve staršev razrešili sami. Od ostalih jih polovica samostojno reševanje učitelja pričakuje včasih in polovica pogosto ali vedno. Skladno s poročili učiteljev ti rezultati kažejo na veliko potrebo po izboljšanju postopkov in dogovorov za sodelovanje s starši.

Ravnatelji polovice šol so tudi navedli, da jim učitelji o nasilni komunikaciji vedno poročajo po elektronski pošti ali socialnih omrežjih, na vsaki sedmi šoli pa nikoli. Hkrati je 60 % ravnateljev zapisalo, da vsaj včasih pričakujejo, da bodo zaposleni takšne probleme rešili sami.

Dobra četrtina osnovnih šol nikoli ne pokliče ali ne vključi v reševanje problema zunanjih institucij. Razlogov za tak odgovor je lahko več, med drugim je tudi možnost, da šola v zadnjem času ni doživela hujšega nasilja, ki ga ni mogla rešiti samostojno.

Ravnatelji srednjih šol so navedli, da na dveh tretjinah šol učiteljem vedno svetujejo, kako naj rešijo problem, in na 60 % šol se v reševanje takoj vključi svetovalna služba. Dejstvo, da na tretjini šol vodstvo učitelju ne svetuje, kako naj reši problem, lahko pomeni, da ravnatelj ne pričakuje učiteljevega reševanja, da o problemu ne izve ali pa problem takoj preda v reševanje drugim.

Slaba polovica srednješolskih ravnateljev ne pričakuje, da bi učitelji vsaj nasilje po elektronskih poteh reševali samostojno, čeprav jih le tretjina oce-

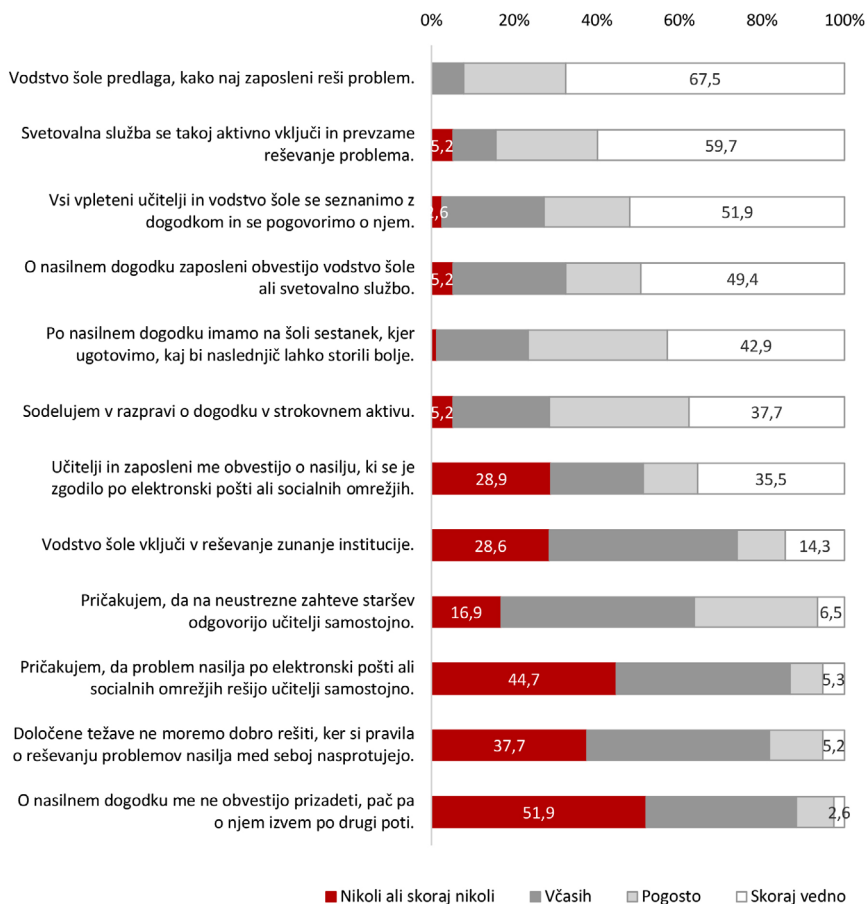

Slika 13a: Deleži ravnateljev OŠ po poročanju o pogostosti odziva na nasilne dogodke na šoli

njuje, da jim učitelji vedno povedo za te vrste nadlegovanja. Dobra polovica ravnateljev hkrati zagotavlja, da se vsi vpleteni v problem na šoli seznanijo z dogodkom in se med seboj posvetujejo. Hkrati to tudi kaže, da na slabi polovici šol te prakse ne poznajo in si med seboj ne delijo informacij ter odgovornosti za reševanje situacije. Zaskrbljujoče je, da se na manj kot polovici šol po dogodku v razpravi uskladijo, kako bi bilo problem dobro reševati naslednjič.

Vodstvo šole se v razpravi o dogodku v strokovnem aktivu vedno vključi le na tretjini šol, na tretjini šol pogosto in na tretjini redko ali nikoli. Ti podatki lahko kažejo tudi, da takšnih razprav v strokovnih aktivih na šoli ne opravijo in vodstvo ne more poročati drugače, kot da se vanje ne vključi.

Zunanjih institucij na skoraj 30 % srednjih šol v reševanje nikoli ne vključijo. Hkrati na dveh tretjinah šol priznavajo, da problemov ne morejo dobro rešiti, ker si pravilniki med seboj nasprotujejo. Poročila ravnateljev z vsemi odgovori kažejo na izrazite sistemske težave in na relativno redke primere šol, ki

Slika 13b: Deleži ravnateljev SŠ po poročanju o pogostosti odziva na nasilne dogodke na šoli

dosledno delijo odgovornost za dobro šolsko okolje in kjer vodstvo šol probleme rešuje v sodelovanju z učitelji.

7. Stališča do pojava nasilja na šoli

Učitelji so s strinjanjem z izjavami o reševanju problemov nasilja na šoli izkazali svoja stališča in opozorili na šibkosti v delu šole.

V osnovni šoli so odgovori pokazali, da je v povprečju le polovica učiteljev zaposlenih na šolah, kjer imajo dobro določena uresničljiva pravila za ravnanje v primeru nasilnega dogodka med učenci. Še manj, le dobra tretjina, jih dela

na šolah, kjer imajo dobro določena pravila za ravnanje v primeru nasilja nad učitelji. Skoraj vsi učitelji se vsaj deloma strinjajo, da so pravila nedvoumna, in le 5 % učiteljev meni, da ni jasno, po katerih šolskih pravilih morajo ravnati ob nasilnem dogodku.

Vendar pa pravil ne uporabljajo vedno vsi ali za vse enako. Več kot 40 % učiteljev se je vsaj delno strinjalo, da na šoli pravila premalo dosledno upoštevajo, 30 % učiteljev pa se je v celoti strinjalo, da na šoli ne upoštevajo dosledno pravil, ki bi zagotovila enotno ravnanje ob nasilju vseh zaposlenih (Slika 14a).

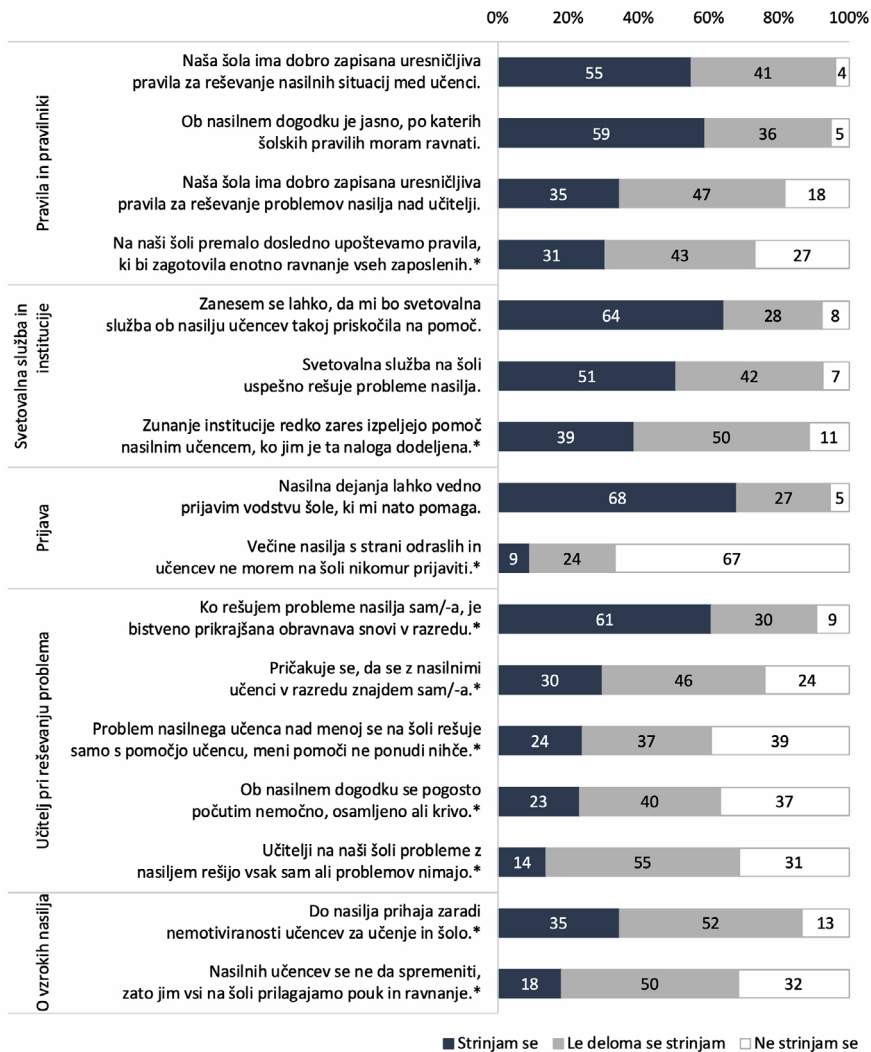
Učitelji so pohvalili svetovalno službo na šolah, da uspešno rešuje probleme nasilja. Okoli polovica se v celoti strinja, da je svetovalna služba uspešna, še 40 % učiteljev pa se s tem vsaj deloma strinja. Skoraj dve tretjini učiteljev sta potrdili, da se lahko zanesejo na pomoč svetovalne službe, le 8 % je mnenja, da se ne morejo.

Na slabost ravnanja ob nasilju pa so učitelji pokazali s svojim strinjanjem z izjavo, da zunanje institucije redko izpeljejo svetovanje in pomoč nasilnim učencem, ko jim je to dodeljeno. Skoraj 40 % učiteljev se je z izjavo strinjalo in še polovica deloma. Odgovori kažejo na slabe izkušnje, ki jih imajo na šolah z vključevanjem in s povezovanjem z zunanjimi institucijami pri reševanju nasilja.

Vendar pa se je potrebno zavedati, da so zunanje institucije običajno poklicane na pomoč v hujših primerih. Zato odgovori verjetno kažejo na izkušnje s posameznimi zahtevnejšimi primeri nasilja, ki pa so glede na velik delež strinjanja zadevali zelo veliko učiteljev. Predpostavko, da se na šolah dogajajo le posamezni težko rešljivi problemi, podpira tudi dejstvo, da je večina, 60 % učiteljev, mnenja, da na šoli ne potrebujejo varnostnika, samo 14 % učiteljev pa se strinja, da varnostnika potrebujejo.

Glede možnosti prijave nasilja so učitelji precej enotni. Dobri dve tretjini sta prepričani, da lahko nasilne dogodke vedno prijavijo vodstvu šole, in še četrtnina se s tem vsaj deloma strinja. Hkrati s strinjanjem z drugo izjavo, da večine nasilnih dogodkov le ne morejo vedno prijaviti ustrezni osebi na šoli, tretjina učiteljev opozarja na obsežnost problematike tistih dogodkov, ki ostajajo nevidni in jih ne zazna niti vodstvo šole.

Tretjina učiteljev je mnenja, da se od njih v splošnem pričakuje, da se ob pojavu nasilja v razredu znajdejo sami, in skoraj polovica se jih s tem vsaj deloma strinja. Ob tem opozarjajo, da to pri večini pomeni okrnjeno poučevanje za celoten razred. Iz statistik lahko sklepamo, da učitelji za reševanje problema nasilja porabijo čas, namenjen poučevanju, sicer ne bi sporočili, da so obravnavali snovi in druge aktivnosti v razredu bistveno okrnjene, ko se sami ukvarjajo z nasiljem. Z izjavo se strinja več kot 60 % učiteljev, deloma pa se z njo strinja še 30 % učiteljev, torej samo pri vsakem desetem učitelju pouk ne trpi zaradi njegovega reševanja problemov nasilja v razredu.

* Negativne izjave, pri katerih nestrinjanje pomeni slabo prakso

Slika 14a: Deleži učiteljev po strinjanju z izjavami o reševanju problemov nasilja na OŠ

Gotovo je izostanek poučevanja zaradi nasilja dejavnik, ki potrebuje nadaljnjo razpravo in strategijo reševanja na nacionalni ravni. Če zanemarimo dejstvo, da učitelj kot žrtev nasilja ne more vedno obravnavati nasilnega učenca niti v optimalnem času in prostoru, je nesporno nedopustno, da reševanje nasilja v razredu nadomesti obravnavo snovi in kakor koli omejuje izvedbo pouka. Posledice se lahko pokažejo najprej v nižji motivaciji vseh vpletenih za šolsko

delo, večjem stresu in slabem počutju učitelja ter tudi v nenamernih sporočilih ostalim učencem v razredu o spopadanju z nasiljem. Le tretjina učiteljev je namreč potrdila, da se ob nasilnem dogodku ne počutijo nemočno, osamljeno ali krivo, dve tretjini učiteljev se tako počutita vsaj včasih. Tudi dejstvo, da kar četrtina učiteljev pravi, da se na šoli pomaga le nasilnemu učencu, njim kot žrtvam pa ne, s tem pa se deloma strinja še nadaljnja tretjina učiteljev, je znak, da so učitelji lahko na šoli žrtve dvakrat: prvič zaradi nasilnega vedenja učenca in drugič, ko morajo, čeprav že kot žrtve nasilnega dogodka, prevzeti vlogo reševanja in pomoči učencu, ki je nasilje sprožil.

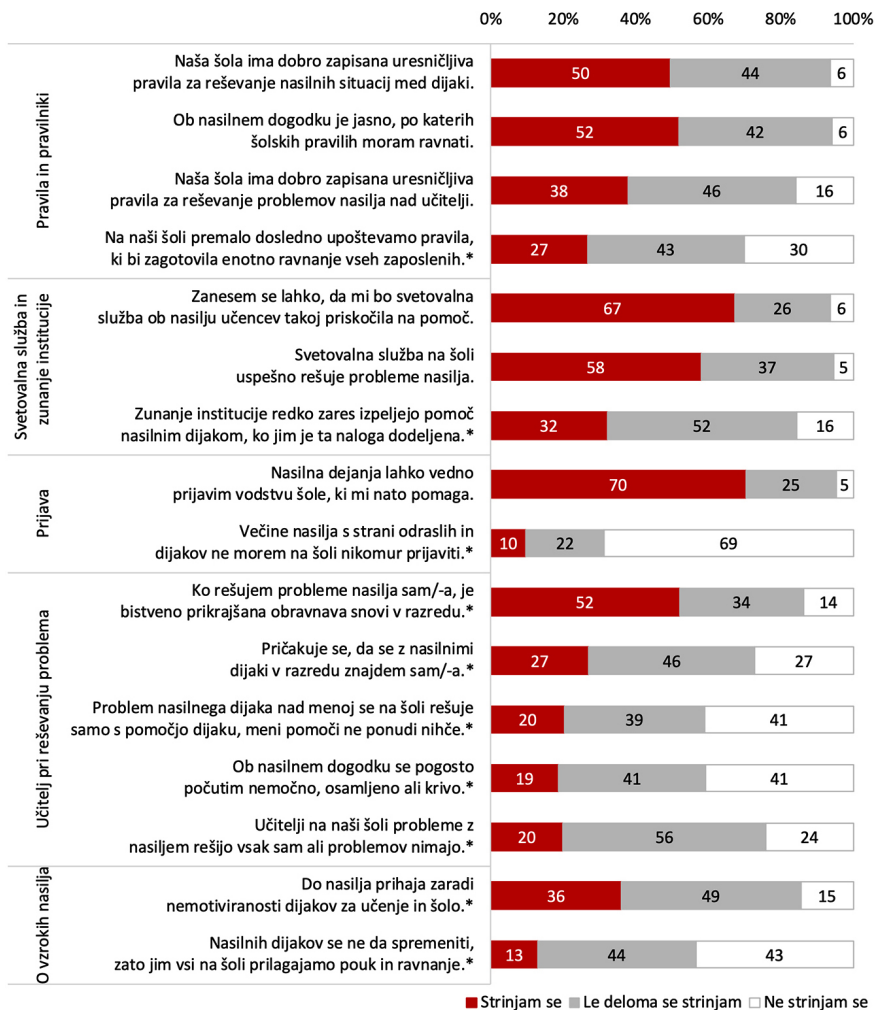
Nemoč učiteljev ob doživljanju nasilja učencev pokažejo tudi njihovi deleži strinjanja z zadnjima izjavama o splošnih vzrokih nasilja med učenci. Dobri dve tretjini učiteljev se vsaj delno strinjata, da se nasilnih učencev ne da spremeniti, in potrjujeta, da na šoli nasilnim učencem prilagajajo pouk in ravnanje. Nadalje, le vsak osmi učitelj meni, da nasilje ni posledica nemotiviranosti učencev za šolsko delo. Sedem od osmih učiteljev nezanimanje učencev za šolsko delo in učenje opredeljuje kot razlog za njihovo nasilno vedenje. S tem ob enem pokažejo možno pot do zmanjšanja nasilja v šolah. Z doseganjem večje motivacije za učenje in, posebej pomembno, veselja do obiskovanja šole v celoti bi se lahko izognili vsaj nekaterim nasilnim dejanjem učencev.

V srednji šoli so vzorci stališč podobni. Le polovica učiteljev se strinja, da imajo na šolah uresničljiva pravila za reševanje nasilnih situacij med dijaki in da je jasno, po katerih pravilih morajo ravnati, če do njih pride. Samo dobra tretjina učiteljev meni, da imajo na šoli učinkovita pravila ob pojavu nasilja nad učitelji, še manj pa se jih strinja, da jih dosledno upoštevajo.

Dve tretjini učiteljev se lahko zanese na takojšnjo pomoč svetovalne službe, ki po njihovem večinskem mnenju tudi uspešno opravi nalogo. Dve tretjini učiteljev potrjujeta tudi, da zunanje institucije ponudijo pomoč nasilnim dijakom, če ne vedno, pa vsaj včasih.

Kakor v osnovni šoli tudi v srednji šoli manj kot tretjina učiteljev dogodkov ne more prijaviti vodstvu šole in enak delež dogodkov v splošnem ne more prijaviti nikomur. Tretjinski delež je relativno velik, zato bi bilo potrebno ugotoviti, kaj učiteljem onemogoča prijavo (npr. nepoznavanje postopka, prezapleten postopek in podobne tehnične ovire; morda lastna nesamozavest in varljiv občutek previsoke občutljivost na nasilje – prepričanje, da morajo povečati svojo toleranco do nasilja; kot odgovorni za izvedbo pouka se raje odpovedo prijavi, kot dopustijo, da trpi poučevanje; prepričanje, da se s postopkom reševanja ne bodo izognili ponovitvi dogodka ...).

Polovica učiteljev potrjuje, da zaradi reševanja problemov z nasiljem trpi pouk. Zanimiv je podatek, da več kot 60 % učiteljev potrjuje, da se na šoli pomaga nasilnemu dijaku, ne pa učitelju, do katerega je bil dijak nasilen. Več kot 60 % učiteljev se vsaj občasno počuti nemočno, osamljeno ali krivo, ko doživijo nasilje na šoli.

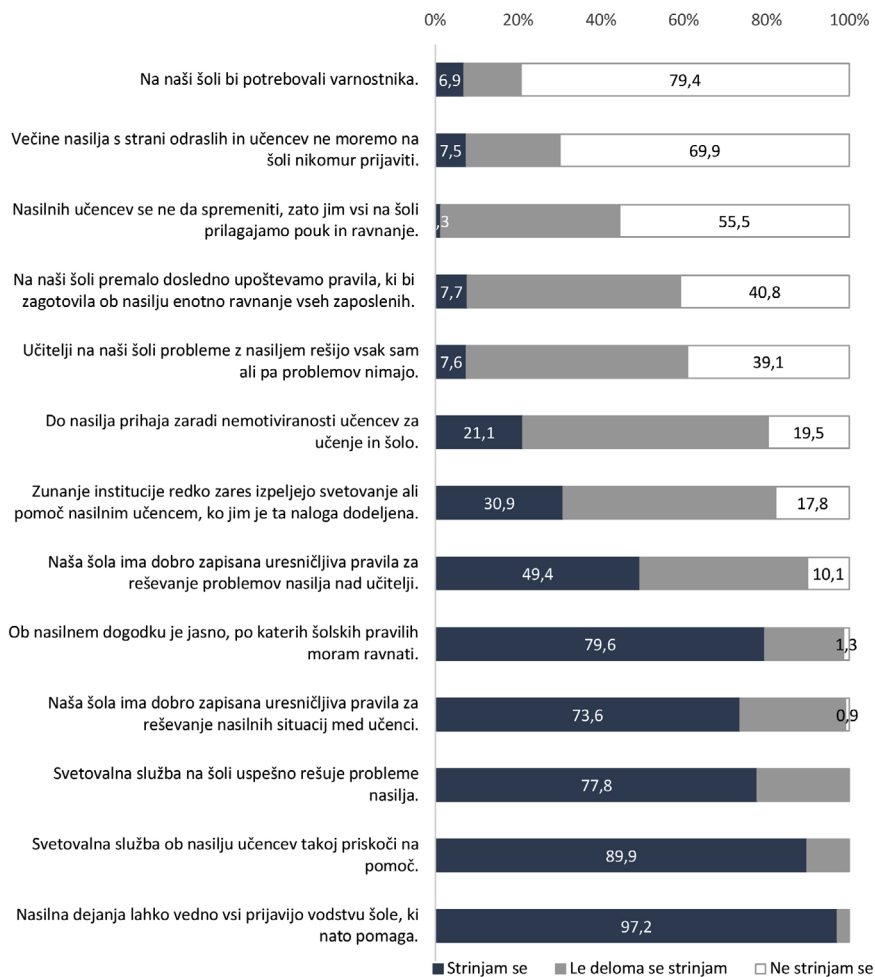

* Negativne izjave, pri katerih nestrinjanje pomeni slabo prakso

Slika 14b: Deleži učiteljev po strinjanju z izjavami o reševanju problemov nasilja na OŠ

Dobra tretjina učiteljev se tudi v srednji šoli strinja, da do nasilja prihaja zaradi nemotiviranosti dijakov za učenje in šolo. Slabo je tudi, da se dobra polovica srednješolskih učiteljev vsaj deloma strinja, da se nasilnih dijakov ne da spremeniti in jim zato na šoli prilagajajo pouk in ravnanje.

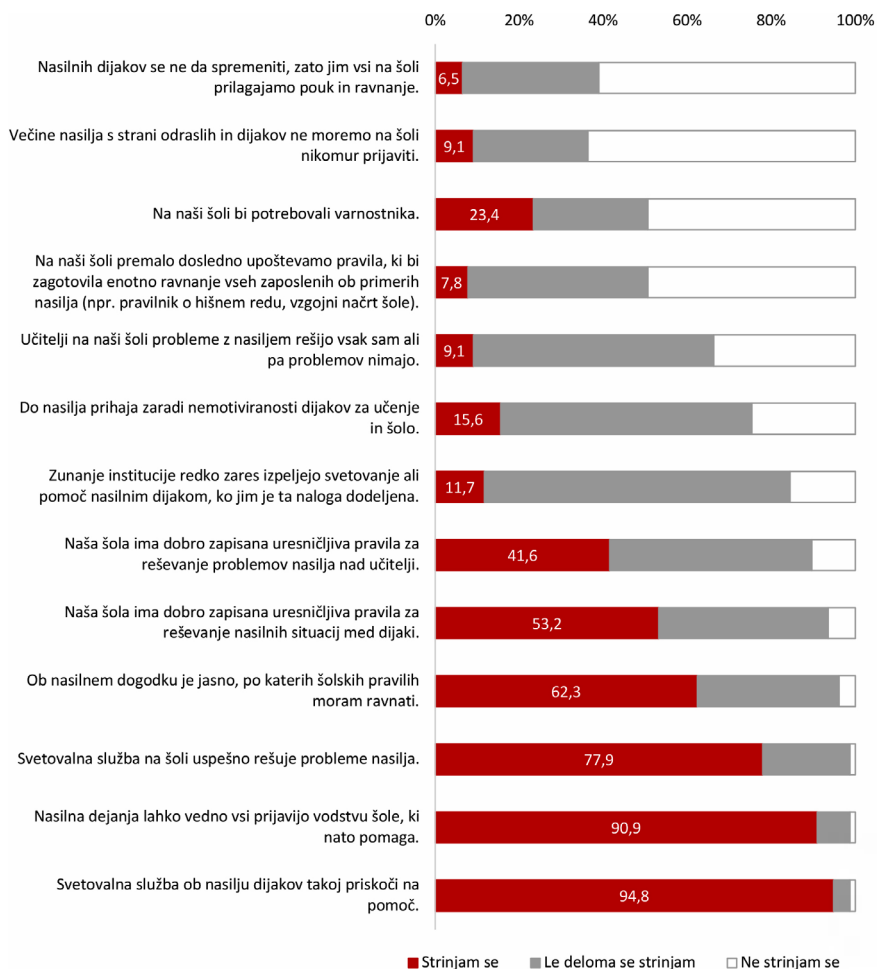
Mnenje srednješolskih učiteljev o varnostniku so v povprečju negativna. Manj kot tretjina učiteljev (31 %) se strinja in 41 % se ne strinja, da na šoli potrebujejo varnostnika.

Slika 15a: Ravnatelji OŠ po strinjanju z izjavami o reševanju problematike nasilja na šoli

Stališča ravnateljev se razlikujejo od stališč učiteljev v osnovni in srednji šoli. Slika 15a prikazuje deleže ravnateljev po stališčih do reševanja problemov nasilja v osnovni šoli. Postavke so urejene padajoče po velikosti deleža tistih, ki se ne strinjajo z izjavami. Tako lahko tudi primerjamo vrstni red postavk med obema ravnema izobraževanja, ki smo ju opazovali v študiji.

V osnovni šoli se 80 % ravnateljev strinja, da na šoli ne potrebujejo varnostnika, kar je mnogo več kot učiteljev. V veliki večini menijo, da je vse nasilne dogodke mogoče vedno prijaviti, kar je tudi mnogo več kot med učitelji. Po-

Slika 15b: Ravnatelji SŠ po strinjanju z izjavami o reševanju problematike nasilja na šoli

novno je treba upoštevati, da ravnatelji za dogodke, o katerih učitelji nikomur ne povedo, ne morejo vedeti in o njih ne morejo soditi.

Polovica ravnateljev zanika, da se nasilnih učencev ne da spremeniti in da se jim na šoli prilagajajo, kar je mnogo več kot tretjina takšnih mnenj med učitelji in kaže, da ravnatelji ne poznajo vseh okoliščin nastanka in obravnave nasilnih dogodkov med poučevanjem.

Večina ravnateljev je potrdila, da na šoli v primeru nasilja niso dosledni pri enotnem ravnanju, vendar jih več kot tri četrtine pove, da pravila za ravnanje ob nasilju učencev na šoli imajo in je jasno, kako se jih držati. Samo polovica ravnateljev je potrdila obstoj pravil za ravnanje ob nasilju nad učitelji. Vendar

pa so v skoraj 90 % potrdili, da svetovala služba takoj pomaga, in skoraj vsi ravnatelji so prepričani, da lahko učitelji vodstvu vedno prijavijo vse nasilne dogodke, to pa jim nato pomaga pri reševanju.

Stališča ravnateljev srednjih šol do problematike nasilja na šoli podobno kot v osnovni šoli izkazujejo njihovo prepričanje, da je šola v pomoč in dobro oporo učiteljem. Skoraj vsi se strinjajo, da svetovalna služba vedno priskoči na pomoč učiteljem in da lahko učitelji doživeto nasilje vodstvu šole vedno prijavijo. Vendar na vsaki peti šoli menijo, da problemov svetovalna služba ne rešuje vedno uspešno, in na kar 40 % šol so prepričani, da ni vedno jasno, po katerih pravilih ali kako morajo ravnati ob nasilnem dogodku. Le dobra polovica se jih strinja, da imajo na šoli dober pravilnik za reševanje problematike nasilja med dijaki, in samo 40 % jih meni, da imajo dober pravilnik za problematiko nasilja nad učitelji. Varnostnika bi potrebovali le na četrtni šol.

V srednjih šolah tri četrtnine ravnateljev ocenjuje, da nemotiviranost dijakov pripelje do nasilnega vedenja. Le nekaj odstotkov ravnateljev je prepričanih, da se nasilnih dijakov ne da spremeniti in jim zato prilagajajo pouk, manj kot vsak deseti ravnatelj pa tudi meni, da so na šoli premalo dosledni pri enotnem odzivu na nasilje, da nasilja ne morejo nikomur prijaviti in da so učitelji v primeru doživetega nasilja nad njimi na šoli prepuščeni samim sebi.

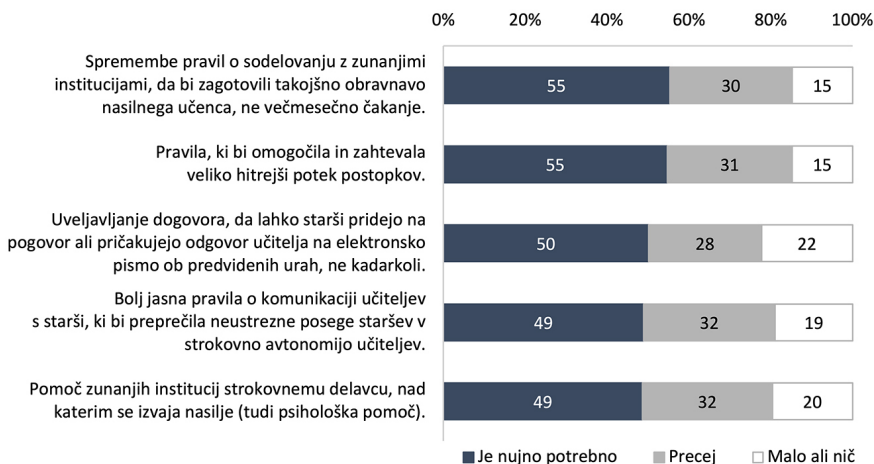
61

8. Ideje za izboljšanje stanja

Učitelji so bili v svoji vlogi strokovnjakov naprošeni, da presodijo, kateri ukrepi bi lahko izboljšali stanje na šolah in zmanjšali problematiko nasilja nad učitelji. Pri snovanju predlogov za izboljšave smo izhajali iz že zaznanih poročil o šibkosti šol pri reševanju problemov nasilja. Na prvem mestu so pravilniki. Kakor kažejo podatki na sliki 16, le 15 % učiteljev meni, da z izboljšanimi pravili ne bi dosegli izboljšanja stanja, dobra polovica pa misli, da pravila nujno potrebujejo posodobitev zato, da bi se reševanje problema lahko odvilo hitreje.

V zadnjih letih, potem, ko se je s prenovo obveznega izobraževanja vzpodbudila tudi skrb za sodelovalnejšo šolsko kulturo, so mnoge šole povečale obseg sodelovanja s starši. S spremembami so nato prišle v ospredje tudi nove težave v komunikaciji in pričakovanjih staršev do učiteljev ter šole svojih otrok, ki po nekaterih poročilih učiteljev predstavljajo oviro pri njihovem avtonomnem poučevanju. Tudi odgovori učiteljev kažejo, da nujno potrebujejo ureditev urnika komuniciranja po elektronskih medijih (slika 16).

Zdi se, da polovico učiteljev ogrožajo pričakovanja staršev po takojšnjem odgovoru na njihova pisma, ki ne upoštevajo učiteljevega urnika poučevanja oziroma tega, da se s pošto staršev ne more ukvarjati vsak trenutek. Druga stran težav se kaže v željah skoraj polovice učiteljev po jasneje opredeljenih pravilih glede vsebine sodelovanja s starši, ki lahko s svojimi pričakovanji ogro-

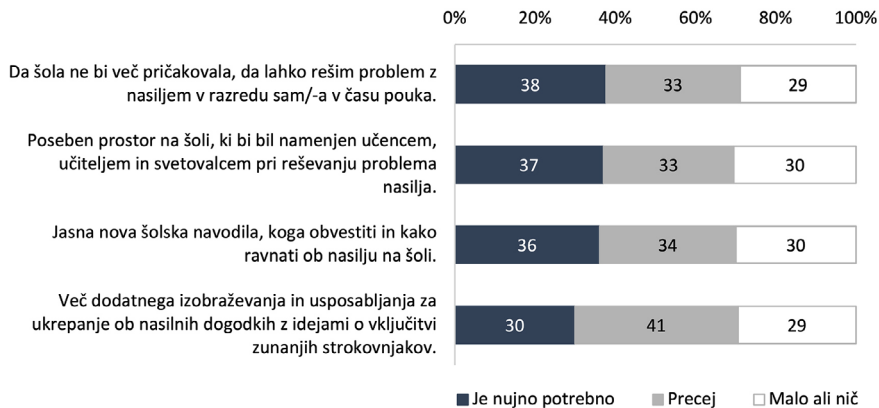
Slika 16: Potrebne nujne spremembe v osnovni šoli po mnenju učiteljev

62 žajo strokovno avtonomijo učiteljev. Nezanemarljivo dejstvo je tudi, da skoraj polovica učiteljev izraža nujno potrebno vzpostavitev pomoči zunanjih institucij odraslim žrtvam nasilja na šoli.

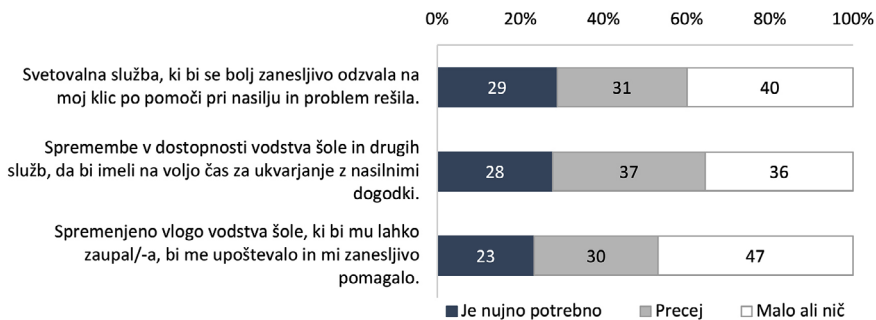
Med srednje nujne spremembe so se uvrstile štiri različne pobude, tri za spremembe na šolski ravni in ena širša. Dobra tretjina učiteljev si želi, da bi se spremenilo pričakovanje šole, da učitelj v razredu sam reši problem nasilja, in še tretjini učiteljev se zdi to precej nujno (slika 17). Podobno velika deleža učiteljev tudi predlagata, da se v šoli zagotovi poseben prostor za reševanje problemov z nasilnimi učenci ter da se sestavi nova šolska pravila o postopku in obveščanju ob nasilnem dogodku. Če upoštevamo, da je manj kot tretjina učiteljev sporočila, da se jim takšne spremembe ne zdijo potrebne, so zgornja sporočila resno opozorilo za izboljšanje prakse na ravni šole. Povečan obseg izobraževanja učiteljev o nasilju se zdi sicer nujen manj kot tretjini učiteljev, potreben pa 40 %, kar potrebo uvršča med prioritete.

Še tri ideje so učitelji v manj kot tretjinskem deležu prepoznali kot nujne. Prva, zanesljivost odziva svetovalne službe, se 40 % učiteljem ne zdi potrebna spremembe in nujno potrebna le polovici ostalih (slika 18). Dvema tretjinama učiteljev se zdi potrebno, da bi vodstva šol postala dostopnejša in aktivnejša pri reševanju problemov z nasiljem, vendar skoraj polovica učiteljev nato sporoča še, da k boljšemu reševanju nasilja na šoli ne bi nič ali le malo pomagalo, če bi vodstvo šol bolj upoštevalo in zanesljivo pomagalo učiteljem. Vsem trem pobudam je skupno, da vzpodbujajo medsebojno sodelovanje vseh strokovnih delavcev na šoli.

V srednjih šolah lahko za najnujnejše spremembe določimo tiste, ki jih kot nujno potrebne navaja vsaj okoli 40 % učiteljev: boljša pravila, sodelovanje z zunanjimi institucijami in sodelovanje s starši.

Slika 17: Srednje potrebne spremembe v osnovni šoli po mnenju učiteljev

Slika 18: Manj potrebne spremembe v osnovni šoli po mnenju učiteljev

Učitelji si najbolj želijo hitrejših postopkov obravnave nasilnih dijakov, tudi z ureditvijo jasnih pravil o ravnanju na šoli, pravil o sodelovanju z zunanjimi institucijami ter ureditev pomoči, tudi psihološke, zunanjih institucij učitelju kot žrtvi nasilja.

Po nujnosti sledita ureditev dogovora o časovno boljše organizirani komunikaciji s starši, ki bi časovno manj obremenila učitelje, ter ureditev pravil sodelovanja starši, ki bi zagotovila ohranjanje avtonomije učiteljev brez poseganja staršev v učiteljeve strokovne odločitve.

Želene najnujnejše spremembe večinoma zahtevajo sistemske premike na nacionalni ravni. Ureditve dela zunanjih institucij in organiziranja psihološke pomoči učiteljem šole samostojno ne morejo doseči. Tudi novi pravilniki za starše bi lahko dosegli ustrezno pozornost in postali uresničljivi le, če bi jih priporočili na nacionalni ravni. Želje po izboljšavah tega sklopa zato usmerjamo v premislek ministrstvu.

Slika 19: Nujnost sprememb za izboljšanje obravnave problemov nasilja po mnenju učiteljev SŠ

Med srednje nujne lahko uvrstimo spremembe, ki si jih nujno želi okoli tretjina učiteljev. To so sistemska pomoč pri obravnavi nasilja z dijaki, da problemov učitelji ne bi več reševali sami, več izobraževanja za učitelje o ukrepanju ob pojavu nasilja ter zagotovitev posebnega prostora na šoli, kjer bi lahko obravnavali problem z dijakom in ustreznimi strokovnjaki. Razen ponudbe izobraževanja sta obe preostali zahtevi uresničljivi na ravni šole z nekaterimi organizacijskimi posegi.

Slika 20a: Nujnost sprememb za izboljšanje obravnave problemov nasilja po mnenju ravnateljev OŠ

Manj nujne spremembe, ki si jih nujno želi manj kot četrtina učiteljev, so večja dostopnost vodstva šole in več njegovega časa za ukrepanje, večje zaupanje v vodstvo, da bi zanesljiveje pomagalo, ter večjo pomoč svetovalne službe. Te spremembe so izrazito povezane z odnosi na šoli med učitelji, vodstvom in svetovalno službo. Glede na avtonomijo slovenskih srednjih šol, ki se je izkazala za precej visoko tudi v mednarodni primerjavi TALIS, bi pričakovali, da ta sklop sprememb v smer boljših odnosov lahko doseže vsaka šola sama.

Ravnatelji na problematiko gledajo malo širše kot učitelji. V osnovni šoli se jim zdi najnujnejše urediti pravila o sodelovanju z zunanjimi institucijami, da bi

Slika zob: Nujnost sprememb za izboljšanje obravnave problemov nasilja po mnenju ravnateljev SŠ

obrnava nasilnega učenca stekla hitreje. Pomembno je vedeti, da o nujnosti te spremembe govorijo ravnatelji skoraj 60 % osnovnih šol. Več kot 40 % ravnateljev tudi meni, da šole nujno potrebujejo boljša pravila za komunikacijo s starši, ki bi omogočala ohranjanje strokovne avtonomije učiteljev. Več kot tretjina ravnateljev nadalje sporoča še spremembe na šoli, nujno potrebne, da bi se obravnave nasilja odvile hitreje, kot so boljša pravila, večje zaupanje in pooblastila vodstva ter poseben prostor na šoli za reševanje problematike. Med petino in četrtino ravnateljev si nujno želi še spremembe v organizaciji šole, komunikaciji med starši in šolo ter v delu svetovalne službe. Zanimivo je, da kar

80 % ravnateljev meni, da bi bilo nujno ali precej potrebno dodatno izobraževanje o ukrepanju za zaposlene in o vključitvi zunanjih strokovnjakov.

Ravnatelji srednjih šol v manjših deležih kot v osnovnih šolah predlagane spremembe ocenjujejo za nujne, vendar je vrstni red potreb po nujnosti podooben. Med potrebnimi izboljšavami v reševanju problemov nasilja nad učitelji postavljajo na prednostno mesto sistemsko ureditev problematike, da bi reševanje steklo hitreje. Več kot 40 % ravnateljev navaja, da je nujno potrebno spremeniti pravila o sodelovanju z zunanjimi institucijami, da bi se obravnava nasilnega dijaka začela takoj, brez nepotrebne čakanja, in dobra tretjina potrebuje pravila, ki bi v celoti pohitrila postopke.

Na ravni šole bi bilo precej ali nujno potrebno izboljšati nekaj vidikov vodenja, sporočajo ravnatelji. Približno na vsaki četrti šoli bi nujno potrebovali poseben prostor za obravnave dijakov, na skupaj dveh tretjinah šol pa se jim to zdi vsaj precej potrebno. Obenem bi na 3 od 4 šol nujno ali precej potrebovali izobraževanje zaposlenih o ukrepanju ob nasilju, vzpostavitve večjega zaupanja med učitelji in vodstvom šole za sodelovalno ukrepanje ter hkrati še boljša pravila o komunikaciji med starši in učitelji, da se ne bi rušila strokovna avtonomija učiteljev. Čeprav ideje zadevajo organizacijo dela na šoli, pa brez sistemske podpore ravnatelji zelo verjetno sami ne morejo doseči vseh sprememb.

Opisi problemov nasilja na šolah

Vprašalnika za učitelje in ravnatelje o zaznavanju nasilja, ki so ga doživeli pri svojem delu, sta vsebovala tudi dve odprti vprašanji ali, bolje, prošnji, naj učitelji in ravnatelji s svojimi besedami opišejo primer nasilja, za katerega menijo, da ga je šola dobro obravnavala ter rešila, in primer nasilnega dogodka, ki so ga bili deležni, in menijo, da ga šola ni dobro rešila. Opisi dogodkov pojasnjujejo ostale zbrane podatke v študiji. Odgovore ravnateljev smo analizirali kvalitativno, odgovore učiteljev pa tudi s pomočjo zahtevnejših postopkov besedilne analize pogostosti pojavljanja besed in besednih zvez.

V nadaljevanju povzemamo glavna sporočila opisov dogodkov, najprej ravnateljev in nato učiteljev, ločeno z osnovnih in srednjih šol. Opisov ravnateljev je bilo relativno malo, zato jih lahko prikažemo v celoti. S kvalitativno analizo smo jih razvrstili v večje vsebinske skupine. Za objavo v tem poročilu smo jih uredniki po potrebi skrajšali v povzetke.

Primeri nasilnih dejanj in vedenja, ki so jih ravnatelji šol navedli kot slabo rešene

Ravnatelji so poslali 42 opisov slabo rešenih primerov (tabela 5a), ki smo jih razvrstili v štiri vsebinske skupine:

- Spletno nasilje, ki je slabo obravnavano zaradi pomanjkanja znanja (2 primera).
- Pomanjkanje ali neusklajena raba protokola ali pravil za postopke na šoli, ki neposredno opozarjajo na potrebno izboljšanje pravilnikov in postopkov na sistemski ravni (13 primerov).

- Nasilno ali neprimerno vedenje staršev, ki onemogoča izvedbo in ukrepanje šole nad učencem ali pa povzroči spor s šolo, čeprav učenci v nasilje niso vpleteni (17 primerov).
- Agresivni učenci zaradi zunanjih razlogov, ki ne dobijo dovolj pomoči, kljub dobremu sodelovanju šole, staršev in zunanjih institucij (2 primera)
- Neustrezno sodelovanje ali delo zunanjih institucij (8 primerov).

Tabela 5a: Opisi slabo rešenih problemov z nasiljem nad učitelji po poročanju ravnateljev osnovnih šol*

Spletno nasilje	
	Spletno nasilje, snemanje in namestitvev slike na Snapchat. Starši so nevedni, učenci doma ne povedo, kaj počno.
	Spor učitelj učenec v primeru, ko je učenec na spletu uporabil učiteljevo sliko.
Pomanjkanje ali neuskklajena raba protokola ali pravil za postopke na šoli	
	Nasilje učenca do drugih učencev, do učiteljev. Učenca nismo mogli odstraniti iz oddelka, kljub temu, da je motil pouk in ogrožal sošolce in učitelje.
	Odtujitev učiteljeve lastnine. Brez ustrezne kazni in različne kazni za posamezne učence.
	Predolgo odlašanje z ustreznim ukrepanjem na razredni stopnji.
	Prehitro se zaključi kontrola s strani CSD in se včasih problemi ponovijo.
	Pretep se je zgodil danes. Reševali smo ga čez 2 dni, zaradi časovne stiske in odsotnosti razrednika.
	Primer, ko so bili izpuščeni postopki po Protokolu ob zaznavi nasilja. Informacije niso stekle, prav tako ne obveščanje staršev.
	Problem obrekovanja med zaposlenimi. Postopek ni končan, težko dokazljive navedbe posameznikov, potrebna vključitev zunanje institucije, morda celo sodišča.
	Psihično nasilje izvajata nad drugimi zaposlenimi in vodstvom šole dva tehniškoadministrativna delavca, ki imata težave z duševnim zdravjem, a zelo dobro podporo pri odvetnikih in v obstoječih delovnopравниh predpisih.
	Psihično nasilje sošolcev nad učencem, pomanjkanje informacij, neukrepanje razrednika.
	Se nam je zgodilo že večkrat, da nam je v postopku reševanja nasilnega dejanja zmanjkovalo strokovnih delavcev ali strokovnosti, da bi primer uspešno rešili. Tisti na šoli, ki imajo znanje za reševanje tovrstne problematike, navadno nimajo dovolj časa, ker so s svojimi drugimi obveznostmi vpeti v delo z učenci. Koristilo bi imeti delež zaposlitve (npr 20 %) samo za reševanje tega.
	Učenec je dobil tretji vzgojni opomin, sklicali smo multidisciplinarni timski sestanek, šole pa, ki bi vzela tega učenca, nismo uspeli dobiti in je zaradi tega še vedno na šoli.
	Učitelji imajo različne poglede na to, kako reševati probleme z nasiljem. Eni bi probleme reševali strpno, drugi so zelo nestrpni. Težava je, da se vsi učitelji ne držijo dosledno naših dogovorov. Pripraviti oz. dopolniti bomo morali pravila šolskega in hišnega reda.
	Vsako leto imamo na šoli kakšen oddelk z učencem, ki ves čas moti pouk. Postopki, ki vodijo do rešitve teh težav, so s pravnega vidika prezapleteni in absolutno trajajo predolgo časa.

Neustrezno sodelovanje ali delo zunanjih institucij

Kljub posredovanju informacij zunanji ustanovi, le-ta ni opravila pričakovanih postopkov.

Otrok ne upošteva pravil, je nasilen do učiteljev, starši so v postopku ločitve, otrok ločen od družine, nasilno vedenje je nepredvidljivo in v poznejših urah. Otrok bi šel domov, a mora biti po navodilu CSD v OPB, kar je zgrešeno.

Pomanjkanje ali odsotnost komunikacije med vpletenimi, nesodelovanje odgovornih in vpletenih, pomanjkanje dialoga, nerazjasnitev okoliščin, neprepoznavanje dejstev o dogodku, neobveščanje ustreznih inštitucij, pomanjkanje protokolov, pomanjkanje motivacije za izboljšave.

Pred leti smo imeli primer, ko je šlo za sum nasilja v družini. Zadevo smo prijavi na CSD. Žal niso ukrepali po naših pričakovanjih. Primer so zaključili, brez da bi nas obvestili, se z nami pogovorili.

Prepočasno odzivanje zunanjih institucij.

Učenec 4. razreda je nasilen do sošolcev, psih. obremenjuje tudi učiteljico, vendar kljub vključitvi staršev, od CSD ni učinka, na pedopsihiatrično obravnavo pa je potrebno čakati eno leto.

Učenec, ki ima motnje avtističnega spektra, pogosto vidi v drugem učencu vzrok za vse svoje težave in neuspehe, zato mu na vsak način hoče vrniti. Do sošolca se vede nasilno in še vedno smo v fazi reševanja problema. Strokovni delavci iščemo pomoč pri zunanjih strokovnjakih, saj menimo, da imamo premalo znanja za reševanje takih težav.

Večmesečno čakanje na obravnavo otroka s strani zunanjih institucij, predvsem pedopsihiatra, prelaganje odgovornosti z ene institucije na drugo.

71

Agresivni učenci zaradi zunanjih razlogov, ki ne dobijo dovolj pomoči

Agresivni učenec, umrla mama, nepredelano žalovanje, odsoten oče, posesivna babica. Sodelovanje s CSD, pedopsihiatrijo. Učenec je nevaren sebi in sovrstnikom. Nobena institucija ga ne vzame v resno obravnavo, le CSD. Nemočni starši, nemočna šola in otrok, potreben pomoči.

Učenec, ki je nasilen do vrstnikov, starejših učencev, nasilen do deklet, jih nadleguje. Od leta 2015 redno obveščamo CSD, MIZŠ, policijo, ZRSŠ, zdravnico. Imeli smo vsaj 2 timska sestanka v sestavi predstavniki MIZŠ, policija, CSD, ZRSŠ, šola, svetovalna služba, posvetovalnica. Učenec je še vedno na šoli. Z njim se ukvarja 8 strokovnih delavcev. Izhaja iz romske družine.

Nasilno ali neprimerno vedenje staršev

Besedno nasilje, žalitve učitelja s strani staršev.

Grožnja s strani romskega starša (prijava na inšpektorat za šolstvo, ker otrok ni obiskoval šole) s fizičnim nasiljem, če bo moral plačati predpisano kazen. O tem smo obvestili policijo. Epilog?

Nasilje staršev na govorilnih urah. Izsiljevanje za ocene. Hladno, da te spreleti srh.

Neutemeljeno obtoževanje staršev o nasilju učitelja nad učencem in tajno snemanje pouka s strani staršev.

Primer ločenih staršev, skrbništvo dodeljeno očetu, mama ves čas nezadovoljna z odzivi šole na zahteve poročanja CSD in sodišča o dobrem ravnanju očeta skrbnika. S šolo, razredniki, vodstvom ne sodeluje v živo, v zapisih žali, blati posamezne učitelje in vodstvo. Otroci v šoli dobro delajo in se dobro počutijo.

Reševanje konflikta, ko starš nenapovedan vkoraka direktno v pisarno ravnatelja, mu pove, kar hoče slišati, nato pove učitelju prilagojeno zgodbo.

Reševanje s pomočjo odvetnikov.

Starši so se spravili na učitelja, češ da otroka ni pravilno ocenil. Napad je bil verbalno grob.

Starši vpletenega učenca niso želeli sodelovati pri razreševanju nastale situacije. VEDNO je kriv nekdo drug, ki povzroči nove težave.

Nasilje četrtošolca nad drugošolcem, ki ga mama prvega ne razume kot nasilje, težave se nadaljujejo kljub ustreznim postopkom na šoli.

Težje rešljiv je problem nasilja na šoli, pri katerem starši ne želijo sodelovati, saj zagovarjajo svojega otroka.

Učenec je motil pouk in bil nasilen do sošolcev. Izrečen vzgojni opomin, vendar ni bilo nič bolje, ker starši niso primerno sodelovali.

Učenec je namerno poškodoval drugega učenca. V razgovoru s starši, ki so podpisali izrek vzgojnega opomina, nam je bilo jasno povedano, da se je njihov otrok maščeval, ker je učenec prej izzival, in da ni njihov otrok nič kriv. Če ni podpore pri starših, vzgojno ukrepanje v šoli ne doseže svojega namena.

Učenec je provokator, starši ga zagovarjajo, vidijo le njegovo plat, verjamejo njegovim lažem. Učitelji in starši so na nasprotnem bregu.

Verbalno nasilje staršev, ki tega ne priznavajo.

Otrok avtist, ultra bister, izzivanje in pretep med tremi učenci, učitelj dežural, ni točno videl dogodka, ni bilo vidnih poškodb, mama obvestila medije, očrnila šolo, ravnatelja, posredovala dopisovanje z ravnateljem. Obsežna preiskava na šoli, težka zgodba, ravnateljica se zaradi pritiskov vključi v psihoterapevtsko obravnavo.

Vlom večjega števila učencev v vitrino s sladkarijami in odtujitev le-teh. Nesodelovanje staršev in banaliziranje, da to ni nič kaj takšnega.

---

*Opisi primerov so bili po potrebi povzeti ali skrajšani ter jezikovno popravljani.

Iz opisov sklepamo, da na šolah probleme nasilnih dejanj in vedenja nezadovoljivo rešujejo tedaj, ko so oblike nove in postopki še niso opredeljeni (spletno nasilje), ko sodelovanje zaposlenih na šoli ni usklajeno ali dosledno, morda tudi zaradi pomanjkljivih pravilnikov, ko starši ne sodelujejo ali celo nasprotujejo ravnanju šole, ko so starši neposredno nasilni do zaposlenih na šoli in ko zunanje institucije neustrezno ali prepočasi pomagajo ali prevzamejo reševanje, če starši sodelujejo ali pa ne.

V srednjih šolah so ravnatelji navedli manj primerov slabega reševanja, vendar pa se tisti, ki so jih zapisali, precej razlikujejo od primerov v osnovi šoli. Razdelili smo jih v skupine problemov, ki jih družijo težave s pravnimi postopki, pomanjkanje sodelovanja staršev, slaba podpora in zaščita učiteljev s strani vodstva šole ali slabo sodelovanje med učitelji ter stalni nasilni dijaki.

Tabela 5b: Opisi slabo rešenih problemov z nasiljem nad učitelji po poročanju ravnateljev srednjih šol*

Pravni postopki
Dijak je prišel v šolo opit, med pogovorom z vodstvom je postal vidno vznemirjen, postajal je vse bolj agresiven. Poklicali smo policijo, ki se je res hitro odzvala in ocenila, da je dijaka treba odstraniti iz šolskega prostora. Zaradi poprejšnjih drugih prekrškov in tega zadnjega, ki je šel preko meje dovoljenega, smo ga izključili. Napaka v postopku bi lahko zadržala izključitev, kar je narobe. Take dijake je treba prijaviti v ustrezne inštitucije in te bi morale takoj ukrepati.
Dijak je v šolo prinesel lovski nož in ga pokazal sošolcu, s katerim je bil sprt. Preden je žrtev problem prijavila šolskemu vodstvu, ga je najavila medijem. Prizadevanje šole za rešitev problema je bilo nato zaradi medijske izpostavljenosti precej jalovo. Sodni epilog je bila oprostitev nasilnika
Primer dijaka, ki je preprodajal drogo in so ga policisti aretirali v šolskem okolju, ga odpeljali, izpustili in sedaj je ta dijak zmagovalec.
Pomanjkanje podpore staršev
Če pri starših ni bilo podpore.
Dijak dobi kazen, njegovi starši pa ne sodelujejo
Medvrstniško spletno nasilje po socialnih omrežjih – slabo sodelovanje enega od staršev vpletenih dijakov.
Prepir med dvema dijakoma sošolcema, od katerih je eden avtist. Povzročena manjša materialna škoda. Problem ni dobro rešen, ker na obravnavi niso sodelovali starši obeh dijakov.
Starši, ki so pravniki, to profesionalno prednost izkoriščajo v komunikaciji z učitelji.
Sum nasilja med dvema dijakinjama zaradi slepe podpore staršev svojima otrokoma – našima dijakinjama.
Slaba ali neobstoječa podpora vodstva šole učiteljem kot žrtvam nasilja ali slabo sodelovanje zaposlenih
Fizično nasilje dijak – profesor. Vodstvo šole je reagiralo preveč mlačno zato se je nasilje ponovilo. Takrat je bila obveščena policija, incident se ni ponovil.
Informacija, kdo je glasoval o izključitvi dijaka, je prišla do dijaka. Nihče od oddelčnega učiteljskega zbora ni priznal, kdo je dal informacijo ven, zato je bilo učinkovito ukrepanje nemogoče, razen govor o moralnem in etičnem delovanju učitelja.
Mama, ki je branila neprimerno vedenje svojega sina, je poklicala na pomoč še očeta, ki je prišel na razgovor v vinjenem stanju. Ravnatelj ni dovolj odločno reagiral in učiteljem prepustil, naj sami rešijo zadevo.
Med sabo smo se vsi sprli, delovala so čustva in ne razum.
Na šolskem centru je dijak napadel učitelja in nam ni uspelo identificirati dijaka, ki je bil z druge šole in je bil posnet z nadzorno kamero.
Pred leti je bil na šoli dijak, ki je bil strokovno voden in je imel z odločbo odobrene dodatne ure svetovalne pomoči. Dijak je bil precej eksploziven in nekega dne je napravil dejanje, ki je povzročilo, da se je učitelj počutil ogroženega. Učitelj je predlagal izključitev (ta je bila na vrsti kot končni ukrep zaradi stopnjevanja ukrepov). Ravnatelj je dijaka zaščitil, saj je bil sam vključen v njegovo obravnavo (ostali učitelji nismo poznali podrobnosti), vendar je učiteljski zbor stopil na stran ogroženega učitelja in zahteval izključitev dijaka.
Premajhna podpora vodstva, ko bi se bilo po mojem mnenju potrebno postaviti na stran delavca šole.

Stalno nasilni dijaki

Gre za stalno nasilje s strani dijakov, ki motijo pouk. Je nerešljivo ali zelo težko rešljivo, ker predpisani ukrepi ne zaležejo.

Pogovor z dijakom, ki je izvajal nasilje nad učiteljem, prisotna je mama in policist in tudi na razgovoru grozi vsem trem. Situacija se ni spremenila, nato že bivšemu dijaku izrečena prepoved obiskov na šoli, vendar se je ne drži.

Dijak s psihopatsko strukturo osebnosti je pred leti izvajal psihično nasilje nad sošolci, ostali mi dijaki in zaposlenimi. Kljub temu, da smo prijavili na policijo, na CSD, na psihiatrijo, je dijak ustrahoval dijake in zaposlene. To se ni rešilo, problema ni bilo več, ko je zaključil šolanje. Ni bilo podpore zunanjih inštitucij in tudi MIZŠ ne.

*Opisi primerov so bili po potrebi povzeti ali skrajšani ter jezikovno popravljeni.

V opisih izstopajo problemi, ki so nastali kot posledica slabega sodelovanja med učitelji in vodstvom šole, česar v osnovni šoli nismo opazili. Navedeni primeri nasilja so sicer tudi večji in zahtevnejši ter pogosto presegajo prostor šole. Omenjeno je tudi neustrezno sodelovanje s policijo in sodni postopki, ki so v podporo nasilnemu dijaku in ne šolskim prizadevanjem za preprečevanje nasilja.

Primeri nasilnih dejanj in vedenja, ki so jih ravnatelji šol navedli kot dobro rešene

Ravnatelji osnovnih šol so poslali 51 opisov dobro rešenih primerov (tabela 6a), ki smo jih razvrstili v šest vsebinskih skupin.

- Spletno nasilje, kjer pa niso navedli, kako so rešili težavo (4 primeri).
- Mediacija in pogovor, ki ju uporabijo v konkretnem primeru ali ju na šoli izvajajo kot preventivno dejavnost pred nasiljem (6 primerov).
- Sodelovanje s starši in njihovo soglasje z izrekanjem ukrepov (13 primerov).
- Sodelovanje med več zaposlenimi na šoli, kjer izpostavljajo zaščito učiteljev s strani vodstva šole in timsko delo z deljenjem vlog (8 primerov).
- Organizirano sodelovanje šole, svetovalne službe, zunanjih institucij in staršev, kjer so nasilnim osebam izrečeni tudi ukrepi (11 primerov).
- Izrečeni ukrepi, to so primeri, kjer so v ospredju opisi ukrepov, ki jih je šola izrekla (9 primerov).

Tabela 6a: Opisi dobro rešenih problemov z nasiljem nad učitelji po poročanju ravnateljev osnovnih šol*

Spletno nasilje
Izdelava lažnega profila učitelja na Facebookovi strani.
Pisanje na Facebooku
Nasilje med učenci preko družabnih omrežij smo že večkrat in učinkovito rešili.
Spletno nadlegovanje učenca, učenke. Ustrezna odzivnost šole, staršev in zunanje institucije.
Mediacija ali pogovor
Po enoletnem izobraževanju z naslovom ŠOLSKA IN MEDVRSTNIŠKA MEDIACIJA se je nasilje na šoli občutno zmanjšalo.
Učenec, ki je žalil drugega učenca, je po razgovoru dojel napako in sam predlagal, da bi temu učencu pomagal pri predmetu, pri katerem je imel težave.
Delavnice s celim razredom na razredni uri, možnost, da vsi učenci poročajo o svojem počutju, izdelava plakatov, sprotna refleksija dogodkov, počutja.
Pogovor in analiza dogodkov vseh udeležencev v konfliktnem dogodku.
Vodimo razgovore z učenci in njihovimi starši. Oddelčni učiteljski zbori sodelujemo z vodstvom šole in svetovalno službo. Na šoli imamo medvrstniško mediacijo.
Učenca z mediacijo rešita verbalen konflikt ter sta oblikirana sodelovati v tandemu pri nadaljnjem delu in se učiti eden o drugem glede pogledov, načel, drugačnosti.
Sodelovanje s starši, tudi soglasje z ukrepi
Pretep dveh sošolcev v jedilnici šole pred številnimi učitelji. Takojšni razgovori z učencema, s starši obeh, vodeni pogovori v obliki mediacije, izrečeni ukrepi po Pravilih šole. Vse strani so bile konstruktivne, zato je bil problem rešen.
Pogovor učenca in staršev z razredničarko, ŠSS, ravnateljico
Ko se starši strinjajo z vzgojnimi ukrepi in se aktivno vključijo v njihovo izvajanje (npr. da učenec nasilnež preživi odmor v avli, ločen od učenca žrtve).
Vsi problemi, ki smo jih skupaj s starši rešili s roko v roki in v medsebojnem soglasju.
Večinoma nasilna ravnanja zelo dobro rešimo, saj imamo natančna pravila in dobro sodelovanje z večino staršev.
Starši so šolo podprli ob izreku vzgojnega opomina.
Če prideta oba starša na pogovor in sta soglasna pri ukrepih, to pozitivno deluje na učence.
Hiter odziv staršev in sodelovanje staršev pri vzgojnem delovanju.
Hitro reševanje konflikta in takojšen pogovor s starši, ki so priskočili na pomoč.
Vključevanje staršev, vsakega posebej, potem pa skupaj
Veliko jih je in jih rešujemo skupaj, takoj, timsko. Najpomembnejše je sodelovanje s starši. Če starši ne priznajo nasilnosti svojih otrok, je nemogoče napredovati. Konflikte rešujemo tudi do nekaj mesecev ali pol leta (sestanki, razgovori, timski sestanki, delavnice za učence in cele oddelke, mediacije).
Nasilje učenca, opomin, družbeno koristno delo, starši so sodelovali.
Nasilno dejanje, pri katerem so se starši aktivno in odgovorno vključili v vzgojno delovanje šole.

Sodelovanje med več zaposlenimi na šoli, zaščita učiteljev s strani vodstva šole

Zbran učiteljski zbor je bil seznanjen s problemom in skupaj smo načrtovali korake reševanja problema.

Verbalno zmerjanje dveh učencev. Kasneje sta se začela tudi pljuvati med poukom. Učiteljica je poklicala na pomoč ravnateljico in učenca sta morala sama obvestiti starše o dejanju po telefonu iz pisarne ravnateljice.

Ko tvorno sodelujejo vsi udeleženci.

Nenehno motenje pouka, nasilje nad sovrstniki in učitelji (predvsem verbalno), doma preobremenjen z varstvom mlajšega brata, visoke zahteve staršev po šolskem uspehu. Ni bil viden, slišan. Prestavljen ob 3. vzgojnem opominu na našo šolo. Redna podpora šolske svetovalne službe, sodelovanje s starši, razredničarko, učitelji, podprli smo njegove potenciale, da se je lahko izkazal. Uspešno so vključili v obravnavo pomoč družine. Učenec je uspešen v nadaljevanju šolanja.

Starš je verbalno napadel učiteljico pred učenci. Ravnateljica ga je, ko je izvedela za dogodek, poklicala in se z njim dogovorila za postopek prihoda v šolo – najprej se najavi, pride do ravnateljice, z normalnim tonom pove, kaj se je zgodilo, ravnateljica stvar raziše in se pogovorijo vsi udeleženi.

Oče v razburjenju kriči na učiteljico pred učenci in drugimi starši, še isti dan ga vodstvo pokliče na pogovor, opozorjen je, da to ni dopustno in da bomo v šoli ustrezno ukrepali. Oče pojasni svojo stisko, se opraviči (naknadno tudi učiteljici) ter ne ponovi takega dejanja, učiteljici podamo povratno informacijo.

Na šoli imamo vzgojni tim, ki je podpora učiteljem in razrednikom pri reševanju vzgojnih težav. Vzgojni tim je tim 4 strokovnih delavcev (2 šolski svetovalki in 2 učitelja), ki se na predlog učitelja ali razrednika pogovorijo z učencem, ki je kršil pravila šolskega reda in je pred izrekom vzgojnega ukrepa. Vsi učenci, ki so nasilni do drugih učencev ali učiteljev, so skoraj vedno obravnavani na vzgojnem timu, ki skupaj z učencem določi tudi restitucijo za storjeno napako. V vzgojnem timu je določena tudi oseba, ki o vsem obvešča starše učenca, ki je obravnavan na timu, in ki ji strokovni delavci pošljejo zapise o učencu (če gre za ponavljajoče se kršitve, verbalno nasilje) ali dogodku.

Večino težav zelo dobro rešujemo. Npr. učenec z večjimi vedenjskimi težavami, ki ima težave s pozornostjo, koncentracijo in to pripelje nato v motenje med poukom, agresivnimi izpadi do vrstnikov in učiteljice. Vključijo se ŠSS, ravnatelj, učitelj, starši, obvestimo CSD, na zahtevo staršev se skliče izredni RS in se pogovarjamo, kaj naj naredi šola, kaj pričakujemo od inštitucij izven šole in kaj lahko naredijo starši, katerih otroci so deležni motenj in tudi agresije s strani otroka; sestanek MULTIDISCIPLINARNEGA tima na CSD. Zaradi hitrosti pomoči in odzivnosti vseh smo lahko otroku pomagali in s tem tudi izboljšali delo v razredu in nekoliko umirili ostale starše.

Organizirano sodelovanje šole, svetovalne službe, zunanjih institucij in staršev, ukrepi

Psihično nasilje učenke 6. razreda nad sošolko – pogovori s ŠSS, starši obeh učenk, učenkama.

Z učencem 3. r. se se v prejšnjem šol. letu veliko pogovarjale razredničarka, svetovalna delavka in ravnateljica. Nato je prišel na razgovor skupaj s starši. Skupaj smo določili strategijo (samo-opazovanje) za spremembo vedenja. Strategija je bila uspešna, a tudi to šolsko leto spremljamo njegovo vedenje in po potrebi se samovrednoti.

Nasilje učenca nad mlajšim učencem, ko so starši priznali nasilno vedenje in se strinjali z ukrepi šole – premestitev v drug razred.

Vzgojno problematičnega učenca smo prestavili na podružnično šolo in tam se je njegovo vedenje bistveno izboljšalo. Zadovoljni starši, učitelji in učenec.

Pri nasilnem vedenju učenca Roma smo v reševanje vključili vodstvo šole, socialno službo, Center za socialno delo, policijo, starše, Urad za narodnostna vprašanja ter MIZŠ

Učenec je z roko udaril učiteljico v telo. Z otrokom je bil takoj opravljen pogovor pri ravnateljstvu in pri svetovalni službi. O zadevi je bil narejen zapisnik. Na razgovor so bili v šolo poklicani tudi starši. Otroku je bil izglasovan in izrečen vzgojni ukrep. Izdelal se je IP za tega otroka.

Zaznano nasilje, urgentna obravnava, pridobivanje informacij in izjav učencev ob prisotnosti razredničarke ali svetovalne službe, pravočasno obveščanje staršev in skupno dogovarjanje, mediacija, izrek vzgojnega ukrepa.

Učitelj zapiše zapisnik in obvesti ravnateljico, ki imenuje skupino za reševanje nasilja. Razporedimo delo. Svetovalna delavka in ravnateljica se pogovorita z učenci in njihovimi starši. Učencem je izrečen ukrep po Šolskih pravilih. Sledita obravnava pri šolski svetovalni službi in spremljanje vedenja na oddelčni konferenci, kjer učitelje seznanimo z načrtovanimi aktivnostmi dela z učenci.

Nepriemerno vedenje učencev po pouku z zadrževanjem na mestih, kjer po šolskih pravilih to ni dopustno. Usklajen dogovor med vsemi vpletenimi: učenci, dežurnimi učitelji, starši, svetovalno službo. Sledilo je najprej opravičilo, nato pa še restitucija, in sicer po dogovoru izvede vsak obravnavan učenec 10 ur izbranega dela na šoli, eden je izbral delo v jedilnici. Zadovoljstvo je bilo ne vseh straneh, tudi pri starših.

O možnih dogodkih, predvidenih situacijah nasilja imamo zapisan protokol, ki opredeljuje postopanje v določeni situaciji in ga poznajo zaposleni, starši, učenci in vodstvo, oblikujejo, preverjajo in potrjuje ga skupaj. Ob konkretnem dogodku, nasilju skličemo udeležene in razjasnimo okoliščine, posledice. V reševanje se glede na obseg in težo dogodka odzove ustrezno število zaposlenih z različnimi znanji (najprej razredniki, sorazredniki, pri težjih svetovalna služba, vodstvo in v skrajnem primeru tudi zunanje institucije – policija, CSD, zdravstvena služba). Glede na težo dogodka odločamo tudi o umiku žrtve, načrtujemo časovnico reševanja. Vključimo možnost mediacije, restitucije, če je primerna za obliko nasilja. Takoj ali pravočasno obveščamo starše vseh vpletenih in jih aktivno vključimo v razreševanje problema. Iščemo konstruktivne rešitve in kompromise, ki bodo omogočali varno in demokratično sobivanje v šoli. Ponudimo in predstavimo možnosti nadaljnega sodelovanja oz. ustrezno ukrepamo (skladno s protokolom ali pravili). Vsa opažanja, pomembne elemente in sklepe pogovorov zapišemo in arhiviramo, tudi posredujemo naprej.

Otrok, ADHD, učno zelo uspešen, zelo nasilen, z nepredvidljivimi izpadi, nasiljem do učiteljev, učencev, do sebe, starši dobro situirani, na visokih vodstvenih položajih, ki so zavračali ukrepe. Po otrokovem pobegu iz šole in groznjah s samopoškodbo vključitev CSD in drugih institucij. Ko so starši sprejeli terapijo, se je otrok umiril, učno napredoval, sprejet v razredu, v okolju, starši v tesnem stiku s šolo. Vsi zadovoljni in hvaležni drug drugemu, da smo otroku pomagali.

Izrečeni ukrepi

Nasilje učenca nad zaposlenim, vzpostavitev dežurstva v primeru eskalacije nasilja v razredu.

Učenec vpil nad učiteljem, izrek vzgojnega opomina, dober individualiziran program ob izreku.

Učenec, ki se je šolal 10. leto, je velikokrat kršil Pravila šolskega reda, prejel dva vzgojna opomina, vendar ni zaleglo. Smo ga izključili iz šole in končuje 9. razred na Ljudski univerzi.

Premestitev učenca v drug razred, zaradi več kršitev.

žaljenje učitelja; izrečen vzgojni opomin

Takojšnje posredovanje med učenci ob konfliktu, razrešitev situacije in razgovor z učenci ter starši o nasilju. Dogovor o ukrepi in o morebitnih sankcijah, če se ukrepi ne bodo upoštevali. Ob enostranskem neodzivanju učenca in staršev na ukrepe vključitev pristojnega centra za socialno delo, ki je starše aktivneje vključil v odzivanje.

Problem nasilnega učenca smo rešili z zamenjavo učiteljice. Nova učiteljica je imela boljše veščine obvladovanja uporniških učencev. Po več mesecih vztrajnega dela, ki je vključevalo predvsem dosledno zahtevanje od učencev, da upoštevajo navodila, pravila, ter sočasno izgradnjo pozitivnega odnosa med učenci in učiteljico je tudi najbolj nasilen učenec prenehal z nasilnim obnašanjem, upošteva pravila in v primeru nestrinjanja zna to sporočiti na primeren način.

---

takojšnje ukrepanje, vključitev svetovalne službe in zunanjih institucij zaradi teže prekrška

---

Isti učenec je dobil še drugi vzgojni opomin. Vključili smo CSD, tudi starši so nato boljše sodelovali in vedenje se je bistveno izboljšalo.

---

*Opisi primerov so bili po potrebi povzeti ali skrajšani ter jezikovno popravljani.

Iz opisov dobro rešenih problemov z nasiljem izstopata dva pristopa. Za dobro rešene probleme je značilno, da jih rešujejo v sodelovanju med več osebami na šoli in izven nje ter da izrečejo tudi ukrepe. Šole sporočajo, da je primere nasilja mogoče dobro obravnavati, če s šolo sodelujejo starši, če se v reševanje vključi več zaposlenih na šoli v več vlogah (učitelji, svetovalna služba, vodstvo šole), če se vsi seznanijo s problematiko in jo sistematično rešujejo. Navedle so, da je dobro, da timsko vzpostavijo cilje in razdelijo delo. Drugi pristop, ki se bistveno razlikuje od opisov primerov slabo rešenih problemov z nasiljem, je izrekanje ukrepov. Šole so zapisale celo, katere praktične ukrepe izrekajo, seveda v soglasju s starši. To so največkrat omenjene premestitve v drug razred ali šolo, vzgojni opomini, dežurstvo in nadzor nad učenci s strani učiteljev ter predpisano določeno število ur koristnega dela na šoli nasilnemu učencu.

Ravnatelj srednjih šol so sporočili 45 primerov dobro rešenih problemov z nasiljem v svojih šolah. V srednjih šolah sta v povezavi z dobro rešeni problemi največkrat omenjena mediacija ali pogovor z vsemu udeleženi v dogodku, sicer pa jih družijo še dobro sodelovanje staršev, usklajeno delo vseh na šoli skladno z načrtovanimi protokoli, izrekanje ukrepov, ki so mnogokrat alternativni, in uspešno sodelovanje z zunanjimi institucijami. V tabeli 6b so opisi posameznih primerov.

Tabela 6b: Opisi dobro rešenih problemov z nasiljem nad učitelji po poročanju ravnateljev srednjih šol*

Mediacija
Praviloma zadostuje pogovor z dijaki in učitelji.
Hitro ukrepanje, takoj razgovori z vsemi vpletenimi, starši poklicani v šolo, hiter dogovor, v 1 tednu o posebni pozornosti za preprečitev naslednjega primera podobnega nasilja in jasna ter kratka navodila in dogovor, kako bo tekel postopek ob naslednji situaciji
Nasilne situacije pri nas so izjemno redke in ne eskalirajo v radikalne oblike; vse rešimo s komunikacijo vseh vpletenih, po potrebi so predvidene tudi šolske sankcije
Nadlegovanje sošolk na FB. Pogovor z dijakinjami in starši je opravila razredničarka po posvetovanju s svetovalno službo. Uspešno rešili problem. Ravnateljica sem ves čas sledila, nisem se pa vpletala, ker ni bilo potrebno.
Obrekovanje med dekleti. Delavnica o spoštljivi komunikaciji v celotnem razredu.
Na sestanku smo se o problematičnem obnašanju dijaka pogovorili razrednik, pomočnik ravnateljice, dijak, svetovalna služba in dijakovi starši.
Zadnji primer, ki smo ga imeli, je bila neka objava na Instagramu. Zadevo smo rešili takoj, na miren način in s pogovorom.
Problem medsebojnega konflikta je bil s pogovorom med dijakoma samima, ki sta po pogovoru prišla k ravnatelju poročat o pogovoru.
Nepripraven odnos do sprehajalca v parku – pogovor z dijakom, oddelčno skupnostjo, razrednikom.
Nasilje staršev nad učiteljem: po (elektronski) pošti. Širjenje neresnic, žaljenje, omalovaževanje. Reševali smo ga v timu: učitelj, vodstvo, svetovalna služba in dijakinja. Opravili smo pogovore z dijakinjo ob vsakem očitku. Starše smo kljub žaljivemu odnosu spoštljivo umirjali in pojasnjevali svoja dejanja.
Uporabljamo šolsko mediacijo, ki je dolgoročno uspešna. Tudi pogovori z vodstvom so načeloma uspešni.
Vedno soočimo vse vpletene in opravimo razgovor. Do sedaj se je to obrestovalo.
prespali smo, se najprej pogovorili ločeno šele nato smo soočili vse in se pogovorili
Jasna šolska praksa (pravila), prevzem odgovornosti in takojšnje ukrepanje, ki mu sledijo pogovori, refleksije, dogovori ter spremljava vseh vpletenih. Uporaba šolske mediacije.
Z mediacijo rešimo vsak šolski problem.
Dobro sodelovanje s starši
Dijak dobi kazen, njegovi starši podpirajo delovanje šole.
Če smo problem rešili skupaj s starši.
Večino problemov dobro rešimo, če imamo podporo pri starših dijakov.
Spletno nadlegovanje sošolke, prijava staršev naslednji dan, dijakinja ni prišla k pouku, ravnateljica in svetovalna delavka sva takoj poklicali vse omenjene dijake, pogovor z dijaki, ki so morali sami doma povedati, kaj so počeli, po pogovoru s starši so naslednji dan dejanje obžalovali, šola jih zato ni kaznovala, dijaki so se sošolki opravičili, spor je bil rešen
Vključitev vseh potrebnih akterjev za reševanje problema in dober odziv staršev

---

Nasilje nad učiteljico, objava fotomontaže njene fotografije (slečene) na socialnih omrežjih. opravljen temeljit razgovor z dijakom in starši, dijaku izrek vzgojnega ukrepa. Dijak je razumel razsežnosti tovrstnega nasilja in objav.

Usklajeno delo več zaposlenih na šoli po ustreznih pravilnikih

Hudo verbalno nasilje dijakinja nad razredničarko. Profesorica je preko e-pošte o dogodku obvestila vodstvo šole in učeče učitelje. Dijakinja je dobila ustrezen vzgojni ukrep. Nasilje se ni ponovilo.

Kar dobro rešen primer, ki ga je prijavil eden od zaposlenih, ki je prijavil, da hospitacije in podobno predstavljajo nasilje nad njim. Pritožbi s strani vodstva je bilo ugodeno.

Oče se ni strinjal z obravnavo otroka v postopku vzgojnega ukrepa in je bil besedno nasilen. V srečanju z očetom in v pisnih odgovorih smo zato vedno sodelovale razredničarka, svetovalna delavka in ravnateljica. Očeta smo seznanili z možnimi posledicami njegovega obnašanja in s pravicami, ki jih ima v postopku. Vedno smo delovali popolnoma usklajeno in po pravih postopkih.

Nasilje rešujemo takoj, in sicer svetovalna služba z vodstvom šole in učitelji. Vedno takoj obvestimo tudi starše. V obravnavo vključimo vse dijake, ki so bili prisotni.

Po psihičnem nasilju med dvema dijakoma na avtobusu in pred učilnico v šoli, po fizičnem kontaktu v telovadnici se je takoj aktiviralo vodstvo šole, svetovalna služba. V reševanje smo vključili starše, druge dijake in v dveh dneh dosegli spravo med dijakoma, ki sta naslednji dve leti sobivala na šoli brez konflikta.

Verbalno nasilje dijaka do učitelja: postopanje po Pravilniku o šolskem redu v srednjih šolah.

Skupni sestanek vpletenih, njihovih staršev, razrednikov, svetovalne službe in ravnatelja. Analiza primera z vseh strani, prisluhniti vsem stranem, upoštevanje šolskih pravil in dodelitev ustrezne kazni po pravilniku, ukor celotnega učiteljskega zbora. Ničelna toleranca.

Fant, ki je bil nasilen in posledično pred izključitvijo, je razrešil neko drugo nasilje, za kar smo ga javno pohvalili. Dijak se je potem spremenil na bolje.

Ugotovljeno nasilje na plesu, pogovor z vpletenim dijakom in varnostno službo. Po jasnih besedah, kaj je sprejemljivo in da bi glede na šolska pravila to pomenilo izključitev, a smo dijaku dali zadnjo možnost, da se drži pravil in do konca šolskega letosa ni bilo več nobenih kršitev (od konca januarja do junija).

Izrečeni ukrepi s pomočjo alternativnih ukrepov

Dvakrat se je zgodilo, da so starši vpili na razredničarko, svetovalnega delavca in ravnateljico. Opozorili smo jih, da vpitja in take vrste vedenja ne dovoljujemo na šoli. Ker so s početjem nadaljevali, smo sestanek prekinili in ravnateljica jih je odslovila. Naročili smo jih ponovno čez en teden in takrat so se čisto drugače pogovarjali z nami.

Skupina dijakov je nekajkrat onemogočila izvedbo pouka pri več predmetih. Razrednik je odločno nastopil, dosledno izvajal razgovore z dijaki, starši, svetovalno službo, ravnateljico in izrekal vzgojne ukrepe, predvsem alternativne, ki so bili bolj učinkoviti. Ker je bil razrednik dosleden in ker so starši sodelovali, so se dijaki umirili. Zmeraj pa ni tako.

Prišlo je do fizičnega nasilja med dijaki priseljenci in ostalimi dijaki. Vsi vpleteni so bili kaznovani z ukori in izrečena je bila izključitev

Dijak je klical v šolo, da je bomba, bil je izključen.

Takojšnji pogovor, seznanitev staršev, pogovor s starši, učitelji, svetovalno službo. Vzgojni ukrep, tudi alternativni, je v določenih primerih že pomagal.

Primer uničevanja šolskega inventarja, kjer smo iskali povzročitelja, bili uspešni pri njegovi identifikaciji in vzgojnem ukrepu.

Alternativni ukrep in pogovor z dijaki.

Alternativni ukrepi

Dijak, ki je izvajal nasilje nad vrstniki, je preko alternativnih kazni spoznal, kaj je delal narobe, in je to svoje dejanje tudi popravil.

Sodelovanje z zunanjimi institucijami

Problem izostajanja od pouka, in sicer velikega števila neopravičenih ur. Na pobudo šolske svetovalne delavke se je v reševanje problema vključil lokalni center za socialno delo. Problem ni več tako enoznačen, ugotovili smo razloge in ukrepali s pedagoško pogodbo.

Takoj smo bili obveščeni o dogodku, prosili za dodatne informacije razrednika, varnostno službo, šole v mestu in policijo. Storitca smo ujeli in obravnavali v treh dneh od dogodka.

Učitelj obvesti vodstvo šole o nasilnem dogodku. Vključitev vodstva šole, varnostnika, svetovalne službe. Prijava na policijo. Razgovori s starši. Izrek najvišjega vzgojnega ukrepa. Zamenjava izobraževalnega programa.

Nasilje preko SMS. Za vse vpletene v dogodek smo organizirali sodelovanje z zunanjimi institucijami, ki so se zelo hitro odzvale in prišle predavat (policija in Arnes).

---

*Opisi primerov so bili po potrebi povzeti ali skrajšani ter jezikovno popravljani.

81

V obeh skupinah opisov prevladujejo primeri nasilja učencev ali dijakov do odraslih na šoli, nasilja med zaposlenimi ali konfliktov učiteljev z vodstvom šole ne vsebujejo. Opise medvrstniškega nasilja smo izločili že pred analizo, ker niso predmet te študije. Sklepamo, da je nasilja med zaposlenimi malo ter da ga na šolah rešujejo individualno. Mogoče pa je tudi, da je nasilje med odraslimi še vedno tako neželen pojav na šoli, da ga ravnatelj v tem vprašanju raje niso navedli.

Metoda primerjave opisov reševanja nasilnih dogodkov s strani učiteljev

Zapisov učiteljev je mnogo več kot zapisov ravnateljev, več tisoč. Zato smo jih analizirali s pomočjo metod besedilne analize. Vsi opisi so bili najprej vneseni in urejeni v spletnem portalu korpusov, ki ga omogoča spletišče Clarin (Clarin.si), kjer so na voljo različne metode za pregledovanje in statistike besed v zapisih. Korpus opisov reševanja problemov nasilja na šolah najdemo pod imenom »Zaznavanje nasilja nad učitelji v šolah (odgovori na vprašalnik)« z opisom: Odgovori učiteljev in ravnateljev na vprašalnik Pedagoškega inštituta o primerih nasilja nad njimi s strani učencev. Korpus ima 87.810 besed, če štejemo tudi večkratne pojavitve posamezne besede, ali 75.024 besed, če pojavitve vsake štejemo samo enkrat. Obseg korpusa ni zelo velik, je pa dovolj obsežen za podrobnejše analize. Za osnovni korpus so že ustvarjeni podkorpusi zapisov učiteljev osnovnih in srednjih šol in znotraj njih še zapisi slabo in dobro rešenih problemov. Korpus je javno dostopen za vse nadaljnje analize z orodji Clarin.

Za primerjavo zapisov učiteljev o slabo in dobro rešenih problemih z nasiljem smo najprej izpisali frekvence pojavljanja besed v štirih podkorporisih učiteljskih poročanj: osnovnošolski slabo in dobro rešeni ter srednješolski slabo in dobro rešeni primeri.

Nato smo v vsakem dobljenem seznamu besede uredili po abecedi in jim pripisali splošnejše pojme, ki niso več vsebovali spola in sklona, da smo dobili večje skupine. Odstranili smo besede, ki niso imele vsebinskega pomena za analizo, kot so pomožni glagoli in vezniki.

Potem smo skupinam besed pod vsakim pojmom izračunali frekvence pojavljanja, ki so bile vsote frekvenc posameznih besed v skupini, ter količnike frekvence pojavljanja na milijon besed, tudi v referenčnem splošnem korpusu slovenskega jezika (Gigafida v2.0 (referenčni, dedupliciran)). S tem smo pridobili primerjalne ocene o pogostosti posameznega pojma v zapisu.

Nato smo skupine besed in posamične besede, ki so nastopile samo enkrat, uredili glede na količnik med relativnimi frekvencami v podkorporisu in referenčnem korpusu. Ta količnik meri, kolikokrat pogosteje kot v splošnem jeziku se pojavijo posamezni pojmi v opisih reševanja nasilnih dejanja na šolah. Za opise slabo rešenih primerov od srednješolskih učiteljev smo dobili seznam 56 pojmov, od katerih se jih je 42 v tem podkorporisu pojavilo vsaj desetkrat pogosteje kot v referenčnem korpusu Gigafida. Za opise dobro rešenih primerov od srednješolskih učiteljev smo dobili seznam 55 pojmov, od katerih se jih je 50 v tem podkorporisu pojavilo vsaj desetkrat pogosteje kot v referenčnem korpusu Gigafida.

Tabela 7a: Slabo rešeni primeri nasilja v srednjih šolah po poročanju učiteljev

Slabo rešeni v SŠ	Frekvenca	Relativna frekvenca na milijon besed (RF)	Relativna frekvenca v Gigafida na milijon besed (RF_G)	Količnik med relativnima frekvencama RF/RF_G
dijak	230	13520,6	6,6	2048,6
razrednik	33	1940,0	1,2	1616,7
pomete	5	293,9	0,4	734,8
izrečen	5	293,9	0,8	367,4
pretep	13	764,2	3,1	246,5
dijaki	166	9758,4	49,1	198,7
nasilje	262	15401,9	82,4	186,9
izključitev	46	2704,1	17,4	155,4
preproga	11	646,6	4,5	143,7
inšpekcija	5	293,9	2,1	140,0

Slabo rešeni v SŠ	Frekvenca	Relativna frekvenca na milijon besed (RF)	Relativna frekvenca v Gigafida na milijon besed (RF_G)	Količnik med relativnima frekvenca RF/RF_G
pouk	65	3821,1	31,6	120,9
psihično	20	1175,7	9,8	120,0
ravnatelj	17	999,4	11,3	88,4
hodnik	9	529,1	7,2	73,5
razgovor	5	293,9	4,2	70,0
predolgo	9	529,1	8,9	59,4
reševanje	114	6701,6	114,7	58,4
reakcija	5	293,9	5,7	51,6
obnašanje	8	470,3	9,2	51,1
nepriumno	12	705,4	14,6	48,3
šolanje	8	470,3	11,0	42,8
problem	140	8229,9	200,7	41,0
motenje	18	1058,1	29,2	36,2
prijava	5	293,9	8,8	33,4
potrebe	6	352,7	10,6	33,3
grožnje	11	646,6	19,5	33,2
fizično	12	705,4	22,2	31,8
šola	186	10934,1	345,3	31,7
šolski	19	1116,9	46,8	23,9
ocene	31	1822,3	83,5	21,8
dogodek	18	1058,2	54,6	19,4
obravnave	5	293,9	15,6	18,8
posebne	5	293,9	15,9	18,5
pritisk	8	470,3	27,4	17,2
pravila	21	1234,5	72,8	17,0
primer	165	9699,5	607,4	16,0
kazen	31	1822,4	118,3	15,4
pogovor	11	646,6	44,0	14,7
kršitve	11	646,6	45,9	14,1
mama	14	823,0	59,6	13,8
izkušnje	22	1293,3	114,7	11,3
dejanja	10	587,9	57,6	10,2

Tabela 7b: Dobro rešeni primeri nasilja v srednjih šolah po poročanju učiteljev

Dobro rešeni v SŠ	Frekvenca	Relativna frekvenca na milijon besed (RF)	Relativna frekvenca v Gigafida na milijon besed (RF_G)	Količnik med relativnima frekvenca RF/RF_G
razrednik	84	5312,8	1,4	3794,9
verbalno	23	1454,7	1,8	808,2
svetovalna	169	10688,8	14	763,5
dijak	405	25615	35,8	715,5
vzgojne	65	4111	5,8	708,8
izrečen	7	442,7	0,8	553,4
obiskovanje	6	379,5	0,8	474,4
razgovor	55	3478,5	8	434,8
sošolec	32	2023,9	5,5	368,0
mediacija	5	316,2	0,9	351,3
dijaki	105	6640,9	21,1	314,7
izključitev	66	4174,3	14,6	285,9
delavka	49	3099,1	10,9	284,3
ravnatelj	77	4869,9	26,4	184,5
alternativni	8	506	2,8	180,7
nasilje	243	15369,1	85,4	180,0
vpleteni	33	2087,1	12,5	167,0
pouk	59	3731,6	31,6	118,1
varnostnik	6	379,5	3,4	111,6
pretep	35	2213,7	24,9	88,9
učitelj	107	6767,2	90,5	74,8
starši	176	11131,5	152,4	73,0
opravičil	25	1581,1	21,8	72,5
pogovor	143	9044,3	128,3	70,5
fizično	29	1834,2	27,5	66,7
obnašanje	18	1138,4	17,3	65,8
nepriumno	17	1075,2	19,4	55,4
vedenje	22	1391,4	27,7	50,2
grožnje	15	948,7	19,5	48,7
šolski	22	1391,4	32,8	42,4
narodnost	5	316,2	7,8	40,5

Dobro rešeni v SŠ	Frekvenca	Relativna frekvenca na milijon besed (RF)	Relativna frekvenca v Gigafida na milijon besed (RF_G)	Količnik med relativnima frekvencama RF/RF_G
ukrep	107	6767,4	169,5	39,9
nož	6	379,5	9,7	39,1
služba	124	7842,6	212,2	37,0
poklicati	12	758,9	21,8	34,8
vključeni	19	1201,6	36,6	32,8
problem	92	5818,6	200,7	29,0
šola	178	11258	427	26,4
obvestilo	11	695,7	27,2	25,6
vodstvo	77	4870	191	25,5
rešen	114	7210,1	294,9	24,4
zunanje	17	1075,2	59,9	17,9
institucije	10	632,4	37,3	17,0
škoda	10	632,5	41,5	15,2
primer	148	9360,6	663,5	14,1
kazen	13	822,2	59,7	13,8
takoj	44	2782,9	224,3	12,4
policija	29	1834,2	154,5	11,9
ocene	12	759	69,7	10,9
učinkovit	7	442,7	41,3	10,7

V primerjavi prvih pojmov na obeh seznamih že lahko zaznamo nekatere razlike med opisi dobro in slabo rešenih primerov. Za boljši vpogled je v tabeli 7c prvih deset pojmov iz obeh seznamov. Nekateri pojmi se ponovijo v seznamu dobro rešenih problemov in v seznamu slabo rešenih. Za našo primerjavo so pomembni tisti, ki se pojavijo samo na enem od obeh seznamov. Med dobro rešenimi je na primer na tretjem mestu »svetovalna«, ki je na seznamu slabo rešenih ni.

Tabela 7c: Deset pojmov, ki se med opisi dobro in slabo rešenih primerov v SŠ pojavijo največkrat*

Pojmi	Dobro rešeni		Pojmi	Slabo rešeni	
	Količnik med relativnima frekvencama RF/RF_G	Ni na seznamu slabo rešenih		Količnik med relativnima frekvencama RF/RF_G	Ni na seznamu dobro rešenih
razrednik	3794,9		dijak	2048,6	
verbalno	808,2	X	razrednik	1616,7	
svetovalna	763,5	X	pomete	734,8	X
dijak	715,5		izrečen	367,4	
vzgojne	708,8	X	pretep	246,5	X
izrečen	553,4		dijaki	198,7	X
obiskovanje	474,4	X	nasilje	186,9	X
razgovor	434,8	X	izključitev	155,4	
sošolec	368,0	X	preproga	143,7	X
mediacija	351,3	X	inšpekcija	140,0	X

* imajo najvišje razmerje v primerjavi z referenčnim korpusom slovenskega jezika

Pojmi, ki so med najpogostejšimi opisi dobro rešenih problemov, kažejo na sodelovanje s svetovalno službo, na pogovore in mediacijo ter na izrečene vzgojne ukrepe. Pojmi, ki so med najpogostejšimi opisi slabo rešenih problemov, so pometanje (pod preprogo), pretepi, nasilje, izključitve in inšpekcija, kar kaže na večja nasilna dejanja, ki končajo z izključitvami dijaka in se v povezavi z njimi zgodi tudi »pometanje pod preprogo« ali zanikanje problema in odlaganje reševanja. Iz zgornjega lahko sklepamo, da so bolje rešeni tisti problemi nasilja, pri katerih sodeluje svetovalna služba in sta vključena razgovor in mediacija. Iz zapisanega ne moremo presojati, koliko težki problem so opisani in ali so med dobro rešenimi samo manjši, ki jih šola zmore učinkovito rešiti. Opise posameznih primerov je potrebno neposredno preveriti v zbranih podatkih.

Besedilna analiza korpusov omogoča še mnogo podrobnejše analize in vpoglede v zapise. Med njimi je učinkovito iskanje pojavov pojmov v kontekstu (konkordance). Za primer navajamo pregled pojavljanja besede preproga. Izkaže se, da se povezuje s pometanjem pod preprogo, torej odstopom od reševanja in zakrivanjem problema. Vidi se tudi nekatere razloge za to, kot so močni starši, nemoč nad nasilnimi dijaki, pa tudi, da povzroča dodatne pritiske nad učitelji, ki jih takšno ravnanje prizadene.

Primer iskanja pojavljanja pojma preproga v besedilih srednješolskih učiteljev

Učitelji SŠ, opisi slabo rešenih primerov		
ni bil narejen noben zapisnik, pometlo se je pod	preprogo	, kar doživljam kot dodatno ponižanje. Torej mi
pa ga nismo nikoli obravnavali - pometli smo pod	preprogo	Podpora učitelju, pogovor z dijakom, ustrezni
nasilje s strani staršev. Vse se pomete pod	preprogo	, samo da so starši potem tiho, kajti grožnje z
ni bila kaznovana. Vse skupaj se je pometlo pod	preprogo	, o tem se je bilo nezaželeno pogovarjati. V
krivde na učitelja, poskuspometanja pod	preprogo	„, nadaljnje ustrahovanje žrtve, razni
odvetniška roka in se je vse lepo pometlo pod	preprogo	. ne poznam takega primera medvrstniško
reševanja, razgovor, pomoč pometanje pod	preprogo	Neprestano motenje pouka in nepravilen odnos
, pol leta kasneje. Vedno se vse pomete pod	preprogo	. Dijake bi bilo potrebno izpisati. Zelo slabo
so starši močni se hitro zadeva skrije pod	preprogo	. Neustrezno odgovarjanje na pritiske z
ne upa odločno ukrepati in zadevo pomete pod	preprogo	, češ da bo čas prinesel svoje. Dijak, ki je
- kadarkoli je katerikoli problem pometen pod	preprogo	„ Pretep med dvema dijakoma, pogovor

87

Ostali konteksti, v katerih se pojavljajo značilne besede za slabo in dobro rešene probleme z nasiljem na srednji šoli, so v prilogi B.

V osnovni šoli smo po enaki metodi pri opisih slabo rešenih primerov s strani učiteljev dobili 104 pojme, od katerih jih je imelo 72 količnik med relativno frekvenco pojavljanja v podkorpusu zapisov slabo rešenih primerov in relativno frekvenco v referenčnem korpusu splošnega slovenskega jezika večjo od 10. Med opisi dobro rešenih primerov je bilo v seznamu vsega 114 različnih pojmov ter 80 s količnikom med relativnima frekvencama, večjima od 10. Zaradi lažjega pregleda v tabelah 8a in 8b navajamo samo tiste, ki so imeli omejeni količnik večji od 30 in jih je med opisi slabo rešenih 41 ter med opisi dobro rešenih 51.

Tabela 8a: Slabo rešeni primeri nasilja v osnovnih šolah po poročanju učiteljev

Slabo rešeni v OŠ	Frekvenca	Relativna frekvenca na milijon besed (RF)	Relativna frekvenca v Gigafida na milijon besed (RF_G)	Količnik med relativnima frekvencama RF/RF_G
prešolali	18	727,5	0,1	7275,0
razrednik	41	1656,9	0,7	2367,0
pometlo	5	202,1	0,1	2021,0
razredničarka	27	1091,2	0,9	1212,4
verbalno	71	2869,4	2,4	1195,6
izrečen	10	404,1	0,8	505,1
zmerjanje	6	242,5	0,5	485,0
opomin	52	2101,5	5,3	396,5
sošolci	71	2869,3	9,1	315,3
vzgojni	82	3314	12	276,2
učenec	592	23925,1	93,1	257,0
svetovalna	79	3192,7	14	228,1
razgovor	18	727,5	4,5	161,7
učitelj	363	14670,2	91,5	160,3
nasilje	316	12770,9	82,9	154,1
CSD	11	444,6	3,1	143,4
pouk	112	4526,3	31,6	143,2
sodelavke	6	242,5	1,7	142,6
preprogo	14	565,8	4,5	125,7
inšpekcija	6	242,5	2,1	115,5
nemoč	8	323,3	2,9	111,5
psihično	23	929,5	10,7	86,9
prijava	6	242,5	2,9	83,6
ravnatelj	31	1252,8	15,3	81,9
starši	328	13255,7	164,8	80,4
motiti	62	2505,7	31,2	80,3
fizično	52	2101,5	26,6	79,0
predolgo	16	646,6	9,5	68,1
delavci	7	282,9	4,3	65,8
vedenje	55	2222,8	35,3	63,0
nepriumno	22	889,1	15,1	58,9

Slabo rešeni v OŠ	Frekvenca	Relativna frekvenca na milijon besed (RF)	Relativna frekvenca v Gigafida na milijon besed (RF_G)	Količnik med relativnima frekvenca RF/RF_G
zagovarjajo	6	242,5	4,5	53,9
pisni	7	282,9	5,4	52,4
odmorom	5	202,1	4	50,5
hodnik	9	363,7	7,2	50,5
grozil	13	525,4	11,8	44,5
ponavlja	13	525,4	13,2	39,8
obnašanje	16	646,7	17,3	37,4
problem	183	7395,8	201,2	36,8
izboljšanje	5	202,1	6,2	32,6
razred	84	3394,8	111,4	30,5

Tabela 8b: Dobro rešeni primeri nasilja v osnovnih šolah po poročanju učiteljev

89

Dobro rešeni v OŠ	Frekvenca	Relativna frekvenca na milijon besed (RF)	Relativna frekvenca v Gigafida na milijon besed (RF_G)	Količnik med relativnima frekvenca RF/RF_G
restitucija	20	912,5	0,1	9125,0
prešolali	32	1459,9	0,2	7299,5
razrednik	87	3969,2	1	3969,2
razredničarka	48	2189,9	0,9	2433,2
pedagoginja	5	228,1	0,2	1140,5
mediacija	55	2509,3	2,5	1003,7
vzgojni	95	4334,1	5,9	734,6
stepla	8	365	0,6	608,3
svetovalna	176	8029,6	14	573,5
psihologinja	5	228,1	0,4	570,3
verbalno	28	1277,4	2,4	532,3
razgovor	77	3512,9	8	439,1
opomin	45	2053	5,7	360,2
učenec	753	34353,7	95,5	359,7
pretep	37	1688,1	5	337,6
sošolci	66	3011,1	10,4	289,5
vpleteni	35	1596,8	5,6	285,1

Dobro rešeni v OŠ	Frekvenca	Relativna frekvenca na milijon besed (RF)	Relativna frekvenca v Gigafida na milijon besed (RF_G)	Količnik med relativnima frekvencama RF/RF_G
spletno	5	228,1	1,1	207,4
nasilje	296	13504,2	80,6	167,5
izrečen	12	547,5	4,7	116,5
pouk	77	3512,9	31,6	111,2
učitelj	196	8942	81,1	110,3
ravnatelj	60	2737,3	25	109,5
starši	384	17519,1	164,6	106,4
soočanje	9	410,6	4,1	100,1
umiril	7	319,4	4	79,9
fizično	41	1870,6	27,5	68,0
pogovor	208	9489,4	149,8	63,3
vedenje	44	2007,4	32,1	62,5
zapisnik	7	319,4	5,3	60,3
držimo	5	228,1	3,9	58,5
odmorom	5	228,1	4	57,0
upoštevanje	5	228,1	4,1	55,6
opravičilo	12	547,5	10,5	52,1
obnašanje	19	866,8	17,3	50,1
ukrep	119	5429,1	123	44,1
individualni	11	501,8	11,5	43,6
obveščanje	60	2737,4	63,8	42,9
konflikti	5	228,1	5,8	39,3
šolska	56	2554,8	65,3	39,1
grozil	7	319,4	8,3	38,5
vključeni	24	1094,9	28,5	38,4
hodnik	6	273,7	7,2	38,0
služba	171	7801,4	212,2	36,8
odstranili	10	456,2	13	35,1
nepriumno	11	501,8	14,6	34,4
dogodek	41	1870,5	54,6	34,3
razred	80	3649,8	114,6	31,8
dosledno	9	410,6	12,9	31,8
problem	144	6569,6	206,8	31,8

Dobro rešeni v OŠ	Frekvenca	Relativna frekvenca na milijon besed (RF)	Relativna frekvenca v Gigafida na milijon besed (RF_G)	Količnik med relativnima frekvencama RF/RF_G
sestaneč	34	1551,1	48,9	31,7

Primerjava med prvimi desetimi pojmi v obojih opisih pokaže kar šest različnih pojmov med obema skupinama zapisov (tabela 8c).

Tabela 8c: Deset pojmov, ki se med opisi dobro in slabo rešenih primerov v OŠ pojavijo največkrat*

Pojmi	Dobro rešeni		Pojmi	Slabo rešeni	
	Količnik med relativnima frekvencama RF/RF_G	Ni na seznamu slabo rešenih		Količnik med relativnima frekvencama RF/RF_G	Ni na seznamu dobro rešenih
restitucija	9125,0	X	prešolali	7275,0	
prešolali	7299,5		razrednik	2367,0	
razrednik	3969,2		pometlo	2021,0	X
razredničarka	2433,2		razredničarka	1212,4	
pedagoginja	1140,5	X	verbalno	1195,6	X
mediacija	1003,7	X	izrečen	505,1	X
vzgojni	734,6		zmerjanje	485,0	X
stepla	608,3	X	opomin	396,5	X
svetovalna	573,5	X	sošolci	315,3	X
psihologinja	570,3	X	vzgojni	276,2	

* imajo najvišje razmerje v primerjavi z referenčnim korpusom slovenskega jezika

Pojem restitucije izrazito izstopa po večji pojavnosti kot v splošnem jeziku. Šole v svojih vzgojnih načrtih navajajo restitucijo kot pozitiven način reševanja problemov:

Restitucija je oblika vzgojnega ukrepanja, ki omogoča učencu, ki je s svojim ravnanjem povzročil materialno ali moralno škodo drugemu, skupini ali šoli, da to popravi. Učenec se v postopku restitucije sooči s posledicami svojega ravnanja, sprejme odgovornost za takšno ravnanje in poišče in sprejme načine, s katerimi svojo napako popravi oziroma se z oškodovancem dogovori za načine poravnave. V nasprotju s kaznovanjem poudarja restitucija pozitivno reševanje problemov (primer: Vzgojni načrt OŠ Čepovan).

Med opisi dobro rešenih primerov so še pojmi pedagoginja, mediacija, svetovalna, psihologinja in stepsti, ki v opisih slabo rešenih primerov niso med najpogostejšimi. Tam so pojmi pomesti, verbalno, izrečen, zmerjanje, opomin, ki jih ni v drugi skupini. Analiza konkordanc je v prilogi A, tu pa sta dva primera besed, značilnih za slabo rešene probleme.

Pomesti ali pometanje pod preprogo je izstopajoč pojem v opisih slabo rešenih problemov tudi v osnovi šoli. Spodnji zapisi pokažejo, kako se pojavlja v zapisih iz osnovnih šol.

Primer iskanja pojavljanja pojma pomesti v besedilih osnovnošolskih učiteljev

Učitelji OŠ, opisi slabo rešenih primerov		
. Imam občutek, da je ravnateljica vso zadevo	pometla	pod preprogo. 2. Primer učiteljice, ki je imela
dejanje ni nikoli odgovarjala. Tudi tu se je vse	pometlo	pod preprogo. Zahteva staršev do učitelja po
ter vzgojni načrt za naprej NPR: Če bi se vse	pometlo	pod preprogo. Takojšen pogovor vseh
ponavljalo. Po nastali težavi so se stvari	pometle	pod preprogo. medvrstniško nasilje, ki je
vzgojnega opomina. se ne spomnim problem se	pomete	pod preprogo in se posledično nič ne ukrepa
starša 3 otrok (ga bom ustrelil) je vodstvo	pometlo	pod preprogo in izvajalo verbalno nasilje nad
šolsko lastnino, pa se je vse skupaj	pometlo	pod preprogo. Problem spletne-ga nasilja med
mama grozila posameznim učiteljem in se je vse	pometlo	pod preprogo. ga ni ga ni V istem primeru
problemov, imamo kar srečo. Včasih se kaj	pomete	pod preprogo in učenci mislijo, da lahko počno,

Za pojasnitev pojma izrečen, ki se tudi pojavlja med pogostimi v opisih slabo rešenih problemov, iskanje konteksta pokaže, da ni vedno govora o pozitivni situaciji izrečenega ukrepa, pač pa je z izrečenim ukrepom večinoma nastal nov konflikt.

Primer iskanja pojavljanja pojma izrečen v besedilih osnovnošolskih učiteljev

Učitelji OŠ, opisi slabo rešenih primerov		
, preverjanje informacij in potem nadzor nad	izrečenimi	ukrepi. Kadar razrednik in učitelj takoj

precej časa, da je bil sklican sestanek in	izrečen	vzgojni ukrep. Fizično nasilje med učenci se
s strani devetošolke je učenki takoj	izrečen	vzgojni ukrep, učiteljici pa se učenka ne
- učenca sta rekla, da sta se samo igrala. Ni bil	izrečen	noben ukrep. Učenec veliko manjkal -
otoke preprišejo drugam! (Ta namera je že bila	izrečena	a je bila nekako pometena pod preprogo). Čeprav
. Šola dela ogromno na preventivi. Za problem in	izrečen	vzgojni ukrep nad učenko prve triade bi vodstvu
obnašanje. Učenec krši šolska pravila tudi po	izrečenem	vzgojnem ukrepu in se ga pusti na miru. Trenutno
. Kršitve se kljub temu nadaljujejo;	izrečen	vzgojni opomin. Učenec še vedno nadaljuje z
učitelja, vodstva, staršev in učenca	izrečen	ustni ali pisni opomin sam po sebi ne more rešiti
starši dosegli, da smo morali izbrisati dva že	izrečena	ukrepa učencu. Ob pretepu dveh učencev,
učitelja ali varnostnika. Učencu je bil	izrečen	vzgojni ukrep, ki pa je bil zanj samo papir in se
je bil samo opozorjen, čeprav bi mu moral biti	izrečen	vzgojni opomin, ker je njegova razredničarka
vzgojnega opomina. Opomin, ki bi moral biti	izrečen	, ni bil izrečen. Posledično se je zgodila še
. Opomin, ki bi moral biti izrečen, ni bil	izrečen	. Posledično se je zgodila še hujša kršitev, ki
glasovala proti. Učencu bi morala biti kazen	izrečena	v tednu dni in bi imela smisel. nimam primera
ustrezno obnašanje. Učencu je bilo za dejanje	izrečen	vzgojni ukrep, učenec je šel skozi pa se ne spremeni.
Starši so na otrokovi strani,	izrečeni	ukrepi se jih ne dotaknejo. Nasilje se

Besedilna analiza opisov reševanja problematike nasilja na šolah opozarja, da imajo na šolah izkušnje s slabo rešenimi problemi, in nakaže, kaj je zanje značilno. Izstopa nekaj značilnosti: povezanost teh primerov z odlašanjem reševanja, prikrivanjem ali odločitvam na šoli, da se problem ne reši; slabo sodelovanje z zunanjimi institucijami po presoji šole; v srednjih šolah tudi izključitve in v osnovnih šolah prešolanje. Po drugi strani so opisi dobro rešenih situacij prav tako pokazali nekatere prakse, ki bi bile lahko vodilo za razvoj nacionalnih strategij za odpravo vsakega nasilja iz šolskega prostora: mediacija, pogovori, sodelovanje s starši, sodelovanje vseh zaposlenih na šoli, učinkovita podpora svetovalne službe in vodstva šole učiteljem, od katerih se ne pričakuje, da bodo probleme reševali sami, sploh, če so v vlogi žrtve.

Če povežemo opise ravnanja na šoli s stališči učiteljev iz prejšnjega poglavja, ugotovimo še, da je najprej zelo pomembno spremeniti mnenje v šolah in družbi, da se nasilnih oseb ne da spremeniti, zato jih prilagajajo ravnanje in odzive v šolskem okolju. Sporočilo o sprejemljivosti nasilnega vedenja kot osebnosti, ki ga nasilne osebe dobijo na svojih šolah v mladosti, prenesejo v odraslost in v svoje poklicne vloge. V družbi vse prevečkrat opazimo verbalno nasilje odraslih na pomembnih položajih in visoko zahtevnih poklicih, kjer okolica, podrejeni in uporabniki zaradi visokega položaja in strokovnosti nasilno vedenje osebe še naprej razumejo kot osebnostno značilnost ter ga tolerirajo ali mu prilagodijo svojega vedenja.

Povezanost zaznave nasilja z drugimi kazalci učiteljevega dela

V zadnjem delu obravnave odgovorov učiteljev in ravnateljev nas je zanimalo, ali je zaznavanje nasilja med šolami v Sloveniji porazdaljeno enakomerno ali pa obstajajo skupine šol z značilno manj ali značilno več zaznanega nasilnega vedenja. Zato smo z modeliranjem podatkov najprej določili štiri kazalce zaznave nasilja, po katerih smo nato primerjali šole.

95

S statistično metodo glavnih komponent smo iz naborov spremenljivk za merjenje zaznave nasilja s strani učencev ali dijakov, staršev in drugih zaposlenih izračunali po tri kazalce zaznanega nasilja nad učitelji. Učitelji so poročali o redkih primerih določenega nasilja, zato smo uporabili samo del nabora možnih dogodkov, ki so bili še statistično sprejemljivi za analizo. Ker se poročane pogostosti nasilja nagibajo k redkim dogodkom, so nekateri sklopi podatkov na meji sprejemljivosti za izračune. Kljub omejitvam podatkov smo opravili zahtevnejšo analizo in tukaj prikazujemo njene rezultate, da bi pridobili splošen vpogled v stanje problematike. To so prvi zbrani podatki o nasilju nad učitelji v Sloveniji, problematika pa je tudi sicer neraziskana in še ni upoštevana v okviru drugih prizadevanj za zagotavljanje varnega in vzpodbudnega šolskega okolja. Statistične izračune je treba previdno interpretirati in jih upoštevati v povezavi z vsebino kazalcev ter drugimi značilnostmi študije, kot je tudi mejna sprejemljiva odzivnost vzorca.

Povprečne vrednosti vseh izračunanih kazalcev nasilja so enake o in standardni odklon je enak 1. Večja vrednost kazalcev pomeni več zaznanega nasilja. Kazalec zaznane nasilje s strani učencev v osnovni šoli skupno pojasni 54 % variance treh vključenih spremenljivk, v srednji šoli pa 53 %. V osnovni šoli vanj največ prispevajo grožnje učiteljem in najmanj pisne ter elektronske grožnje učiteljev, v srednji šoli pa so vse tri vrste vedenja enakovredne (tabeli 9.1a in

9.1b). Ker je poročanega nasilja v srednji šoli zelo malo, je kazalec za srednjo šolo manj zanesljiv. Ločen kazalec motenje izvedbe pouka v osnovni in srednji šoli pojasni 87 % variance poročanja učiteljev o onemogočanju pouka s strani posameznika in celotnih skupin v razredu, oboje pa enako prispeva h kazalcu (tabeli 9.2a in 9.2b).

Tabela 9.1a: Kazalec zaznano nasilje nad učitelji OŠ s strani učencev

Spremenljivke, vključene v kazalec zaznano nasilje učencev nad učitelji OŠ (kazalec pojasni 54,4 % variance spremenljivk)	Velikost komponente	Delež variance spremenljive, ki jo pojasni kazalec
Kako pogosto v tem šolskem letu se je zgodilo naslednje:		
Učenci so kričali name, me zmerjali ali mi grozili.	0,77	0,59
Učenci so pisno, elektronsko ali po telefonu o meni širili žaljive neresnice ali me obrekovali.	0,69	0,47
Učenci so bili do mene fizično nasilni (npr. me odrinili, udarili, spotaknili, kaj vrgli vame ali mi grozili s predmeti).	0,76	0,58

96

Tabela 9.1b: Kazalec zaznano nasilje nad učitelji SŠ s strani dijakov

Spremenljivke, vključene v kazalec zaznano nasilje dijakov nad učitelji SŠ (kazalec pojasni 52,5 % variance spremenljivk)	Velikost komponente	Delež variance spremenljive, ki jo pojasni kazalec
Kako pogosto v tem šolskem letu se je zgodilo naslednje:		
Dijaki so kričali name, me zmerjali ali mi grozili.	0,44	0,49
Dijaki so pisno, elektronsko ali po telefonu o meni širili žaljive neresnice ali me obrekovali.	0,45	0,51
Dijaki so bili do mene fizično nasilni (npr. me odrinili, udarili, spotaknili, kaj vrgli vame ali mi grozili s predmeti).	0,48	0,58

Tabela 9.2a: Kazalec motenja pouka v OŠ s strani učencev

Spremenljivke, vključene v kazalec motenje pouka (kazalec pojasni 86,8 % variance spremenljivk)	Velikost komponente	Delež variance spremenljive, ki jo pojasni kazalec
Kako pogosto v tem šolskem letu se je zgodilo naslednje:		
Posamezen učenec je s svojim vedenjem otežil ali onemogočil načrtovano izvedbo pouka.	0,93	0,86
Učenci so kot skupina s svojim vedenjem otežili ali onemogočili načrtovano izvedbo pouka.	0,93	0,86

Tabela 9.2b: Kazalec motenje pouka v SŠ s strani dijakov

Spremenljivke, vključene v kazalec motenje pouka (kazalec pojasni 86,8 % variance spremenljivk)	Velikost komponente	Delež variance spremenljivke, ki jo pojasni kazalec
Kako pogosto v tem šolskem letu se je zgodilo naslednje:		
Posamezen dijak je s svojim vedenjem otežil ali onemogočil načrtovano izvedbo pouka.	0,54	0,87
Dijaki so kot skupina s svojim vedenjem otežili ali onemogočili načrtovano izvedbo pouka.	0,54	0,87

Kazalca zaznava nasilja s strani odraslih, to je staršev in zaposlenih na osnovni in srednji šoli, ki ju oblikuje štiri do šest spremenljivk, skupaj pojasnita okoli 53 % variance spremenljivk. Največjo težo v kazalcu nasilje staršev imajo grožnje staršev, v kazalcu nasilje zaposlenih pa poročanje o psihičnem nasilju s strani vodstva šole (tabele 9.3a, 9.3b, 9.4a in 9.4b).

Med spremenljivke, ki določajo kazalec nasilje zaposlenih na šoli nad učitelji, se nista uvrstili zaznava spolnega nasilja in nadlegovanja po elektronski pošti ali socialnih omrežjih, oboje s strani vodstva šole ali drugih kolegov, ker so učitelji o teh vrstah nasilja poročali preredko za statistično obravnavo.

97

Tabela 9.3a: Kazalec zaznano nasilje staršev nad učitelji OŠ

Spremenljivke, vključene v kazalec zaznano nasilje staršev (kazalec pojasni 53,8 % variance spremenljivk)	Velikost komponent	Delež variance spremenljivke, ki jo pojasni kazalec
Kako pogosto v tem šolskem letu se je zgodilo naslednje:		
Starši mojih učencev so z menoj nespoštljivo govorili.	0,75	0,52
Starši mojih učencev so mi grozili.	0,79	0,57
Starši učencev so me zmerjali po elektronski pošti.	0,75	0,52
Starši učencev so me obrekovali po socialnih omrežjih.	0,64	0,36

Tabela 9.3b: Kazalec zaznano nasilje staršev nad učitelji SŠ

Spremenljivke, vključene v kazalec zaznano nasilje staršev (kazalec pojasni 53 % variance spremenljivk)	Velikost komponent	Delež variance spremenljivke, ki jo pojasni kazalec
Kako pogosto v tem šolskem letu se je zgodilo naslednje:		
Starši mojih dijakov so z menoj nespoštljivo govorili.	0,27	0,50
Starši mojih dijakov so mi grozili.	0,30	0,63
Starši dijakov so me zmerjali po elektronski pošti.	0,29	0,58
Starši dijakov so me obrekovali po socialnih omrežjih.	0,26	0,50
Vložene so bile zlonamerne anonimne prijave o meni (vodstvu šole, šolski inšpekciji).	0,25	0,45

Tabela 9.4a: Kazalec Zaznano nasilje zaposlenih na šoli nad učitelji OŠ

Spremenljivke, vključene v kazalec zaznano nasilje zaposlenih na šoli (kazalec pojasni 52.3 % variance spremenljivk)	Velikost komponent	Delež variance spremenljivke, ki jo pojasni kazalec
Kako pogosto v tem šolskem letu se je zgodilo naslednje:		
Moji kolegi ali člani vodstva šole so z menoj nespoštljivo govorili (npr. kričali name, me poniževali, mi po krivici kaj očitali).	0,74	0,55
Obrekovanje s strani sodelavcev.	0,71	0,51
Izključevanje iz skupnih strokovnih aktivnosti s strani sodelavcev.	0,64	0,41
Psihično nasilje s strani vodstva šole (tudi krivična presoja mojega ravnanja).	0,79	0,62
Odtegotovanje določenih del in nalog s strani vodstva šole.	0,75	0,56
Prekomerna obremenitev z določenimi deli in nalogami s strani vodstva šole.	0,70	0,50

Tabela 9.4b: Kazalec zaznano nasilje zaposlenih na šoli nad učitelji SŠ

Spremenljivke, vključene v kazalec zaznano nasilje zaposlenih na šoli (kazalec pojasni 53,4 % variance spremenljivk)	Velikost komponent	Delež variance spremenljivke, ki jo pojasni kazalec
Kako pogosto v tem šolskem letu se je zgodilo naslednje:		
Moji kolegi ali člani vodstva šole so z menoj nespoštljivo govorili (npr. kričali name, me poniževali, mi po krivici kaj očitali).	0,24	0,59
Obrekovanje s strani sodelavcev.	0,22	0,48
Izključevanje iz skupnih strokovnih aktivnosti s strani sodelavcev.	0,22	0,51
Psihično nasilje s strani vodstva šole (tudi krivična presoja mojega ravnanja).	0,25	0,64
Odtegovanje določenih del in nalog s strani vodstva šole.	0,24	0,59
Prekomerna obremenitev z določenimi deli in nalogami s strani vodstva šole.	0,20	0,41

99

Povezanost med kazalci smo preverili s korelacijskima analizama za vsako stopnjo izobraževanja. Rezultati za osnovno šolo so pokazali tri zmerno močne povezave in tri šibke (tabela 9.5), ki pa so vse statistično značilne¹. Najbolj sta med seboj povezana kazalca zaznano nasilje učencev in zaznano nasilje staršev nad učiteljem, sledita povezanost med motenjem izvedbe pouka in nasiljem učencev ter povezanost med nasiljem staršev in nasiljem zaposlenih. Med povezanostjo kazalcev v srednji šoli izrazito izstopa močna povezanost med kazalcema nasilje staršev in nasilje dijakov nad učitelji, po moči ji sledi povezanost med nasiljem staršev in nasiljem zaposlenih v šoli. Nasilje dijakov in nasilje zaposlenih sta srednje močno povezana s kazalcem motenje pouka.

Čeprav podatki odražajo zaznavanje nasilja in ne prijavljenih primerov, iz primerjave med osnovno in srednjo šolo vidimo, da so povezave v srednji šoli močnejše. Sporočilo te analize je, da obstaja povezanost nasilnega vedenja staršev in nasilnega vedenja dijakov do učiteljev. Ker nasilja staršev večinoma ne more reševati učitelj sam, je potrebno posebne sistemske pozornosti. Kaže, da bi preprečitev nasilja staršev zmanjšala nasilje dijakov in učencev do učiteljev.

1 Izračuni veljajo z 99-odstotno stopnjo zaupanja.

Tabela 9.5: Medsebojna povezanost kazalcev zaznava nasilja

Korelacije v osnovni šoli		A	B	C	D
A: Kazalec zaznano motenje izvedbe pouka		1			
B: Kazalec zaznano nasilja učencev nad učitelji		0,398	1		
C: Kazalec zaznano nasilja staršev nad učitelji		0,289	0,469	1	
D: Kazalec zaznano nasilje zaposlenih nad učitelji		0,203	0,279	0,340	1
Korelacije v srednji šoli					
A: Kazalec motenje izvedbe pouka		1			
B: Kazalec zaznano nasilje dijakov nad učitelji		0,374	1		
C: Kazalec zaznano nasilje staršev nad učitelji		0,230	0,590	1	
D: Kazalec zaznano nasilje zaposlenih nad učitelji		0,245	0,365	0,460	1

Za odkrivanje porazdelitve zaznanega nasilja med šolami smo učitelje s standardnim zaporedjem dveh metod razvrščanja² razvrstili v skupine podobnih oseb po vseh njihovih vrednosti kazalcev nasilja. Tako so se oblikovale tri skupine učiteljev v zajeti populaciji, ki jih lahko opredelimo kot osebe, ki imajo: a – visoke vrednosti vseh kazalcev zaznanega nasilja; b – visoke vrednosti kazalcev motenj izvedbe pouka ter rahlo nadpovprečne vrednosti ostalih kazalcev; c – majhne vrednosti vseh kazalcev zaznanega nasilja (tabela 9.6). V prvi skupini je samo 2 % učiteljev. V skupini z malo zaznanega nasilja je dobri dve tretjini učiteljev, v skupini z motnjami pouka in srednjim obsegom zaznanega nasilja pa je 30 % učiteljev.

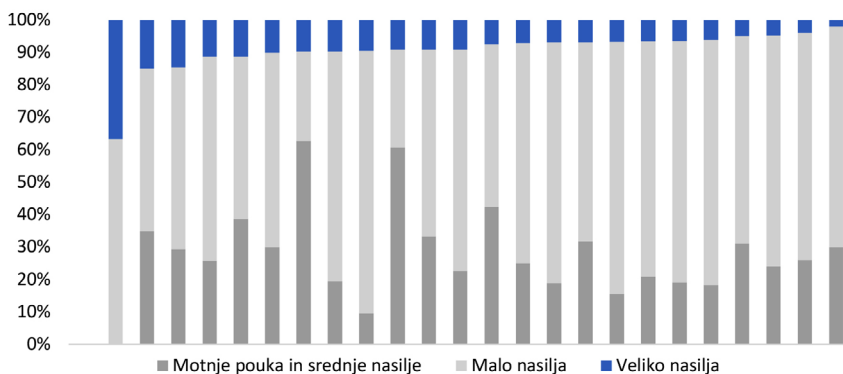
Tabela 9.6: Opisi skupin učiteljev po zaznavi nasilja

	Skupina		
	Veliko nasilja (a)	Motnje pouka in srednje nasilje (b)	Malo nasilja (c)
Voditelji skupin – osnovna šola			
Kazalec motenje izvedbe pouka	1,60	1,03	-0,50
Kazalec zaznano nasilje učencev nad učitelji	4,74	0,44	-0,33
Kazalec zaznano nasilje staršev nad učitelji	3,72	0,45	-0,31
Kazalec zaznano nasilje zaposlenih nad učitelji	2,58	0,46	-0,28
Deleži učiteljev OŠ	2 %	30 %	68 %

2 Hierarhično razvrščanje v drevo podobnosti in z metodo voditeljev v podobne skupine učiteljev okoli tipičnih predstavnikov vsake skupine.

	Skupina		
	Veliko nasilja (a)	Motnje pouka in srednje nasilje (b)	Malo nasilja (c)
Voditelji skupin – srednja šola			
Kazalec motenje izvedbe pouka	2,77	1,28	-0,39
Kazalec nasilje učencev nad učitelji	14,72	0,78	-0,27
Kazalec zaznano nasilje staršev nad učitelji	15,85	0,61	-0,22
Kazalec zaznano nasilje zaposlenih nad učitelji	7,54	0,75	-0,26
Deleži učiteljev SŠ	Manj kot 1 %	23 %	77 %

Porazdelitev učiteljev po šolah pokaže, da so učitelji prve skupine prisotni na okoli šestini šol v vzorcu (slika 3.1) in na dveh šolah je več kot 60 % učiteljev uvrščenih v skupino z motnjami pouka in s srednjim obsegom nasilja.

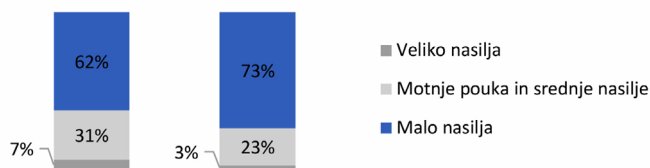
101

Slika 21.1a: Porazdelitev učiteljev treh skupin po zaznavi nasilja na osnovnih šolah, kjer so učitelji iz skupine z veliko zaznanega nasilja

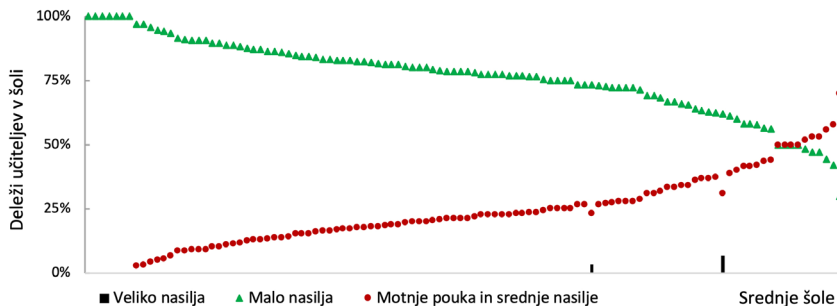
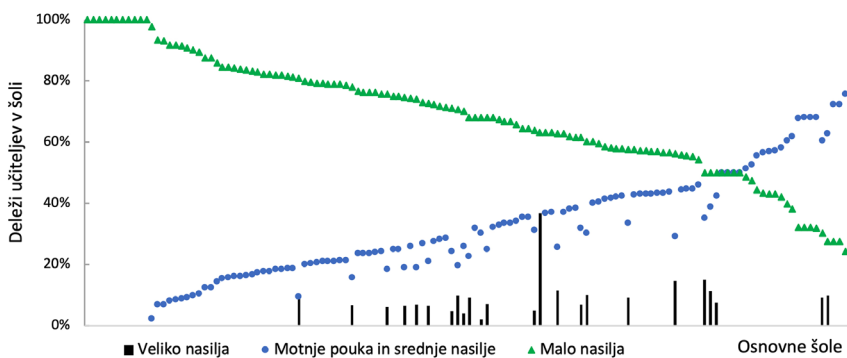
Učitelji, ki so se uvrstili v skupino, ki je poročala o veliki količini zaznanega nasilja, so le na dveh šolah; na eni jih je med drugimi učitelji 7 % in na drugi še manj, 3 % (slika 21.1b).

Da je nasilja v splošnem malo, potrjuje dejstvo, da so na 11 osnovnih in 7 srednjih šolah vsi učitelji uvrščeni v skupino z malo zaznanega nasilja ter na vsega 17 osnovnih in 6 srednjih šolah sta deleža učiteljev v skupini z malo zaznanega nasilja manjša od polovice, na vseh drugih pa večja od polovice. Porazdelitev deležev učiteljev v skupine za vse osnovne in srednje šole prikazuje slika 21.2. Šole so razporejene po padajočem vrstnem redu po deležih učiteljev iz skupine z malo zaznanega nasilja. Na tistih šolah, ki nimajo prikazanega dele-

Šoli, kjer so učitelji iz skupine z veliko zaznanega nasilja

Slika 21.1b: Porazdelitev učiteljev treh skupin po zaznavi nasilja na srednjih šolah, kjer so učitelji iz skupine z veliko zaznanega nasilja

Slika 21.2: Porazdelitev učiteljev treh skupin po obsegu zaznanega nasilja po šolah

ža skupine z veliko zaznave nasilja, je ta delež enak 0 %. Na robu posebej opazimo 11 oziroma 6 šol, ki imajo 100-odstotni delež učiteljev v skupinah z malo zaznanega nasilja

Zaznavanje nasilja bi bilo lahko na šolah povezano z drugimi dejavniki poučevanja, delovnega okolja in šolske kulture. Ker so učitelji, ki so odgovorili na vprašalnik o nasilju, že oddali tudi svoje podatke za raziskavo TALIS, ki se je pozorno ukvarjala z vsemi vidiki poučevanja, smo lahko kazalce nasilja med učitelji

Tabela 9.7: Analiza povezanosti kazalcev nasilja s kazalci poučevanja iz študije TALIS

Kazalci iz TALIS	Kazal-ec moten-je izvedbe pouka	Kazal-ec nasil-je učencev/ dijakov nad učitelji	Kazal-ec nasilje staršev nad učitelji	Kazal-ec nasilje zaposlenih nad učitelji
Osnovna šola				
Stres zaradi vedenja učencev	0,444	0,291	0,159	0,101
Učitelji so zaznali urejeno šolsko okolje	0,432	0,253	0,138	0,100
Počutje na delovnem mestu in stres	0,314	0,265	0,287	0,293
Učinkovitost pri vodenju razreda	-0,278	-0,125		
Zadovoljstvo z delom, na splošno	-0,210	-0,192	-0,162	-0,268
Učinkovitost učiteljev, na splošno	-0,210	-0,089		
Zadovoljstvo z delovnim okoljem	-0,179	-0,190	-0,161	-0,349
Timska inovativnost	-0,065	-0,044	-0,113	-0,214
Srednja šola				
Stres zaradi vedenja dijakov	0,417	0,247	0,160	0,104
Potrebuje prof, razvoj za poučevanje raznolikosti	0,358	0,168	0,102	0,096
Samoučinkovitost v večkulturnih razredih	0,248	0,177	0,231	0,334
Učinkovitost učiteljev, na splošno	-0,215	-0,143	-0,184	-0,365
Zadovoljstvo z delovnim okoljem	-0,210	-0,076		
Učinkovit profesionalni razvoj	-0,194	-0,131	-0,174	-0,308

103

telji povezali s kazalci, ki so bili izračunani v njenem okviru. Analiza povezanosti je prikazana s korelacijskimi koeficienti med kazalci iz obeh študij v tabeli 9.7. Prikazane so samo statistično značilne vrednosti korelacijskih koeficientov kazalcev nasilja s tistimi kazalci iz študije TALIS, pri katerih je vsaj ena vrednost preseгла mejno mejo minimalne povezanosti (to je korelacijska vrednost 0,2). Nabor teh kazalcev se razlikuje glede na to, ali gre za osnovno ali za srednjo šolo.

Ugotavljamo, da analiza potrjuje, da je v osnovni šoli večji učiteljev stres zaradi vedenja učencev srednje močno povezan z več motnjami izvedbe pouka s strani učencev in na meji med srednjo in rahlo povezanostjo z nasiljem učencev nad učitelji. Motenje pouka se srednje močno povezuje še z urejenostjo šolskega okolja in s počutjem ter stresom na delovnem mestu. Rahlo je povezano z manjšo učinkovitostjo pri vodenju razreda. Nasilje učencev nad učitelji je rahlo povezano tako z urejenostjo šolskega okolja kot s počutjem in

stresom na delovnem mestu učiteljev. Nasilje staršev se tudi rahlo povezuje s počutjem in stresom na delovnem mestu učiteljev. Nasilje zaposlenih, vključno z vodstvom šole, nad učitelji je tudi rahlo povezano s slabšim počutjem, z večjim stresom na delovnem mestu učiteljev in s splošnim manjšim zadovoljstvom z delom ter srednje močno z manjšim zadovoljstvom z delovnim okoljem.

V srednji šoli se več motenj pouka povezuje z večjim učiteljevim stresom zaradi vedenja dijakov in njegovimi večjimi potrebami po udeležbi v dejavnostih profesionalnega razvoja za poučevanje v raznolikem okolju, to je poučevanje dijakov iz različnih kultur, s posebnimi potrebami in z drugim maternim jezikom, kot je slovenski. Srednje močne so še povezave med obsegom nasilja zaposlenih nad učitelji in samooceno učinkovitosti učiteljev pri poučevanju v raznolikih razredih in v splošnem. Več od učitelja zaznanega nasilja s strani zaposlenih in vodstva je srednje močno povezano tudi z manjšo učiteljevo učinkovitostjo profesionalnega razvoja.

Druge povezave so šibke, vendar celotna slika opozarja, da je nasilje nad učitelji statistično značilno povezano z bistvenimi dejavniki uspešnega poučevanja in zagotavljanja urejenega učnega okolja v šolah. V srednjih šolah podatki še posebej opozarjajo na povezanost nasilja s problematiko poučevanja v raznolikem okolju. Zaradi prikazanega medsebojnega učinka med dejavniki dela na šolah je zato nasilju nad učitelji nujno potrebno posvetiti dovolj pozornosti in ga obravnavati v zakonsko določenih dokumentih, ki urejajo delo na šolah.

Zaključek

V študiji smo učitelje in ravnatelje prosili za informacije o stališčih in izkušnjah z nasilnim vedenjem na šoli in izvedeli precej novih informacij o obsegu nasilja nad učitelji ter o odzivih nanj na šolah. Ugotovili smo pomanjkanje sistemskih rešitev in sklepamo, da to bistveno otežuje ukrepanje ob nasilnih dogodkih. Najširše sporočilo študije je zato potreba po povečanju pozornosti na nasilje do učiteljev, tako pri zaposlenih v šolah kot načrtovalcih politik, ter sistemska ureditev področja. Do takrat pa lahko posamezne skupine šolskih strokovnjakov, kot so ravnatelji, učitelji in svetovalna služba, v izsledkih prepoznajo ideje za izboljšanje svojih stališč, pričakovanj in ukrepanj.

Čeprav je bil odziv na sodelovanje pri odgovarjanju na vprašalnike velik, ima študija svoje omejitve. Šlo je za prvo sistematično zbiranje informacij o nasilju do učiteljev, z glavnim namenom, da sploh ugotovimo, kakšnim vrstam nasilja so učitelji na šolah izpostavljeni. Zato ni bilo mogoče preverjati uspešnosti določenih ukrepov ali učinkovitosti nekaterih pristopov, raziskava pa je vsebinsko omejena na poročila učiteljev tretjega triletja osnovne šole in srednjih šol. Iz izsledkov tako ni mogoče sklepati o nasilju nad učitelji razrednega pouka in druge triade. V besedilnih opisih reševanja problemov nasilja na šoli smo opazili, da se ne nanašajo vedno na primere nasilja nad učitelji; pogosto namreč opišejo tudi medvrstniško nasilje. Potrebno je natančno branje izsledkov besedilne analize in primerov bolj ter manj uspešnega pristopa k rešitvam, da rezultatov ne bi prehitro posplošili še na nasilje med učenci. V pričujočem poročilu tudi niso preučene vse povezave s kazalci poučevanja iz raziskave TALIS, a ostaja naloga za prihodnje.

Cilj študije in tega poročila je prispevati k vzpodbudnejšemu učnemu okolju v šolah in ugotoviti, katere informacije bi še potrebovali, da bi lahko na-

silje popolnoma preprečili. Ugotavljamo, da bi bilo v bodoče koristno preveriti razloge za ravnanje na šolah pri določeni vrsti pogostejših dogodkov, ki jih prikazuje to poročilo, kot so nasilne zahteve staršev ali neustrezni odnosi med vodstvi šol in učitelji, in preučiti možnosti širše podpore učiteljem, tako pri predhodnem usposabljanju učiteljev za odziv na vsako nasilje kot potem, ko postanejo žrtve. Rešitev, da se od učitelja, ki je žrtev nasilja na šoli, pričakuje, da bo sam reševal nastalo situacijo, ne more ostati sprejemljiva.

Viri

- Japelj Pavešič, B., M. Zavašnik in T. Ažman, ur. 2020. *Učitelji in ravnatelji, cenjeni strokovnjaki: izsledki Mednarodne raziskave poučevanja in učenja, TALIS 2018*, 2. del. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Japelj Pavešič, B., M. Zavašnik, T. Ažman in A. Mlekuž, ur. 2019. *Vseživljenjsko učenje učiteljev in ravnateljev: izsledki Mednarodne raziskave poučevanja in učenja, TALIS 2018*, 1. del. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Japelj Pavešič, B. in Svetlik, K. 2016. *Znanje matematike med osmošolci v Sloveniji in po svetu. Izsledki raziskave TIMSS 2015*. Ljubljana: Pedagoški inštitut. <http://timsspei.splet.arnes.si/files/2016/11/T15-tretja-osmosolci.pdf>
- Lešnik Mugnaioni D., Koren, A., Logaj, V. in Brejc, M. 2009. *Nasilje v šoli: Opredelitev, prepoznavanje, preprečevanje in obravnava*, zbirka Vodenje v vzgoji in izobraževanju. Kranj: Šola za ravnatelje.
- Mullis, I. V. S., M. O. Martin, P. Foy in M. Hooper. 2016. *TIMSS 2015 International Results in Mathematics*. Chestnut Hill, MA: Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center. <http://timssandpirls.bc.edu/timss2015/international-results/>.
- Sardoč, M. 2019. »Kako misliti in razumeti nasilje.« *Šolsko polje (tematska številka Nasilje, šola, družba) XXX* (1–2), 151–65.
- OECD. 2018. TALIS 2018, mednarodna zbirka podatkov. <https://www.oecd.org/education/talis/talis-2018-data.htm>.
- TIMSS 2015. 2016. Almanacs. TIMSS 2015 International Database. Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center. <https://timssandpirls.bc.edu/timss2015/international-database>.

Priloga A

Konteksti nastopanja značilnih besed, ki opredeljujejo dobro ali slabo rešene primere nasilja na osnovnih šolah

Dobro rešeni problemi

109

Restitucija	
Po vzgojnem ukrepu je učenec dobil ustrezno	restitucijo , ki jo je tudi opravil. Problem je bil vsaj za
je za neustrezno vedenje dobil pisni opomin in	restitucijo , pri kateri smo sodelovali vsi delavci šole.
svobodnega odločanja. Ker nobeni razgovori,	restitucija dobro sodelovanje s starši niso pomagali in se
o tem razredničarko in starše, se pomeniti o	restituciji . Pride samo do opozorila, da se to ne počne.
starši so bili seznanjeni, učenca sta sprejela	restitucijo in nasilje med njima se ni nadaljevalo. V odmoru
gibanja (med odmori) nasilnega učenca,	restitucija . Dolgotrajen mobing s strani nekdane
, še nekaj časa se je spremljal odnos med njima in	restitucija , ki je bila narejena. Otrok s PP je napadel
drugim učencem, pa ni dobil vzgojnega ukrepa.	restitucija izsiljevanje ocen Neprimerno vedenje učencev
do učencev tujcev po načelih mediacije in	restitucije z jasnimi sklepi s strani učencev Učenec je imel
podpirajo. Učenec je po pogovoru sprejel svojo	restitucijo . Mama učenca se je vodstvu šole pritožila, da so
. Sledil je izrek vzgojnega opomina in	restitucija (pomoč čistilki in priprava predstavitve na
nad mlajšim vrstnikom je učitelj rešil z	restitucijo ter oblikovanjem in spremljanjem

Restitucija		
– sladkarije; težavo smo dobro rešili z	restitucijo	; tudi z vključenostjo policista, ki je imel
Primeri fizičnega nasilja – uradni zaznamek, svojih neprimernih dejanj. Sledila je	restitucija	. V primeru objave žaljivih komentarjev in slik
roku po dogodku, ustrezen ukrep v smislu	restitucije	Večkratno nasilje nad sošolci v času odmora, ki v prid žrtve. Učenec je bil že velikokrat
vzgojni tim učiteljev in jima naložil	restitucijo	. Izdelati sta morala plakat o pomenu timskega
v ekipi in zrelemu načinu prenašanju poraza.	restitucija	je bila zelo dobro opravljena. V razredu učenec
. Padel je postopek! Razgovor, opravičilo,	restitucija	. Učencu, ki je metal snežene kepe v hrbet
Vse smo rešili. običajni pretepi, pogovor,	restitucija	Nasilen učenec, ki je ponavljal razred se ne
puncam niti starši. Vzgojni ukrep z namenom	restitucije	. Verbalno nasilje se kljub opozorilom in
sam prišla do rešitve glede rešitve problema (	restitucija	). Učenec je bil verbalno nasilen do mene med
in ravnatelj; učenci so dobili vzgojni ukrep in	restitucijo	(delo); starši so bili na strani šole; ukrep je
, da za to sledi neopravičena ura in da za to sledi	restitucija	, ki so jo učenci sami predlagali. Pogovor
Nasilje učenca nad učitelji in učenci na šoli	Restitucija	: Družbeno koristna dela Vsi problemi na šoli so
Pedagoginja		
prišla o dogodku povedat. takoj sva vključili	pedagoginjo	in starše. dogodek so starši prijavili na
razredničarki, ki je sklicala RU (tematsko) s	pedagoginjo	. Slednja je spretno izzvala učence in z njimi
takoj obvestila vodstvo šole in specialno	pedagoginjo	, ki dela z učencem. Specialna pedagoginja se
pedagoginjo, ki dela z učencem. Specialna	pedagoginja	se je pogovorila z njima individualno in potem
narobe. Večina: delo razrednika, učiteljev,	pedagoginj	, vodstva šole. Nisem seznanjen s takšnim
s strani učenca sem takoj obvestila šolsko	pedagoginjo	, razredničarko in vodstvo, ki je poskrbelo za
. takoj sestanek, sodelovanje s specialno	pedagoginjo	, reševanje problema. učenec izvaja verbalno

Mediacija

rešeni. Med mojim dežuranjem na hodniku sta se	stepla	učenca, ki ju nisem poznala. Primer je prevzela
učencev nad učiteljem. Učenca, ki sta se	stepla	, sta se pogovorila, s pomočjo svetovalne
takoj, kar pa ni vedno mogoče. Dva učenca sta se	stepla	pred šolo (fizično precej grdo). Šola: oba
rešenih. Nimam v spominu Sovrstnika sta se	stepla	. Takoj je ukrepala razredničarka tako, da sta
uspeli sprejet. Spor med deklicami, ki so se	steple	, a so se bile pripravljene pogovoriti. Primer
nasilje, ko sta se 2 učenca predmetne stopnje	stepla	na hodniku. Takega primera se ne spomnim. 1.
pod nadzorom strokovnjaka. Učenca sta se	stepla	zaradi poraza pri nogometni tekmi. Z učencema
mora otrok imeti zadostno oceno. učenca sta se	stepla	med poukom, lahko sem ju izločila in sta pri
, družinske vrednote so drugačne). Če se učenca	stepeta	, naredimo pogovor, odkrijemo okoliščine,
.Potrebno bi ga bilo izločiti. Učenca sta se	stepla	. Ker je prvi učenec že dalj časa izzival drugega

Svetovalna

Vedno na koncu najdemo rešitev. Sodelovanje s	psihologinjo	, učencem, s starši in ravnateljem.
od nje, da se srečujeta vsak odmor. Razgovor s	psihologinjo	, ravnateljem, svetovalno delavko, UZ,
sošolcev glede dodatne strokovne pomoči.	Psihologinja	je predala informacijo razredničarki, ki je
učitelju, z njim so se izvedli pogovori s šolsko	psihologinjo	, razrednikom, naredil se je zapisnik,
ter vodstvom šole in strokovnim delavcem, npr.	psihologinjo	, na katerem se naredi temeljit načrt dela
starši, učitelji, ravnateljica, šolska	psihologinja	z učencem in sprotno sodelovanje vseh,
bilo, ko smo učitelji in starši, vodstvo šole in	psihologinja	našli skupni jezik in si zaupali – se skupaj
po vzgojnem načrtu šole, pomoč šolske	psihologinje	in vodstva šole. Menim, da tovrstne probleme
Pogovor z učencem, starši, svetovalno službo,	psihologinjo	, ravnateljico; skupni sestanek s starši, ki so
vpletenih učencev, nato, če je potrebno, še pri	psihologinji	. Na naši šoli dobro rešujemo probleme. Ne bi

Slabo rešeni problemi

Verbalno		
učenca, starše in učitelje. Učenec je bil	verbalno	in fizično večkrat nasilen do sošolcev, enkrat
pojasnjevati. Skupina učencev je redno	verbalno	nasilna med sabo in do učiteljev, ima močno
se morajo starši in otroci držati. Ob dveh	verbalno	nasilnih bratih iz 7. razreda so učitelji
in ravnanju dosledna in pravična. Učenec je bil	verbalno	nasilen nad učiteljico, ki mu je postavila mejo
med posameznimi učenci. Učenec je	verbalno	agresiven in žaljiv do sošolcev in učiteljev
počasi kaže. Učenec je bil s svojim konstantno	verbalno	nasilen do sošolcev in občasno tudi do
pred leti prešolanje učenca. Učenec je dnevno	verbalno	nasilen do vseh (tudi sošolcev), vendar mu
zanj odgovarjati starši! Npr.: Permanentno	verbalno	ali psihično nasilje (npr. izključevanje).
natisnili. Učenca sošolko že dve leti po malem	verbalno	napadata. Kljub pogovorom in obljubam in
z velikimi čustvenimi stiskami je vedno znova	verbalno	nasilen do učiteljev in do sošolcev, do teh tudi
. Učenec je dobil spremljevalko. Učenec je bil	verbalno	nasilen in žaljiv do mlajše učenke. Ostalo je
. Vse bi se dalo izboljšati. Z učenko, ki je bila	verbalno	nasilna smo pač prebili in preživeli uro. Na
romske učenke, ki na šoli že četrto leto izvaja	verbalno	in fizično nasilje nad učenci in učitelji.
učencev Romov, ki so dnevno tako fizično in	verbalno	nasilni do drugih učencev in učiteljev, vendar
težav. starši otroka, ki ima stalno fizično in	verbalno	obračunava s sošolci in strokovnimi delavci
učenec počutil ogroženega in me je začel	verbalno	žaliti. Sicer se je čez nekaj dni prišel
zagovorila, nič se ni zgodilo. Učenec je grobo	verbalno	obračunal s sošolko med poukom. Težaven učenec
v okviru DSP ni dovolj. Učenec je	verbalno	žalil učitelja. Kljub vsem postopkom, ki so
na svoje stroške. Ga ne vem. Učenec se večkrat	verbalno	neprimerno obnaša do učiteljev, zaradi
je fizično obračunal, učenec, ki pa ga je ves čas	verbalno	žalil, pa ni bil kaznovan, ker ima vplivne
bil premeščen na podružnično šolo. Učenec me je	verbalno	žalil, postopki so bili uvedeni. Vabilo

Verbalno

starši. Več let je učenec izvajal psihično,	verbalno	in občasno tudi fizično nasilje, pa so ga starši
ni več sam na pogovornih urah. Učenec je	verbalno	nasilen do sošolcev. Moti pouk. Skliče se
, se ni zgodilo nič, učenec pa je bil še naprej	verbalno	in fizično nasilen do drugih. Ne spominim se, da
. Starš tega učenca je učitelja po tem večkrat	verbalno	napadel na sestankih, ki jih je organiziralo
. Učenec moti pouk z govorjenjem in je	verbalno	nasilen. Zaradi družinskih razmer se marsikaj
z vsemi vpletenimi učenkami. Učenec je pogosto	verbalno	občasno pa tudi fizično nasilen predvsem do
ne udeležuje športnih tekmovanj učenec, ki je	verbalno	nasilno reagiral nad učiteljico je bil le
s pogovorom s starši in učenko. Učenec, ki je	verbalno	nasilen do učencev in delavcev šole, vendar
. Ali smo sošolci in učitelji dolžni trpeti	verbalno	in fizično nasilje takšnega učenca? Ob
Učenec je bil že velikokrat nasilen do drugih in	verbalno	nasilen tudi do učiteljev. ADHD. Ni obravnavan
romskega porekla je nad drugimi učeneci izvajal	verbalno	in fizično nasilje. Vse to se je vleklo od 3.
ne upošteva, bil nasilen do vrstnikov in	verbalno	do učiteljev, starši niso ustrezno sodelovali
je med uro dobil izpad, kričal, metal mize,	verbalno	grozil učencem. Nič se ni zgodilo, z učencem sem
. Učenec stalno izziva sošolce, se nad njimi	verbalno	znaša, a noben pogovor ali sankcija ne dosežeta
starši zagovarjajo svojega otroka, čeprav je	verbalno	in fizično nasilen do svojega otroka. Ostali
rešitve problema (restitucija). Učenec je bil	verbalno	nasilen do mene med poukom. Sama sem
prišel, tako sem ostala sama s staršem, ki je bil	verbalno	Nasilen. Takega primera pri nas ni. Verbalno
nasilje – seznanitev zunanjih institucij.	Verbalno	moteč učenec pri pouku. Učenec je dobil vzgojno
službe so premalo dosledne pri pravilih	Verbalno	nasilen otrok v 2. razredu – nič konkretnega ni
in se zopet pridružil oddelku. Učenec je bil	verbalno	nasilen do svojih sošolcev, pripravili smo

Zmerjanje		
. Psihično nasilje sošolca nad sošolko (	zmerjanje	, obrekovanje). V tem primeru je učenka vse
v stiski, da se nasilje ne bi več ponavljalo.	Zmerjanje	učitelja s strani čustveno motenega otroka.
vedenjem nasilen, verbalno – preklinjanje,	zmerjanje	, fizično – prevračanje predmetov okoli sebe,
med sprtimi, sodelovanje staršev medsebojno	zmerjanje	učencev. Razgovor, mediacija, obveščanje
premalo medsebojne pomoči pretep dveh učencev	zmerjanje	posameznega učitelja s strani učenca Nasilje
. Za kršitev pravil – vzgojni opomin Besedno	zmerjanje	učenca – ni dobil vzg. opomina Nasilnež je moral
motenja Upoštevanje drugačnih po narodnosti.	Zmerjanje	med učenci. Nismo imeli takšnega primera.
. Nadlegovanje sošolke prek interneta,	zmerjanje	, žaljenje. Dlje od moraliziranja nismo prišli
učitelja in učenca z motenjem, izzivanjem in	zmerjanjem	, ob opominu je mati hotela kaznovati učitelja z
Opomin		
pouka, neprimerno vedenje do sošolcev. Ukrep:	opomin	in enotedensko pospravljanje s čistilkami.
Kljub vsem pogovorom, tudi s starši, ukrepom in	opominu	, se njegovo vedenje ne izboljša. Mislim, da bi
. Učenec je moteč pri pouku; dobil je že vzgojni	opomin	, a učenec še vedno izvaja fizično in verbalno
žaljenje učiteljev; učenec dobil vzgojni	opomin	; učenec vseeno nadaljuje z žaljenjem.
staršev, družbeno koristno delo, vzgoji	opomin	Ko se starši strinjajo z vzgojnimi ukrepi in se
in vrnil ukradene stvari. Sledil je pisni	opomin	učencu, temu pa prijava dogodka njegovih
prijava dogodka njegovih staršev inšpekciji.	Opomin	je razrednik moral razveljaviti zaradi napake
zboru, da bi takšen učenec dobil vzgojni	opomin	, čeprav bi ga moral. Vsi problemi, ki smo jih
programa za delo z učencem, ki je dobil že več	opominov	, naslednji, ki mu je grozil je pomenil
, napak v postopku (npr. pri izrekanju vzgojnih	opominov	), namesto da bi se starši osredotočili na
, rešen le s pogovorom. ne vem omejitv s tremi	opomini	ni ustrezna, bolj proste roke razredniku.
situacijam. Učenec je dobil dva vzgojna	opomina	, med drugim tudi zaradi nasilnega in

Opomin		
in učitelj. Lahko bi dobil tudi že 3. vzgojni	opomin	, a so stvar zavlačevali. Vkllopila se je tudi
nad drugim učencem, a ni dobil vzgojnega	opomina	. Bil je obravnavan le na policiji. Dosledna
dejavnosti problematičnih učencev Vzgojni	opomin	se ni izvršil. Ne vem. Ne vem. pogovor z akterji,
vsi delavci šole. Učenec je dobil pisni	opomin	, ni pa pristal na restitucijo in se zato ni
deklica poslala v P.M. in pri tem dobi- la le ustni	opomin	. Nisem še bila deležna pri reševanju nasilja.
želji staršev po spremembi zapisa vzgojnega	opomina	Prepričana sem, da je zagotovo tudi kak- šen tak,
. Za prekršek ni dobila nobenega vzgojnega	opomina	. se ne spomnim problem se pomete pod preprogo in
vedenje učenci pogosto ne dobijo vzgojnega	opomina	in problem prepogosto rešujemo zgolj s
drugega učenca, za kar niso prejeli vzgojnega	opomina	. takojšnje ukrepanje, vključitev svetovalne
rešen. Včasih se učencem ne izreče vzgojnega	opomina	pravočasno. Učenec je moteč pri pou- ku, ne
je učenec razredne stopnje je prejel vzgojni	opomin	nakar se je širša skupnost zgrozila nad
že učencem v prvih letih šolanja daje- mo vzgojne	opomine	. Posledica tega je, da naslednjih vzgojnih
telefon in pri vodstvu zahtevala pisni	opomin	, je vodstvo reagiralo proti meni. Češ, da mu
razložena in da za prekršek najprej do- bi ustni	opomin	in ne pisnega. V šolskih pravilih ima- mo jasno
v drug oddelek učenec avtist, ki dobi vzgojni	opomin	za svoje vedenje (bolan učenec, ki se svojega
podpisati, da se strinja, da otrok do- bi kazen,	opomin	. Ko sam predlaga vrsto koristnega de- la. Kraja
zboru šole in mine 10 dni, da se izda	opomin	. Nespoštljivo vedenje učenca do učitelja na
in učiteljico. Predlagan je bil drugi vzgojni	opomin	. Starši so pričeli z grožnjami šoli, opo- min bi
opomin. Starši so pričeli z grožnjami šoli,	opomin	bi padel zaradi postopka, zato se je šola
dejanja ga. ravnateljica takoj zahteva pisni	opomin	, za nekatera pa jih odklanja. Že večkrat smo
jih odklanja. Že večkrat smo hoteli da- ti pisne	opomine	, vendar se ga. ravnateljica ni strinja- la in je
strani staršev. Mediacija Samo kazno- vanje. (	Opomin	.) Zelo uspešna za reševanje nasilja se je

Opomin		
. Po več opozorilih učenec dobi vzgojni	opomin	, razrednik napiše vzgojni načrt in s tem je
v otroku. Kaznovanje učencev z vzgojnimi	opomini	, ko pa bi moral učenec dobiti tretjega, se vse
, kot vsa tista procedura vzgojnega izrekanja	opominov	. Spor med vrstniki rešili tako, da so učno
učenca. Ni dobil ustreznega vzgojnega	opomina	oziroma sankcij. Učenec je zlorabil e-naslov
. Vsako leto obravnavana, dobivata po dva pisna	opomina	, do tretjega in do prešolanja ne pride zaradi
na razgovor; ponavljajoči dogodek, nato pisni	opomin	in spet neodzivnost staršev Ne poznam. Ne
je potrebnih, da lahko učencu izrečeš vzgojni	opomin	. To je večja kazen za učitelja kot za učenca.
se kljub temu nadaljujejo; izrečen	opomin	. Učenec še vedno nadaljuje z neprimernim in
kršitev pravil šolskega reda dobil vzgojni	opomin	. Problem: starši se ne zavedajo resnosti
, staršev in učenca Izrečen ustni ali pisni	opomin	sam po sebi ne more rešiti problema, potreben je
s starši (razredničarka) in izrek vzgojnega	opomina	. vse rešeno. vse rešeno. Hiter odziv staršev in
do ostalih učencev. Izrekanje vzgojnega	opomina	se odlaša in se mu nudi učno pomoč, ki jo odklanja
svetovalna služba, učenec je dobil (le) ustni	opomin	in vzgojno kazen (med odmori je učenec pri ŠSS).
, čeprav bi mu moral biti izrečen vzgojni	opomin	, ker je njegova razredničarka rekla, da ne bo
traja od trenutka do končne odločitve in	opomina	. preveč sestankov, premalo ali nič sklepov.
na drug zavod. Učenec, ki ima že vse mogoče	opomine	še vedno izvaja nasilje nad ostalimi učenci; s
se ne spomnim učenec ima že pol leta tri vzgojne	opomine	, pa se mu ni nič zgodilo Na žalost nimamo vzvodov
težave z nasilnimi učenci. Učenec je dobil 3.	opomin	meseca novembra in bi moral biti prešolan.
otroka potem premestili na drugo šolo 3 vzgojni	opomini	, otroka bi bilo treba premestiti na drugo šolo,
me je poklical v pisarno in mi izročil pisni	opomin	, brez predhodnega razgovora. Mislim, da se
upoštevanje pravil za izrekanje vzgojnega	opomina	. Opomin, ki bi moral biti izrečen, ni bil vzgojnega
pravil za izrekanje vzgojnega opomina.	Opomin	, ki bi moral biti izrečen, ni bil izrečen.

Opomin

niso dovolili, da bi njihovemu otroku izrekli	opomin	in dodelili kakršenkoli vzgojni ukrep, češ,
. Učenec je zmerjal učiteljico in dobil vzgojni	opomin	, vendar svetovalna služba ni ukrepala naprej (
. Vzgojno problematičnega otroka, polnega	opomina	ne moremo prepisati na drugo šolo, ker ga nihče
opomin Besedno zmerjanje učenca – ni dobil vzg.	opomina	Nasilnež je moral sodelovati pri pouku, dnevih
sošolce. Vztrajanje vodstva, da se učenecu ne da	opomina	kljub več hujšim kršitvah. Ko se dosledno
ga vseskozi motil. Učencu je bil izdan vzgojni	opomin	, ki s strani staršev ni bil podpisan. Šola je ob
. Starši niso želeli podpisati vzgojnega	opomina	, ker se z zapisom niso strinjali. Enotnost,
pri razredniku, da naj ukrepa, izreče	opomin	, sama ni prevzela odgovornosti. Bila je samo
učiteljev na šoli smo izvedeli, da so dobili	opomin	s strani vodstva šole. V šoli je med učitelji
ni točno vedel, zakaj so ti učitelji dobili	opomin	. Nihče ni o tem hotel govoriti. Krožile so
z motenjem, izzivanjem in zmerjanjem, ob	opominu	je mati hotela kaznovati učitelja z lažno

Sošolci

je bil verbalno in fizično večkrat nasilen do	sošolcev	, enkrat tudi do učiteljice. Z učencem problema
; sam si potem ni upal nič. Šikaniranje	sošolcev	: pogovor z razredničarko in starši učencev, ki
, motenje pouka, neprimerno vedenje do	sošolcev	. Ukrep: opomin in enotedensko pospravljanje s
staršev, pogovor. Psihično nasilje	sošolca	nad sošolko (zmerjanje, obrekovanje). V tem
. Skupina učencev, ki se ves čas norčuje iz	sošolca	. Večinoma nasilna ravnanja zelo dobro rešimo,
problemi med vrstniki. Maltretiranje	sošolca	. Primer fizičnega nasilja–pretep med
. Učenec je verbalno agresiven in žaljiv do	sošolcev	in učiteljev med poukom in izven nje-ga. nimam
za krajši čas rešen. Učenec je večkrat žalil	sošolce	, učitelje, bil nasilen. Dobil je le papir.
njegovega motenja in nasilja so trpeli vsi	sošolci	, a zaradi pravic tega učenca in odločbe se ni
, so prešolali. Učenec se redno znaša nad	sošolci	, je nasilen zaradi težke situacije doma.
Napadalen učenec, ki je poškodoval	sošolca	ima sedaj že dva meseca stalen nadzor, ki ga

Sošolci

je bil s svojim konstantno verbalno nasilen do	sošolcev	in občasno tudi do učiteljev. Starši, so ga
Učenec je dnevno verbalno nasilen do vseh, tudi	sošolcev,	vendar mu nihče nič ne more. Na nasilje se
šoli in ne zdravljene. Učenec je nevaren za	sošolce	, prišlo je tudi do poškodb, kljub prisotnosti
dobro rešen. Učenka je bila večkrat nasilna do	sošolcev	, sošolci se je bojijo. Za prekršek ni dobila
. Učenka je bila večkrat nasilna do sošolcev,	sošolci	se je bojijo. Za prekršek ni dobila nobenega
izvaja psihično in fizično nasilje nad	sošolci	in učitelji, šola pa nima vzvoda, da ukrepa
je bil še naprej nasilen fizično in psihično do	sošolcev	in določenih učiteljev. Psihično nasilje
seveda brez plačila. Učenec je nasilen, zmerja	sošolce	in učitelje, je agresiven. Šola je pomoč
vedno znova verbalno nasilen do učiteljev in do	sošolcev	, do teh tudi fizično. V reševanje smo vključili
staršem). Se ga ne spomnim. Učenec je davil	sošolca	, ko sem se o njegovem vedenju hotela z njim
, le kričal je nazaj, da je to storil, ker ga je	sošolec	žalil. Psihologinja se je izmikala pogovoru,
se bo stvar rešila šele takrat, ko se bodo starši	sošolcev	tega otroka začeli odločati, da svoje otoke
obnašanje. Učenec se je nasilno vedel do svojih	sošolcev	, jih žalil in se ni držal razrednih in šolskih
ne uboga navodil, ne opravlja nalog, moti	sošolce	pri delu in ga potem moraš odstraniti iz razreda
in je fizično ter psihično nasilen do	sošolcev	, starši ga zagovarjajo in krivdo za neznosno
, ki ima stalno fizično in verbalno obračunava s	sošolci	in strokovnimi delavci kolegici neprestano
vedenja. Učenec je nasilen do učiteljev in	sošolcev	, postopek steče in se konča še pred ustreznim
Težaven učenec, hitro vzkipljiv, agresiven do	sošolcev	in inventarja. – dobro sodelovanje staršev
ne obvlada svojega obnašanja, zato udari	sošolca	. Kljub vsej obravnavi v šoli, vključno z
besedno in včasih tudi fizično nadleguje	sošolce	. Takih primerov ni bilo. Takih primerov ni bilo
tudi pisni opomin. Učenec je včasih nasilen do	sošolcev	, šola je organizirala dežurstvo učiteljev, ki

Sošolci

fizično in psihično nasilna drug do drugega, do	sošolcev	tudi do učiteljev. Vsako leto obravnavana,
. Učenec z izbiro besed (verbalno nasilje) žali	sošolce	. mediacija. Medvrstniško nasilje učenca, ki
psihično maltretiranje učenca s strani	sošolcev	– vodstvo se je umaknilo, ker so se ustrašili
. Učenec je bil od 1. razreda dalje nasilen do	sošolcev	in ostalih vrstnikov. Veliko smo sestankovali
pogovornih urah. Učenec je verbalno nasilen do	sošolcev	. Moti pouk. Skliče se sestanek. Ugotovi se, da
– prevračanje predmetov okoli sebe, odriavanje	sošolcev	, divjanje po šoli. Učitelji se ne prestando
, noče sodelovati, med poukom moti mene in	sošolce	, meče predmete po prostoru, loputa z vrati,
potekal dokler učenec ni končal šole. Nekateri	sošolci	so ga poskušali posnemati. ga ni ga ni Ga ni bilo
Ga ni bilo Učenec tretjega razreda je nasilen do	sošolcev	in spremljevalke. Učenec ni izločen iz skupine
ob izboljšavah. Starši rešujejo probleme med	sošolci	. Skupina učencev devetošolcev je med odmorom v
. Učenec že več let zapored zmerja učitelje in	sošolce	brez pravih posledic. Razen pogostih
akterji in mediacija. Učenec, ki je grozil	sošolcem	in tudi učiteljem, ni upošteval hišnega reda,
. Psihično nasilje (besedno žaljenje	sošolca	) ni bilo dobro rešeno, saj se je ustavilo samo
zasmehovanje in poniževanje učenca s strani	sošolcev	, ker je drugačen Takega primera ni bilo. Vedno
učni proces izven oddelka. Učenec je posnel	sošolce	, odvzet mu je bil telefon, starši pa so se
je namenoma motil potek dela v razredu in žalil	sošolce	. Večkrat sem zapisala kršitve. Vodstvo šole in
so se stvari izboljšale. Učenec ustrahuje	sošolce	in mlajše učence že več let (trenutno je v osmem
problema. učenec izvaja verbalno nasilje nad	sošolci	, dovoli si preveč, pa vendar ostaja na šoli, ker
, ker ne jemlje zdravil, je huda nevarnost za	sošolce	. Nič se ne ukrene. Starši pravijo, da so nemočni
ukrene. Starši pravijo, da so nemočni. Ali smo	sošolci	in učitelji dolžni trpeti verbalno in fizično
, da ne udari prvi. Učenec je namerno izzival	sošolce	in šibkejše od sebe s skrajno neprimernimi

Sošolci		
. Učenec, ki je že večkrat izvajal nasilje nad	sošolci	je bil samo opozorjen, čeprav bi mu moral biti
. Sledila je restitucija Večkratno nasilje nad	sošolci	v času odmora, ki se začne z igro, tekanjem po
po hodnikih, končalo pa se je že s poškodbo	sošolca	. Preveč pogovorov z učencem, premili ukrepi
prenehal s temi dejanji) otrok je bil nasilen do	sošolca	, pa je bil poslan domov (ne le enkrat) Takega
) in načrtovanje fizičnega obračunavanja med	sošolci	, ustrahovanje razreda, po 3 tednih jalovih
dobro. neopravičeno izostajanje nasilje nad	sošolcem	Kar nekaj je takih problemov, ki jih dobro
, češ, zakaj pa ne dobijo ukrepa tudi ostali	sošolci	. nimamo učenec je večkrat odrinjen iz skupine,
je večkrat odrinjen iz skupine, nekateri	sošolci	se občasno nasilno vedejo nad njim, sam pri
, ker se ni do konca raziskalo, kdo od dveh	sošolcev	je to storil. Učenca smo odstranili od pouka ter
Učenec se je umiril. Učenec naj bi bil nasilen do	sošolcev	, zato, ker ni mogel biti v razredu pri pouku,
neprimeren besednjak. Učenec stalno izziva	sošolce	, se nad njimi verbalno znaša, a noben pogovor
drugega. učenec že vseh 8 let maltretira	sošolce	in druge učence šole ter dela probleme tudi med
neprimerne besede, pretepa določene	sošolce	, vendar se mu ne izreče vzgojnega ukrepa v
pouku. V svojem razredu smo primer nasilja nad	sošolcem	reševali tako, da smo za pomoč zaprosili tudi
učitelja na socialnih omrežjih; kazen: pomoč	sošolcu	, ki ima težave z učenjem. učenec je dobil naloge
šole; ukrep je zalegel Nasilje – pretep med	sošolci	– razredničarka in svetovalna delavka sta
izzveneli. Učenec se je nasilno obnašal do	sošolcev	, metal predmete tudi v učitelje. Po vseh
z neprimernim vedenjem, preklinjanjem nad	sošolci	in učitelji, motenjem pouka, dobi prvi vzgojni
, da njegovo ravnanje ni napačno in tudi ostalim	sošolcem	, sošolkam sporoča, da tudi oni lahko enako
njim in njegovim obnašanjem, žali učitelja in	sošolce	. In ne dela nalog, ki jih more narediti med
v uri in pol. Učenec je vršil fizično nasilje nad	sošolci	, mi smo pomagali dotičnemu, starši niso

Sošolci

. fantje so se prerivali in eden od njih je	sošolca	udaril v nos, da mu je tekla kri Pretep med dvema
. Učenec je bil verbalno nasilen do svojih učenca, ki je fizično in psihično nasilen do	sošolcev sošolcev	, pripravili smo individualiziran program, in učiteljev. Na našo šolo se je prešolal, ker ga

Priloga B: Konteksti nastopanja značilnih besed, ki opredeljujejo dobro ali slabo rešene primere nasilja na srednjih šolah

Dobro rešeni problemi

123

Verbalno		
razreda (dolgoročno to ni rešitev) Dijak je bil	verbalno	nasilen. Poslan je bi pred razred. Po pouku, ko
učitelja. Nisem zaznal takšnih primerov	Verbalno	nasilen dijak po prejemu pisne ocene. Sledil je
nadaljevati šolanje. Dijak je bil pri pouku	verbalno	nasilen. Učiteljica je poslala po varnostnika
pod predpražnik. Nasilje nad učiteljem (	verbalno	). Vodstvo šole nudi pomoč sprtim stranem.
. Medvrstniško nasilje – dve dijakinji sta se	verbalno	znašali nad sošolko – jo zmerjali, o njej pisali
ponavljal, zaradi odločbe ni bil izključen.	Verbalno	in psihološko trpinčenje dijakinje se je
Odlaščanje s kaznijo. Ko se je neka mama hotela	verbalno	znesti nad mano in me okriviti za sinovo
služba, policija Zgodilo se je, da je dijak	verbalno	izzval pretep. Sošolec me je kot razrednika
Obiskovanje		
razrednikom, ravnateljico, začasna prepoved	obiskovanja	pouka in ustrezne terapije. Ne spomnim se
. Dobili so alternativni vzgojni ukrep –	obiskovanje	srečan alkoholikov. Vsi drugi dijaki v
za nasilno obnašanje v šoli izrečena prepoved	obiskovanja	pouka in vstop v šolo, za določeno obdobje.

Obiskovanje

šolo. Takojšen pogovor z dijakom, prepoved	obiskovanja	šole in izveden korekten in dosleden postopek
slab dan, zadeva je hitro potihnila. Prepoved	obiskovanja	pouka Hitro reagiranje kolegice, ki je nasilje
. Možnost izreka začasnega ukrepa prepovedi	obiskovanja	pouka takoj po hujši kršitvi. Ovira za
še kaj). Dijak je dobil 2 mesečno prepoved	obiskovanja	pouka. Nek dijak je udaril drugega dijaka, ker

Sošolec

, opozorili ga ni bilo Verbalno nasilje nad	sošolci	, tudi grožnje. Dijaka smo izključili. Ga ni.
po pravilniku popustimo staršem Dijak je	sošolcu	preko mobilnega telefona grozil s fizičnim
. Prekinitev pouka, ko je dijak dvignil stol nad	sošolca	. Verbalno nasilje med vrstniki se pogosto
takih primerov. nasilno vedenje dijaka do	sošolca	, kjer se je vključila svetovalna služba in
šole, ki je postopek formalno izpeljalo.	Sošolec	je na družabnem omrežju žalil sošolko.
se bo njegovo, občasno tudi nasilno vedenje do	sošolcev	in profesorjev, zmanjšalo. Z doslednostjo
. Dijak je z zelo neprimernim vedenjem zbadal	sošolce	in motil pouk. Skupaj sva šla k ravnateljcu, kjer
težje popravljiva. Medvrstniško nasilje med	sošolci	v razredu. Učenec stalno s svojim vedenjem
srečo) takih izkušenj. Medvrstniško nasilje –	sošolec	se je pogosto norčeval iz dijaka, ga zapiral v
nasilen tako do nekaterih učiteljev kot do	sošolcev	Bil je moteč za razred in učitelje. Problem smo
ni bilo podpore. Dijaka mojega razreda so	sošolci	zaprli v garderobo, oče je napisal sporočilo
dijaka zaradi nasilnega vedenja do	sošolcev	Predolgi postopki nisem sodelovala. Nisem
drugačno kot v osnovni šoli. Ne poznam Dijak je	sošolca	zmerjal po spletnih medijih. Starši so
vsaj pripelje na pot izboljšav. Nadlegovanje	sošolca	– pogovor s starši, njim in svetovalno službo,
. Nasilno vedenje dijaka v oddelku, do	sošolcev	, do nadrejenih. Vključitev dijaka v šolsko in
takega primera. Dijak je hotel obračunati s	sošolcem	iz paralelke izven šole. Šlo je za dekle.
. Dijak je zaradi neke opazke večkrat udaril	sošolca	tako močno, da mu je zlomil arkadi in pustil

Sošolec

Dobi samo alternativni ukrep. Dijak nasilen do	sošolca	Razgovor posamezno z obema dijakoma in sicer
, vključila starše, pridobila pisne izjave tleh. Učitelj zahteva pobotanje in opravičilo	sošolcev	in vključila zunanje institucije. Dijak je zaradi neprimerne obnašanja in motenja
nasilja nad izstopajočim“ dijakom s strani	sošolcev	. Pojavljanje drog v neposredni okolici šole,
), kontrola V reševanje fizičnega nasilja nad	sošolci	se takoj vključi svetovalna delavka, pokliče
in samo enkrat tudi blago fizično napade	sošolca	. Nasilnež je po predaji videoposnetka
. Izključitev dijaka, ki je bil nasilen nad	sošolcem	. Alkoholiziran dijak ni bil kaznovan. Pogovor
leta. Dijaki, ki so bili psihično nasilni do	sošolca	, so bili ustrezno kaznovani, žal pa ni prišlo do
nimamo večjih problemov z nasiljem Nasilje nad	sošolcem	. Uporaba socialnih omrežij. verbalno nasilje
dijaka. Izpis dijaka, ki je nadlegoval	sošolca	. Dijaki je bil žaljiv do profesorice.
svetovalna služba, vodstvo in starši. Nasilje	sošolcev	nad sošolcem – razgovori s posameznimi dijaki,
, vodstvo in starši. Nasilje sošolcev nad	sošolcem	– razgovori s posameznimi dijaki, vzgojni
in drugi razumeli, da hočemo pomagati njemu in	sošolcem	. Učenec se je naslednje leto znova vključil v
obiska pouka dijaku, ki je bil nasilen do	sošolcev	ter učiteljev in kasnejši izpis. Da se na primer
dijaka 2. letnika, ki se je vedel nasilno do	sošolcev	, ki mu je bil izrečen ustrezen vzgojni ukrep.
se je, da je dijak verbalno izzval pretep.	Sošolec	me je kot razrednika obvestil in še isti dan smo
s posebnimi potrebami. Dijak je tudi s strani	sošolcev	dobil povratno informacijo o neprimernem

Mediacija

nespoštljivem vedenju dijaka in matere.	mediacije	in razgovori s svetovalno službo poklicali smo
ter posledic le tega. Opravljena je bila tudi	mediacija	med prizadetimi. Ne poznam takega primera.
primera ni bilo. Na naši šoli primere rešujemo z	mediacijo	in vsak primer obravnavamo individualno, zato
, kjer so zadevo skupaj (na način, podoben	mediaciji	), skupaj rešili. Primeren vzgojni ukrep je bil
in predlagamo rešitve. Zadevo rešimo z	mediacijo	, starši– dijak– učitelji –vodstvo. Kar dar so

Mediacija		
. Na šoli nimamo težav z nasiljem. uspešna	mediacija	med dijaki različnih izobraževalnih
pri prepisovanju. Problem je bil rešen z	mediacijo	med profesorico, razrednikom in dijakom na lep
bila udeležena v nobenem nasilnem dogodku.	mediacija	med sošolkama grožnja starša učitelju zaradi
, MIR pogovor, reševanje konflikta z	mediacijo	žal nimam teh izkušenj 1. Fizični in verbalni
med učiteljem in dijakom je bil rešen z uspešno	mediacijo	dijak, ki je verbalno napadel drugega dijaka,
pa tudi učenec, ki je povzročil problem).	Mediacija	. Učitelj ni želel pogovora z dijakom in
je bil opravljen učinkovit pogovor v obliki	mediacije	v istem prostoru in času, nato je sledilo
Razgovor		
. Hiter sklic vseh vpletenih (isti dan) na	razgovor	z razrednikom, ravnateljem in svetovalno
grožnje. Dijaka smo izključili. Ga ni. najprej	razgovor	z dijakom, po potrebi tudi s starši, potem
s strani dijakinje in starša. opravili smo	razgovor	z udeleženi v nasilju, starši, izrekli
, poklicalo se je starše in izvedlo sestanek oz.	razgovor	. V primeru nasilja so postopki izrečni oz.
bil dijak težaven in je imel v tistem trenutku že	razgovore	zaradi drugih prekrškov, je bil po vseh
vedenju dijaka in matere. mediacije in	razgovori	s svetovalno službo poklicali smo policijo
učiteljev itd Poklicali smo starše na šolo na	razgovor	– z ravnateljem, svetovalno službo,
razred. Po pouku, ko se je umiril, smo opravili	razgovor	. Dijak je motil pouk tako, da je telefoniral.
. A trajalo je predolgo časa. – Individualni	razgovori	– Soočenja – Vključevanje staršev –
vodstva šole, svetovalne službe –	Razgovori	v razredu Pridobljeno zaupanje dijaka.
in ravnatelj. po obravnavi vseh vpletenih in	razgovori	s starši se je dijak poboljšal. nasilje s strani
soočamo z nasiljem, vsaj kolikor je meni znano.	Razgovor	učenec–učitelj–starši–šolska svetovalna
svetovalna delavka vse udeležence povabila na	razgovor	v svetovalno službo, kjer so zadevo skupaj
do sodelavke – pisno poročilo za ravnateljico,	razgovor	dijakov z ravnateljico, vzgojni ukrepi,
soočili z žrtvijo, nato so potekali	razgovori	z dijaki, starši in uvedba vzgojnega ukrepa.

Razgovor		
ni zaznati veliko nasilja nad dijaki. Takojšnji	razgovor	z dijakom, ki je povzročil nasilje in bil na
policije in Centra za socialno delo:	razgovori	in pomoč vpletenim. Psihično nasilje nad
nasilen dijak po prejemu pisne ocene. Sledil je	razgovor	učitelja z razrednikom, razrednik pa se je
z dijaki pri razredni uri. Temu je sledil še	razgovor	učitelja z dijaki v samem razredu, kjer so
sestavila se je slika dogajanja, opravi- li so se	razgovori	z vpletenimi dijaki, podeljeni so bi- li vzgojni
sodeluje šolska svetovalna služba pri	razgovorih	– ki so velikokrat tudi učinkoviti in zaležejo“
s posameznimi dijakinjami in v skupnem	razgovoru	, obe razredničarki (prejšnja in sedanja).
). Odziv dijakinj je bil primeren, saj se po	razgovoru	tovrstno nasilje ni več dogajalo. Ni mi
v nasilneža in toleranca njegovega ravnjanja.	razgovor	s starši, vodstvom in dijakom Problem
; oba sta prejela vzgojne kazni po temeljitem	razgovoru	. Verbalno nasilje nad učiteljico pred celim
pogovor, ki je pripeljal do priznanja krivde(	razgovor	z ravnateljico, svetovalno delavko in
) boji reakcije starša tega dijaka. takojšen	razgovor	pri ravnatelju se ne spomnim takega
sr. šole republike Slovenije. motenje pouka,	razgovor	s starši – vzgojni ukrep se ne spomnim,
ne izvedejo. Z dijaki, ki so nasilni se izvede	razgovor	z razrednikom, šolsko psihologinjo, ostalimi
, ostalimi dijaki in vodstvom šole. Ti	razgovori	trajajo toliko časa, da se dijak umiri in
odreagira, seznanjeni starše, jih pokliče na	razgovor	, na katerem sta poleg dijaka in njegovih
. Svetovalna delavka takoj povabila di- jaka na	razgovor	, sledil ukrep razrednika. Diak je bil
alternativni ukrep. Diak nasilen do sošolca.	Razgovor	posamezno z obema dijakoma in sicer
, ravnateljica in svetovalna delavka.	Razgovor	tudi s starši dijaka, ki je izvedel nasi- lje. Na
. Dobili so pogodno izključitev, imeli smo	razgovor	s starši, kar je pomagalo. Ne spom- nim se,
šoli in vse rešimo primerno. Verbalno nasilje.	Razgovor	dijaka z razrednikom in svetovalno službo.
dijaka z razrednikom in svetovalno službo.	Razgovor	obeh z mano in na koncu še z dijakom.
šole menim, da so bili problemi ustrezno rešeni	Razgovor	z vsemi vpletenimi ter svetovalno služ- bo in

Razgovor		
– izključitev učenca. Ni bilo primera.	Razgovor	z dijakom, dijaki, razgovor s starši.
. Ni bilo primera. Razgovor z dijakom, dijaki,	razgovor	s starši. Vključitev svetovalne službe –
pozah ipd. Svetovalna služba je skicala	razgovor	najprej posamično, nato je soočila dijakinje
starša učitelju zaradi nezadovoljstva z oceno	Razgovor	z vodstvom šole, starši. Neprimerno vedenje
ničelne tolerance do nasilja. Po opravljenih	razgovorih	z vpletenimi, seznanita tudi učiteljski zbor,
s predpisi in protokoli ki veljajo na šoli (	razgovori	z vsemi udeleženci– dijaki, starši, policijo,
se je njihove starše ter jih poklicalo na	razgovor	. Kasneje se je vključilo tudi zunanje
šole, ki se z dijakom pogovori. Nato izvedemo	razgovor	s starši, svetovalno službo, vodstvom,
dobro rešujemo probleme. ni pripomb ni pripomb	Razgovor	med vodstvom šole in dijakom. Razgovor
ter starši. se ne spomnim primera.	razgovori	z dijaki, starši, svetovalno službo in
nasilje v razredu vedno rešimo z ustreznim	razgovorom	Problemi so vsi dobro rešeni. Vsi so rešeni
Predolgo trajanje samega postopka reševanja,	razgovor	pomoč pometanje pod preprogo Nепrestano
za preprečevanje nadaljnjega nasilja. V	razgovor	se vključijo tudi starši. Dijak ob izvajanju
dijakoma je v najkrajšem možnem času opravljen	razgovor	, v katerem sta sodelovala tako svetovalna
delavka in ravnateljica). Po opravljenem	razgovoru	, v katerem sta se oba dijaka zavedala
takoj odzvala, da smo opravili vse potrebne	razgovore	s starši in dijakom. Nisem še imel take
v času pouka uživala alkohol. Ukrep – po nekaj	razgovorih	začasna izključitev ter vključitev v PUM.
in imeli večjo avtoriteto. Spletno nasilje, po	razgovoru	s svetovalno službo se je nasilje prenehalo.
kot nasilje. Čez nekaj dni smo imeli skupen	razgovor	, kjer se je dijakinja opravičila, jaz sem
v letošnjem letu). Vse smo dobro rešili.	razgovori	, najprej ločeno, potem soočenje z dijaki,
in še isti dan smo z vsemi vpletenimi opravili	razgovor	v šolski svetovalni službi. Obvestili smo
. Obvestili smo starše, s katerimi smo opravili	razgovor	naslednji dan. Vsi vpleteni v pretepu so

Vzgojni

dijakom se nasilnemu dijaku izreče najstrožji	vzgojni	ukrep, to je izključitev iz šole. S tem dobi
, potem pa še skupaj s starši. Kaznovan je bil z	vzgojnim	ukrepom in povračilom stroškov. Dijak je med
. Dijaki so se dijakinji opravičili, dobili so	vzgojni	ukrep, zbrisali vsebino s FB. Verbalno nasilje
že zapustili šolo. Uvedba alternativnih	vzgojnih	ukrepov, kjer je vzgojni ukrep takšen, ki
alternativnih vzgojnih ukrepov, kjer je	vzgojni	ukrep takšen, ki udeležencu ni najbolj po volji
ne poznam Za nasilno vedenje dijaki dobijo	vzgojne	ukrepe. Fizično nasilje na šoli. Ukrep je bil
fizičnem nasilju, za katerega vemo, izrečemo	vzgojne	ukrepe, pogovore z dijakom, ki jih napotimo v
svojega neprimerne ravnanja. Pisni	vzgojni	ukrepi običajno ne zaležejo in so v veliko
oz. ga ne poznam Pritožba starša na dodeljen	vzgojni	ukrep. Pritožba dijaka in starša na
, podoben mediaciji), skupaj rešili. Primeren	vzgojni	ukrep je bil za dijaka izpeljan, ko je grozil
, razgovor dijakov z ravnateljico,	vzgojni	ukrepi, obvestilo za starše HUD PRETEP
potekali razgovori z dijaki, starši in uvedba	vzgojnega	ukrepa. Probleme nasilja večinoma ustrezno
Podpora učitelju, pogovor z dijakom, ustrezni	vzgojni	ukrep in seznanitev staršev. Pri seznanitvi
na naši šoli skoraj ni Ugovor matere zoper	vzgojni	ukrep razrednika. Opravljen je bil pogovor in
in starše na pogovor. Sledil je ustrezen	vzgojni	ukrep. Fizično nasilje učenca nad profesorjem
, obvestila starše in ravnatelj mu je izrekel	vzgojni	ukrep. Takojšnja reakcija se je pokazala za
do fizičnega obračunavanja. Dijakinji dobila	vzgojni	ukrep. Dogodek bi naj reševala policija.
širši, družinski prepir. Dijakoma so izrekli	vzgojne	ukrepe in jih v nadaljevanju bolj pozorno
glas. Težavo sem rešila sama, in sicer z	vzgojnim	ukrepom ter pogovorom z njim in starši. Teh
smo ju, se z njima pogovorili, jima izrekli	vzgojna	ukrepa, obvestili smo starše. V tem razredu
in dijaka, sta danes prijatelja, dobila sta	vzgojne	ukrepe in zadeva se ne bo ponovila. Imel sem
in učitelje. Problem smo reševali s pogovori,	vzgojnimi	ukrepi, ki smo jih stopnjevali. K rešitvi je

Vzgojni		
z dijaki in njihovimi straži in dobili so	vzgojne	ukrepe. K razredni uri pa sem povabila tudi
z vpletenimi dijaki, podeljeni so bili	vzgojni	ukrepi slabo smo reševali problem 10 dijakov,
alkohol na ekskurziji. Dobili so alternativni	vzgojni	ukrep – obiskovanje srečanj alkoholikov. Vsi
in svetovalne delavke ter takoj in izrečen	vzgojni	ukrep. Učenec v 4 letniku je udaril sošolko, ji
službo in vodstvom šole ter ustrezno	vzgojno	ukrepanje po enotnem vzgojnem vplivu.
ter ustrezno vzgojno ukrepanje po enotnem	vzgojnem	vplivu. Prevec pogovorov, opozoril in nobenih
opravile pogovor v svetovalni službi in dobile	vzgojni	ukrep. Stanje se je izboljšalo. Ne spominim se
Fizično nasilje med dijakoma; oba sta prejela	vzgojne	kazni po temeljitem razgovoru. Verbalno
ustrezno sankcioniran oz. glede na višino	vzgojnega	ukrepa tudi izključen iz šole. Dijak kljub
– svetovalna služba–starši –dijak– učitelj –	vzgojni	ukrep. Ni bilo izstopajočega problema.
opraviči, tudi to žrtvi največ pomeni. Kazen,	vzgojni	ukrep sama po sebi ne moreta pomagati.
Slovenije. motenje pouka, razgovor s starši –	vzgojni	ukrep se ne spomnim, velikokrat le razgovori
drugim dijakom, a mu je bil vseeno izrečen	vzgojni	ukrep v opomin. Nasilno reagiranje dijakov na
je izrečen tudi njegovemu dejanju primeren	vzgojni	ukrep. Zaradi verbalno nasilnih dijakov (do
na pogovor k svetovalni delavki, obe sta dobili	vzgojni	ukrep. Zaradi psihičnega nasilja med učno uro
službe, ravnatelja, staršev. Pogovor,	vzgojni	ukrep, po potrebi vključitev zunanjih
so vsi učinkovito rešeni. Ko je dobil dijak	vzgojni	ukrep in hkrati alternativni ukrep (pomaga
dveh dijakov – takojšen pogovor in takojšen	vzgojni	ukrep neprimerno obnašanje vodstva, za
nasilja. Pogovor z vpletenimi osebami,	vzgojni	ukrep, pogovor s starši s svetovalno službo.
in dijaka. Dijaku je bil izrečen alternativni	vzgojni	ukrep. Starši se niso odzvali vabilu, zato je
mobilnega telefona, seznanitev staršev in	vzgojni	ukrep. Dijakinja fizično napade sošolko. Dobi
poukom. Obe, glede na izrazoslovje, sta dobili	vzgojni	ukrep. Dopisovanja ni več bilo. Pretep med

Vzgojni

neopravičenih izostankov, za kar je dobil	vzgojne	ukrepe. Zaradi pridobljene slabe ocene je
in uničeval šolsko imovino. Ker je imel dovolj	vzgojnih	ukrepov, je bil nato izključen iz šole. Dijak je
in starši, sta dijaka opravila alternativni	vzgojni	ukrep, sta prijatelja in se vedeta v skladu s
vpletenimi ter svetovalno službo in starši	Vzgojni	ukrep, ki je dosegel namen. Pedagoška pog.
izvajanje pogovorov, analiz, izdajanje	vzgojnih	ukrepov dijaku, ki se ja nato izpisal.
zbor, ki se ustrezno opredeli za izrek	vzgojnega	ukrepa, O dejanju je bila obveščena tudi
, razrednik, vodstvo šole) dijak je poleg	vzgojnega	ukrepa dobil tudi obisk tečaja o nenasilni
na socialnih omrežjih sta dijakinji prejeli	vzgojni	ukrep. V postopek sta se takoj vključili
takšnega primera. Pogovor, kazen – akcija (	vzgojni	ukrep, alternativni ukrep), kontrola V
prišlo do neprimerne vedenja. Predlagamo	vzgojni	ukrep, o katerem nato glasuje učiteljski zbor.
po postopku izključena, tretji dijak pa je dobil	vzgojni	ukrep.
mobilni telefoni. Če ga kdo krši, dobi	vzgojni	ukrep. Izključitev dijaka. Skoraj vedno dobro
pri pouku. Upoštevanje pravilnika in dodeljen	vzgojni	ukrep. Dijak se je zlagal in učitelju niso
in smo ji podelili le ukor. Dodeljen ustrezen	vzgojni	ukrep. Premajhna kazen za motečega dijaka.
učinkovito, bolj kot alternativne kazni ali	vzgojni	ukrepi. Vidijo, da ga, jo ceniš in tudi on, ona
sošolcem – razgovori s posameznimi dijaki,	vzgojni	ukrepi, vključitev staršev. Nasilje sošolke
v obnašanju, sta dijaka prejela ustrezen	vzgojni	ukrep. Postopek težje kršitve je bil ustrezeno
do sošolcev, ki mu je bil izrečen ustrezen	vzgojni	ukrep. Morda nekoliko pozno, ker je svoja
ni pogovor s šolsko svetovalno službo in izrek	vzgojnega	ukrepa, dlje praviloma niti ni potrebno
opravičil vsem vključenim, dobil pa je tudi	vzgojni	ukrep. Mislim, da je bil problem vedno dobro
in svetovalne delavke. Konstruktiven,	vzgojen	pogovor in vzgojni ukrep, za katerega smo se
delavke. Konstruktiven, vzgojen pogovor in	vzgojni	ukrep, za katerega smo se vsi strinjali. Dijak

Vzgojni		
, da se to vedenje upošteva pri kršitvah za	vzgojni	ukrep. Tudi svetovalna delavka in
izostanki je dijakinji bil izrečen tudi višji	vzgojni	ukrep). Mogoče reakcija mame enega dijaka
šole. Pogovor s starši vpletenih dijakov.	Vzgojno	delo v nadaljevanju šolanja in nadzor, da se
vpletenih, pogovor, pomiritev, alternativni	vzgojni	ukrep dijaki zamolčijo medvrstniško
zagovor skupaj s starši in posledični izrek	vzgojnega	ukrepa. Problemi se načeloma dobro rešujejo,
Dijaki so mirno sprejeli tudi sankcije v obliki	vzgojnih	ukrepov. Spor se ni nadaljeval in poglobljajal.
. Odziv s strani vodstva je bil takojšen,	vzgojni	ukrep ustrezen. Postopek reševanja se je
, delavnice za dijake o spletnem nasilju,	vzgojni	ukrep za dijake, ki so izvajali spletno nasilje

Svetovalna		
dan) na razgovor z razrednikom, ravnateljem in	svetovalno	službo ter takojšnjo vključitvijo staršev.
avtonomijo in avtoriteto. Šolska	svetovalna	služba dobro deluje, kljub podhranjenosti.
sama pogovorila, nato se je vključila še	svetovalna	služba in nato sta se dijaka ob prisotnosti
ni dobil. Tako po postopku so dijaka odpeljali k	svetovalni	službi, poklicalo se je starše in izvedlo
. Nisem bila deležna takega primera. Predaja	svetovalni	službi šole, pogovori z vsemi vpletenimi in
, objavili njene fotografije. Poslani so bili v	svetovalno	službo, kjer je sodelovala tudi ravnateljica,
dijaka in matere. mediacije in razgovori s	svetovalno	službo poklicali smo policijo Dijakinja je
naredimo v takšnih situacijah, učitelj,	svetovalna	služba, vodstvo. Prav bi nam prišle
sestanka s starši, ravnateljico, učiteljem,	svetovalno	službo – pogovor in takojšnje ukrepanje s
– pogovor in takojšnje ukrepanje s strani	svetovalne	službe – nenasilna komunikacija Po žaljenju
minimalne, je pogovor z dijakom, učiteljem,	svetovalno	delavko in starši zadostoval. Na naši šoli
problema so sodelovali vsi: Vodstvo, starši,	svetovalna	služba in dijaki, ki so bili vpleteni. Sankcije
soočili oba, sodeloval je mediator učitelj,	svetovalna	delavka, vodstvo, kaznovana sta bila z

Svetovalna

rešujemo Takoj se obvestilo vodstvo šole,	svetovalno	službo, starše in policijo. Vse je bilo rejeno
, pogovore z dijakom, ki jih napotimo v šolsko	svetovalno	službo, pogovor opravimo s starši, ob hujših
se nadlegovanje deklet, pogovor v	svetovalni	službi s starši in dijakom, napotitev na vaje
smo starše na šolo na razgovor – z ravnateljem,	svetovalno	službo, razrednikom Bilo mi je rečeno, naj
se je učitelju, seznanjeni so bili starši,	svetovalna	obveščena socialna služba, starši, dotični
se je začel pri razredniku, nadaljeval pri	svetovalni	službi, kjer so prisostvovali tudi starši. Ker
staršev – Vključevanje vodstva šole,	svetovalne	službe – Razgovori v razredu Pridobljeno
vzgojnih ukrepov Sodelovanje razrednikov,	svetovalne	službe in vodstva šole in učitelja s
nadlegovanje (vsaka ura in odmor na hodniku)	Svetovalna	služba učitelje dobro usmerja pri delu z
Vse probleme rešujemo s sodelovanjem	svetovalne	službe Na šoli ne zaznamo nasilja, če pa je,
obtožbah starša – priskrbela šola, pomoč	svetovalne	službe Pritiski s strani staršev zaradi ocen (
nasilje. Ne poznam oz. nisem obveščen s strani	svetovalne	službe, da bi na šoli imeli take primere. Sam
vedenje dijaka do sošolca, kjer se je vključila	svetovalna	služba in ravnatelj. po obravnavi vseh
djakom, nato sta se skupaj pogovorila še s	svetovalno	službo, ki je oba usmerila k rešitvi. Postopku
je bil obveščen tudi ravnatelj, ki je delo	svetovalne	službe in profesorja podprl. Vse probleme smo
ga ne poznam Dijak z vedenjskimi motnjami, z	svetovalno	službo, zunanjimi institucijami smo dijaka do
vztrajno motil pouk. Učitelji so se obrnili na	svetovalno	službo in skupaj smo naredili načrt, kako se
. Razgovor učenec–učitelj–starši–šolska	svetovalna	služba Takšnega primera ne poznam.
mej, ob izgredu se je dijaka poslalo v	svetovalno	službo, jasnimi sporočili, kakšne posledice
problemov vključimo: razrednika, šolsko	svetovalno	službo, ravnatelja, starše vpletene-ga dijaka
fizičnega in psihičnega nasilja na šoli, je	svetovalna	delavka vse udeležence povabila na razgovor
delavka vse udeležence povabila na razgovor v	svetovalno	službo, kjer so zadevo skupaj (na način,

Svetovalna		
psiholog iz zunanje ustanove (v sodelovanju s	svetovalno	službo) Obvesti tudi vodstvo šole. Učitelje
zapise o učiteljih. Najprej so se v prisotnosti	svetovalne	delavke in razredničarke soočili z žrtvijo,
– rešitev skupni pogovori z razrednikom,	svetovalno	službo, vodstvom šole in enotna stališča vseh
učitelja, dijaka, razrednika, šolske	svetovalne	delavke in staršev. Prepričana sem, da je
vseh udeleženi, profesorja, vodstva šole,	svetovalno	delavko in starši. Jasna navodila, glede
govorijo slovensko. V to se je vključila šolska	svetovalna	služba in so se pogovorili pri razrednih urah
. nisem imel takšnih dogodkov Vodstvo šole in	svetovalna	služba v primerih, koče se to izkaže za nujno
vedenjem učencev. tako ravnateljica kot	svetovalna	delavka sta ustrezno reagirali, s pogovorom
izsiljeval in tudi ustraševal za boljše ocene.	Svetovalna	služba je koordinirala postopek s celim
dijakoma, obojimi starši, vodstvom šole in	svetovalno	službo. O prepiru in nastali situaciji so se
večinoma verbalno s strani staršev, šola –	svetovalna	služba pa stori vse za pomiritev takega starša
ni. Pogovor v kolektivu, pogovor razrednika,	svetovalne	službe z dijakom. Nimamo takšnih problemov
Pogovor s starši z vodstvom in	svetovalno	službo je dovolj učinkovito rešil problem
zlomljena očala. Z dijakoma smo ob pomoči	svetovalne	službe in vodstva šole opravili individualne
enotnost razrednika, vodstva šole,	svetovalne	službe in staršev. Streljali smo z vsemi topovi
doma in o svoji ogroženosti. Obvestila sem	svetovalno	službo, vložila prijavo, oče pa se je potem
govoriti z mano, vendar sta vodstvo šole in	svetovalna	služba to preprečila ter onemogočila
5) Ob nastopu nasilja je bila takoj vključena	svetovalna	služba, ki je postopek med udeleženci, starši
, grožnje. Problem smo reševali s pogovorom pri	svetovalni	službi in s spremembo načina dela pri pouku.
na e–Asistenta. Takoj sem obvestila vodstvo in	svetovalno	delavko in takoj poslala vabilo na sestanek (
poslala vabilo na sestanek (starši, dijak,	svetovalna	delavka, ravnatelj in razrednik). Težavo smo

Svetovalna

nisem uspešna. Pogovor, priznanje dijaka,	svetovalni	pogovor, ukrep Ob nasilju dijaka do so dijaka,
. vpleteni so bili povabljeni k vodstvu šole in	svetovalni	službi, kjer so se pogovorili o dogodku. ni bilo
in starši s strani vodstva šole, razrednika in	svetovalne	službe. Ponavljajoče verbalno in psihično
izvajanje sankcij. Pogosti pogovori v	svetovalni	službi so dali zelene rezultate. Prepis na
si višjo oceno“– velikokrat sodeluje šolska	svetovalna	služba pri razgovorih– ki so velikokrat tudi
prevelikemu pritisku. s pomočjo	svetovalne	službe ga ni Nasilje med vrstniki. Vključena
so takoj vključeni razrednik, vodstvo šole	svetovalna	služba in starši. nimamo takšnega primera
dela, kar hoče. večina problemov se reši pri	svetovalni	delavki in ravnateljici. odvisno od stopnje
za verbalno nasilje in ga zelo hitro rešimo s	svetovalno	službo, ravnateljem in starši. Na naši šoli ni
pravil o redu v učilnici. Pogovor dijaka in	svetovalne	delavke ter takoj in izrečen vzgojni ukrep.
neprimernih fotografij prišli v konflikt.	Svetovalna	delavka ju je večkrat soočila, povedala sta
Obravnavo nasilnega dijaka je prevzela	svetovalna	služba Ne poznam primera nasilja na šoli. Ne
. Pogovor dijaka z učiteljem, razrednikom,	svetovalno	službo in vodstvom šole ter ustrezno vzgojno
Konflikt v razredu med dvema skupinama.	Svetovalna	delavka se je z dijaki pričela ukvarjati v
Verbalno nasilje nad učiteljem je obravnavala	svetovalna	služba. Dijakinje so opravile pogovor v
služba. Dijakinje so opravile pogovor v	svetovalni	službi in dobile vzgojni ukrep. Stanje se je
do priznanja krivde(razgovor z ravnateljico,	svetovalno	delavko in razrednikom). Hitrejši postopek
ukrepnih. Dobro sodelovanje ravnateljice,	svetovalne	delavke, razrednika in staršev je fanta
, a je dejanje ponovil. Dobro sodelovanje s	svetovalno	delavko. Dijak ni bil izključen kljub
! Verbalno nadlegovanje dijaka pogovor–	svetovalna	služba–starši –dijak–učitelj–vzgojni ukrep
med učitelji, se zana problem, vključi se	svetovalna	služba, vodstvo ter starši ko se učitelji ne
službo ne rečem nič. Ob konfliktih se aktivira	svetovalna	služba, pomočnik ravnateljica, razrednik in

Svetovalna

dobro komunicira, ravno tako vodstvo šole in	svetovalna	služba. Zaradi zakonodaje se vzgojni ukrepi
sošolca – pogovor s starši, njim in	svetovalno	službo, točno določeno ravnanje v prihodnje
iz razreda, nato se je izpeljal pogovor pri	svetovalni	delavki. medvrstniško verbalno nasilje med
. Na zahtevo učitelja, ki je zaznal nasilje,	svetovalna	služba takoj odreagira, seznanjeni starše, jih
primeru nasilnega dijaka so se vodstvo šole,	svetovalna	služba in razrednik odzvali hitro in z
bolj uspešno. Dijak je bil vsiljiv in žaljiv.	Svetovalna	delavka takoj povabila dijaka na razgovor,
med dijakinjama, obe so poklicali na pogovor k	svetovalni	delavki, obe sta dobili vzgojni ukrep. Zaradi
, učitelja pri katerem se je nasilje izvajalo,	svetovalne	službe, ravnatelj, staršev. Pogovor,
ukrepanje. Ne opazim nobenega problema.	svetovalna	služba je preprečila komunikacijo z
dijaka fizično poškodoval, sledil je postopek	svetovalne	službe, ravnateljice in staršev z dijakom.
problem na ulici. Pogovor vodstva šole,	svetovalne	delavke in razrednika s starši in dijaki.
, da bo s takšnim vedenjem prenehal. – klicanje	svetovalne	službe, varnostnik, ravnatelj, starši
osebami, vzgojni ukrep, pogovor s starši s	svetovalno	službo. Nikomur ne poveš za nasilje, ni
, ni pogovora s starši, s svetovalno službo Da je	svetovalna	služba pripravila dijaka, da se je izpisal sam
nasilje je bilo rešeno s sodelovanjem staršev,	svetovalne	delavke in dijaka. Dijaku je bil izrečen
in sicer razredničarka, ravnateljica in	svetovalna	delavka. Razgovor tudi s starši dijaka, ki je
ni bilo ga ni bilo Takojšnja reakcija učitelja,	svetovalne	službe, ustanov. Doslednost pri upoštevanju
spolno nadlegoval dekleta. Vključena je bila	svetovalna	delavka, ki je dosegla takojšnje prenehanje
Pri nas vse rešimo s pogovorom z razrednikom,	svetovalno	delavko ter v sodelovanju s starši. Na naši šoli
nasilje. Razgovor dijaka z razrednikom in	svetovalno	službo. Razgovor obeh z mano in na koncu še
pogovorih vpletenih dijakov z razredničarko,	svetovalno	delavko, ravnateljico in starši, sta dijaka
rešeni Razgovor z vsemi vpletenimi ter	svetovalno	službo in starši Razgovor z vsemi vpletenimi

Svetovalna		
, dijaki, razgovor s starši. Vključitev	svetovalne	službe – napotitev na svetovanje v zunanjo
na šoli pozitivno rešujemo težave razrednik,	svetovalna	služba, starši, ravnateljica starši so
, izključitev sodelovanje razrednik – starši –	svetovalna	služba – ravnatelj Nasilnega dijaka, ki je
. Kadar dijak na osnovi obravnave pri	svetovalni	delavki spremeni svoje obnašanje. Kadar
so se reševale v sodelovanju ravnateljica in	svetovalne	službe (ter seveda razrednika) in niso bile
sta dijakinjo risali v neprimernih pozah ipd.	Svetovalna	služba je sklicala razgovor – najprej
je nasilje na hodniku zaznala, hitra reakcija	svetovalne	službe in vodstva šole, takojšnje
nasilja, ki ga ne bi ustrezno rešili Pogovori s	svetovalno	delavko, starši so bili uspešni. Nimam
ne tajnice, ne nikogar drugega. Vodstvo in	svetovalna	služba sta takoj odreagirala. Ravnateljica
verbalnem nasilju nad njim. Aktivno ukrepanje	svetovalne	službe nevzgojenost, nepoznavanje bontona,
na naši šoli skoraj vedno zelo dobro rešuje naša	svetovalna	služba in nam je tudi vedno v veliko pomoč.
, posredovanje informacij, pogovor učitelja s	svetovalno	službo in vodstvom šole. Pomanjkljive
ukrep. V postopek sta se takoj vključili	svetovalna	služba in vodstvo šole, s starši in dijakinjama
. Temeljit pogovor z vpletenimi dijaki,	svetovalno	službo, razrednikom, starši. Dogovor o
. V reševanje se je vključil razrednik,	svetovalna	služba in vodstvo šole. Opravljeni so bili
. Takoj po dogodku smo razrednik, ravnatelj in	svetovalna	delavka z vsemi opravili pogovor in dosegli
ga dopušča ali celo spodbuja. Ravnateljica in	svetovalna	delavka sta se takoj odzvale na nasilje in ga
fizičnega nasilja nad sošolci se takoj vključiti	svetovalna	delavka, pokliče se starše in dosledno
bil nikoli vpleten v tak problem Učitelj in	svetovalna	delavka sta se pogovorila z dijakoma, ki sta
pogovori. Nato izvedemo razgovor s starši,	svetovalno	službo, vodstvom, dijakom, razrednikom in
o nadaljnjih ukrepih in kaznih, sodelovala je	svetovalna	služba z zunanjimi institucijami ter starši.
spomnim primera. razgovori z dijaki, starši,	svetovalno	službo in vodstvom šole. vse problem, ki jih

Svetovalna

s pogovori z dijakom in s starši. Pogovor vodi	svetovalna	služba, razrednik ali ravnatelj odvisno od
negativno in še.. Pogovor dijaka in staršev s	svetovalno	službo in vodstvom šole, alternativna kazen
in nasilno obnašanje učenca Preko šolske	svetovalne	službe in vodstva šole smo rešili problem
– z njima se je individualno pogovorila vodstvom šole, dijaki in starši. Sodelovanje:	svetovalna	delavka, ravnateljica in razrednik. , starši, ravnatelj. Ne spomnim se primera, ki
rešimo problem. Dijak je bil obravnavan pri	svetovalni	delavki, ravnateljici, dobil je ukor, v enem
. takojšen pogovor izvajalca nasilja pri službi, soočenje izvajalca in žrtve pri	svetovalni	službi, soočenje izvajalca in žrtve pri službi, opravičilo, popravilo škode, dogovor
se je vpletlo v pogovor razrednika, starše,	svetovalno	delavko, ravnateljico ter oškodovanca in
nadaljnega nasilja (vedno zahvaljujoč	svetovalni	službi in vodstvu šole). Na naši šoli se
. Ne poznam. Napotim dijaka k ravnateljici ali	svetovalno	službo. Če odstranim dijaka iz razreda, je to
se konča le z ukori, pogovorom s starši in	svetovalno	službo in se potem zaključi. Pred leti me je
dijak – dijak ali dijak – učitelj. Dobro delo	svetovalne	službe Hitrejši pravni postopki, ki bi
so vključeni v reševanje težave razrednik,	svetovalna	služba, vodstvo in starši. Nasilje sošolcev
, da smo vodstvo šole, učitelji, razrednik in	svetovalni	delavci ravnali enako in skupaj reševali
obnašajo. Vedno se pogovorimo z razrednikom,	svetovalno	službo, profesorskim zborom. Zahteva veliko
dijak pri učnem procesu Dijak je obravnavan pri	svetovalni	delavki, se pogovorijo ter postavijo meje kaj
razgovor, v katerem sta sodelovala tako	svetovalna	služba kot tudi vodstvo šole (svetovalna
tako svetovalna služba kot tudi vodstvo šole (	svetovalna	delavka in ravnateljica). Po opravljenem
ostalimi dijaki – ravnatelj, razrednik,	svetovalna	služba ne spomnim se kakšnega posebno
ne vem zanj ga ni pogovor s šolsko	svetovalno	službo in izrek vzgojnega ukrepa, dlje
za pogojno izključitev se je vodstvo šole in	svetovalna	služba takoj odzvala, da smo opravičili vse
situacije. Najprej se je vključil razrednik in	svetovalna	služba. poklicali smo še starše in se skupaj z

Svetovalna		
ob nasilju. Ničelna toleranca. ga ni pogovor	svetovalne	in ravnatelj z dijakom in starši ter nato
avtoriteto. Spletno nasilje, po razgovoru s	svetovalno	službo se je nasilje prenehalo. Kaje-nje v
sodelovanje staršev, učitelja, ravnatelja in	svetovalne	delavke. Konstruktiven, vzgojen pogovor in
dejanje vključijo se razred, ravnatelj,	svetovalna	služba, učitelj le obračun med dijaki
kaj dotikati njenih stvari. Razredničarki in	svetovalni	delavki sem še isti dan predstavila dogodek,
upošteva pri kršitvah za vzgojni ukrep. Tudi	svetovalna	delavka in razredničarka sta punci svetoval v
. Vsekakor pogovor med sptima dijakoma pri	svetovalni	delavki in ravnatelju šole. Pogovor s starši
, potem še s starši. Prisotni so razrednik,	svetovalna	delavka, ravnatelj. Mislim, da smo vse
tudi sodelovala na posebnih delavnicah preko	svetovalne	službe. Danes sta prijatelja. Pretep dveh
So bili kvalitetno rešeni. Na šoli imamo	svetovalno	delavko, ki nudi zelo močno oporo učiteljem
, sem takoj dobila pomoč ravnateljice in	svetovalne	delavke. Motenje pouka
starš – učitelj. Obravnava nasilneža v šolski	svetovalni	službi, njegov zagovor skupaj s starši in
pouka, sestanek učitelji, starši in dijaki,	svetovalna	delavka, ravnatelj. temeljit pogovor v
pa to pomaga le za kratek čas. Učitelj, šolska	svetovalna	služba, policija Zgodilo se je, da je dijak
z vsemi vpletenimi opravili razgovor v šolski	svetovalni	službi. Obvestili smo starše, s katerimi smo
Zelo dobro rešujemo probleme nasilja s pomočjo	svetovalne	delavke, ki vodi vlogo mediatorja, sploh če so
in starši skupaj z razrednikom in strokovno	svetovalno	službo na šoli in vodstvom je bil opravljen
, posameznimi profesorji, ravnateljico in	svetovalno	delavko se stanje izboljša in dijak je manj
degradira. Dijak se nasilno vede. Vključi se	svetovalna	služba, starši in ravnatelj, vse vključene
nesporazuma. Vzgojitelj jih je fizično ločil.	Svetovalna	delavka je z razredniki vzpostavila kontakte s
umiriti, če ne gre, jo prijazno usmeriš k	svetovalni	službi Deklica, ki stisko kaže izjemno očitno,
varnostnik, ki sta ju odpeljala k ravnatelju in	svetovalni	delavki. Zapisnik je prišla opravi-ti policija
bore malo dela. ravnateljica, razredničarka,	svetovalna	delavka ter učiteljica so izvedli dogovorjene

Svetovalna

dijakinje) ga ni bilo Sodelovanje staršev, svetovalne službe in ravnatelja vedno prinese uspeh.

Slabo rešeni primeri

Pretep

takšen, ki udeležencu ni najbolj po volji.	Pretep	med dijakoma, ker je eden izmed nji-ju dobil
ni stopilo na mojo stran nasilje nad učiteljem	pretep	med dijakoma Nasilje rešujemo takoj in sicer
v prihodnje in sankcije v primeru ponovitve	Pretep	na hodniku samo razgovor s pomočnikom in nekaj
zaradi zunanjih dejavnikov. Prišlo je do	pretepa	dveh dijakov na hodniku med odmorom in ves
dijakov na hodniku med odmorom in ves	pretep	je bil posnet. Dijak, ki je sprožil pretep je
in ves pretep je bil posnet. Dijak, ki je sprožil	pretep	je kasneje tožil dijaka, ki ga je pretepel,
je trajalo 1 teden. Učenec je učiteljici grozi s	pretepom	po šoli, ker mu je povedala, da ga je zapisala, ko
dobili vzgojni ukrep. Dopisovanja ni več bilo.	Pretep	med poukom; začetnik pretepa ima ukrep, drugi
to, da se mu je ukradlo ampak z nasiljem in	pretepom	je pa dobil vrnjen predmet in pohvaljen!
tudi obisk tečaja o nenasilni komunikaciji	pretep	med dvema dijakoma, en dijak je bil kaznovan,
, drugi pa ni dobil vzgojnega ukrepa, za	pretep	pa sta bila kriva oba Resen pretep med dijaki,
predlogov svetovalne službe. Za	pretep	ni bila poklicana policija. jasen postopek
in reševanja problema. Žaljenje profesorja	Pretep	dijakov Kaznovanje dijakov, kadar so strogo
posameznega primera. Srednje dobro; nenaden	pretep	dijakov med poukom, pošljem po vodstvo; sledi
Izbruh šovinizma, takojšen, uspešen pogovor!	Pretep	dijakinj, počasno reševanje! Dijak je
svetovalne službe. Danes sta prijatelja.	Pretep	dveh dijakov. Eden huje poškodovan. Ta, huje
Ta, huje poškodovan, je bil krivec in iniciator	pretepa	. Veliko slabše jo je odnesel drugi dijak (
večje kot bile ob bliskoviti reakciji (kot npr ob	pretepu	). Pretep dveh dijakov zaradi nesporazuma.

Inšpekcija

dijak kršil šolsko pravilo, ampak z obtožbo in	inšpekcijo	. Nasilje v družini. Takojšnja prijava in
. Nasilje nad učiteljem – anonimne prijave na	inšpekcijo	. Medvrstniško nasilje med dijaki, spor je bil
poteka dolgotrajno. Starši lahko pokličejo	inšpekcijo	. V tem primeru gre za neuspešno komunikacijo.
. Učitelj je nzd izbrisal zaradi grožnje z	inšpekcijo	. Ravnatelj zaradi zakonodaje ni mogel
. Škoda ni bila nikoli popravljena, čeprav	inšpekcija	ob pregledu ni našla ničesar spornega. ni bilo
s starši, kateri so tudi vodstvu zagrozili z	inšpekcijo	, se je vodstvo premislilo in ni podprlo
Za dijaka smo zahtevali izključitev, vendar je	inšpekcija	ugotovila nepravilne postopke in smo ga morali

Nasilje

ustrezno rešeni Z nasiljem se ne srečujem. Z	nasiljem	se ne srečujem. Glasovanje učiteljev za
in vodstva šole). Se ne spomnim Verbalno	nasilje	zaradi večkratnega opozarjanja dijaka, ki med
kjer ga ne spremlja sloves nasilnika. V primeru	nasilja	dijaka nad dijakom, ki ga na šoli zaradi
. če ni šlo, smo dijaka izključili. v glavnem	nasilja	ni zaznati, če pa, ga uspešno rešimo! Dijaka, ki
dijaki se je izključilo. Dijaka, ki je izvajal	nasilja	nad drugimi dijaki se ni izključilo. dijak iz
in izvedlo sestanek oz. razgovor. V primeru	nasilja	so postopki izrečeni oz. ukrepanje prepočasno
je bil prestavljen v drug oddelek. Na šoli je	nasilja	zelo malo in ga uspešno rešujemo. Praviloma gre
vzgojni ukrep, zbrisali vsebino s FB. Verbalno	nasilje	dijakov med glavnim odmorom nad dežurnim
prišla do profesorjev in se opravičila. Za	nasilje	v šoli je bil obveščen razrednik dotičnega
kot tudi vodstva šole; še dalje se je toleriralo	nasilje	. vključitev zunanje institucije tudi v
osebno nisem imela posebnega primera	nasilja	na šoli. Po navadi smo vse primere, ki so se
učiteljem ali na kakršen koli drugi način	nasilje	uspešno rešili. Ker so težave res minimalne, je
. Ni ga bilo Izključitev dijakov. Verbalno	nasilje	nad učiteljem (s strani staršev),
sta bila z alternativnim ukrepom. vse primere	nasilja	ažurno in dobro rešujemo Takoj se obvestilo
, ko je dijak dvignil stol nad sošolca. Verbalno	nasilje	med vrstniki se pogosto ignorira. ukrepanje z

Nasilje

, ob hujših dogodkih pa se obvesti policija.	Nasilje	na šoli vedno strogo kaznujemo. Pretep med
dijaka, motenje pouka, verbalno	nasilje	nad dijaki in učiteljem. Ko smo prišli do
omilijo reakcijo ob dijakovem verbalnem	nasilju	nad učiteljem, problematiko ocenijo kot
veliko primerih sami sebi namen. V primeru	nasilja	se je preveč iskalo vzroke za izvajanje nasilja
nasilja se je preveč iskalo vzroke za izvajanje	nasilja	s strani dijaka in opravičila za neprimerno
še kar na šoli dokler ni konkretnega fizičnega	nasilja	nad učiteljem, Nič konkretnega. ne poznam
šole in učitelja s problematičnimi dijaki.	Nasilje	nad učiteljem – anonimne prijave na inšpekcijo
anonimne prijave na inšpekcijo. Medvrstniško	nasilje	med dijaki, spor je bil rešen ob posredovanju
napotili na pogovor, terapijo o medvrstniškem	nasilju	. Vloga svetovalne službe je bila v tem primeru
izkušnje z nasiljem. Nisem še imela izkušnje z	nasiljem	. Na šoli ni bilo nobenega resnega problema z
svetovalne službe Na šoli ne zaznamo	nasilja	, če pa je, se takoj vključi vodstvo šole in
in razgovori s starši se je dijak poboljšal.	nasilje	s strani staršev, ko dijak ni opravil
vodstva. Do sedaj nisem imela izkušenj z	nasiljem	, ki ne bi bil dobro rešen. O problemu se je
Na naši šoli praktično ni nobenega	nasilja	, zato sem na mnoga vprašanja odgovarjal bolj
, vedenja in motenja pouka Verbalno	nasilje	, pogovor z dijakinjo, svetovalno službo,
se nisem srečala. Na naši šoli se ne soočamo z	nasiljem	, vsaj kolikor je meni znano. Razgovor
Težko najdem primer, saj na naši šoli težav z	nasiljem	nimamo. Po večini na gimnazijah z nasiljem ni
z nasiljem nimamo. Po večini na gimnazijah z	nasiljem	ni težav. Ga ni bilo. Ga ni bilo. V večini
nimam primera, ne zaznavam nasilja	nasilja	Na pogovor s starši, ki so se do učiteljice vedli
prepuščen svoji iznajdljivosti. njegovo	nasilje	nad učenci in učiteljem dojemamo zelo različno
to zdelo. Nisem zaznala nasilja Nisem zaznala	nasilja	Nimam izkušenj z reševanjem pravih problemov
Nimam izkušenj z reševanjem problemov	nasilja	. Ni bilo primera nasilja. Ni bilo takega
in prijavila profesorico, ki je izvajala	nasilje	nad menoj. sama še nisem zaznala nasilja s

Nasilje

, vodstva ali staršev sama še nisem zaznala	nasilja	s strani dijakov, sodelavcev, vodstva ali
rešujemo s pravilnikom. Na šoli ne prihaja do	nasilja	. Nastanejo manjši prekrški, ki jih rešujemo s
oziroma čez teden dni obvesti razrednika o	nasilju	med dijakoma. Ne obvesti svetovalne službe.
. Na naši šoli ne zaznam veliko problemov	nasilja	. nimam izkušenj nimam izkušenj dijak je bil
vpliven odvetnik, stvari so pometene pod mizo	nasilje	nad učiteljem in vodstvom, .. menim, da se s
, starši in uvedba vzgojnega ukrepa. Probleme	nasilja	večinoma ustrezno rešujemo. neutemeljene
. Gre za dijaka 3. letnika, ki izvaja psihično	nasilje	nad dijaki in tudi učitelji. Zaradi premajhne
Nimam take izkušnje. Nasilja na šoli skoraj ni.	Nasilja	na šoli skoraj ni. Na naši šoli nimamo težav z
Na naši šoli nimamo težav z	nasiljem	. Če je kdaj kakšen tak primer bil, se ga ne
pogovor med učitelji in seznanitev staršev.	Nasilje	dijakov, ki imajo prilagoditve zaradi statusa
seznanitev staršev. Pri seznanitvi vodstva z	nasiljem	iskanje krivde v učitelju (enkratni primer).
Ni bilo primerov nasilja. Ni bilo primerov	nasilja	. Zato težko odgovarjam na vprašanja v zvezi z
v zvezi z njim. Učenec med poukom izvaja	nasilje	nad drugimi učenci, preklinja in moti potek
delo: razgovori in pomoč vpletenim. Psihično	nasilje	nad učitelji: pripisovanje krivde učiteljem
je popolnoma nesmiselno. Nimam problemov z	nasiljem	ne s strani dijakov, staršev in sodelavcev. Se ne
osebne izkušnje pri konfliktu, verbalnem	nasilju	med dijaki nisem bila osebno vpletena, tudi ne
komentirati nasilja na naši šoli skoraj ni	nasilja	na naši šoli skoraj ni Ugovor matere zoper
. Sledil je ustrezen vzgojni ukrep. Fizično	nasilje	učenca nad profesorjem, ni bilo takoj
ukvarja strokovna služba in vodstvo. Če je to	nasilje	, lahko bi bilo tudi nasilje nad mano, ko sem
in vodstvo. Če je to nasilje, lahko bi bilo tudi	nasilje	nad mano, ko sem poslala dijake na pregled
Ni nasilja na šoli, kjer poučujem trenutno, ni	nasilja	Zato ne morem na to odgovoriti Enako kot zgoraj
primera. Nimam primera. Ker na naši šoli ni	nasilja	vsaj ne v takšnem smislu kot si jaz to

Nasilje

pogovor profesorja s starši dijaka. Verbalno	nasilje	dijaka med poukom nad profesorjem in
. Resnično nimam izkušenj z kakršnimkoli odreagira v prid osebi nad katero se izvaja	nasiljem	v šoli. Morda bolj izsiljevanje staršev za . vemo, da bo določen dijak odreagiralo ob
problema nasilja Nisem zaznala problema	nasilja	če je kamera posnela dogodek, je problem hitro
Pri svojem delu nisem zaznala nobenega nagajivost in neposlušnost pri pouku enačimo z	nasilja	pri dijakih ki jih poučujem. Razen, če (po mojem to NI isto) Oče se ni strinjal z
. Dijak je nad sošolko izvajal psihično	nasilje	. Zaradi skrbi, da bi omenjeni dijak učiteljem
Na šoli nimamo veliko težav z	nasiljem	. Mogoče je največ verbalnega. Ne spomnim se
. Nikoli nisem imela nobenih resnih težav z	nasiljem	. Vodstvo je modro rešilo zelo težak primer
, kradel, manipuliral in izvajal psihično	nasilje	nad učitelji in učenci. Sicer je dobival razne
. Na šoli nimamo težav z	nasiljem	. uspešna mediacija med dijaki različnih
nasilja na naši šoli. Nekih problemov	nasilja	na naši šoli ni. Pogovor v kolektivu, pogovor
nimamo težav z nasiljem nimamo težav z	nasiljem	Nisem še imela takšnega primera Nisem še imela
razberete iz odgovorov, se ne srečujem s pojavi	nasilja	in zato nimam izkušenj. Vsaka vrsta nasilnega
problem Nismo imeli takega izrazitega primera	nasilja	nimamo težav z nasiljem nimam nobenega
počutim popolnoma varno. Ni nobenih težav z	nasiljem	. izsiljevanje dijaka posedovanje droge
tolerance do nasilja. Pri nas nimamo težav z	nasiljem	, zato takih izkušenj nimam. Z mamom, ki mi je
Imel sem samo eno izkušnjo	nasilja	na šoli, ki smo ga uspešno rešili. Dijak je
pritiskov name. Dijakinja je potožila o	nasilju	očeta doma in o svoji ogroženosti. Obvestila
sem zaščito, saj me je bilo strah nadaljevanja	nasilja	ne samo v šoli, ampak tudi izven nje, ne samo
nacionalizem in sprejemanje drugačnosti.	nasilje	nad učenko, nacionalizem, da je čefurka;
, sosledno vodila do zaključka. Ob nastopu	nasilja	, zaradi premalo podatkov in slabega
odslužiti alternativno kazen. medvrstniško	nasilje	: dijaki so se fizično in psihično izživljali

Nasilje

je bil alternativni ukrep (delo v VDC–ju).	Nasilje	nad živalmi v popoldanskem času v dijaškem domu
problem 10 dijakov, ki so na šoli povzročali	nasilje	nad dijaki, nad nekaterimi učitelji,
v čistilnici. Ne rešuje se problema verbalnega	nasilja	do dijakov s posebnimi potrebami in
. V vseh letih, kar sem na šoli, skorajda ni bilo	nasilja	nad učitelji, nad ravnateljem pa sploh ne. Na
Na šoli se z nasiljem ne soočamo. Na šoli se z	nasiljem	ne soočamo. V splošnem nimamo problemov z
V tem šolskem letu se na šoli nisem srečala z	nasiljem	. ne vem ne vem razrednik(spet!!!) sam rešuje
službe. Ponavljajoče verbalno in psihično	nasilje	učenca nad sošolci – ni bila izvedena selitev
rešijo. fizično nasilje – izključitev Fizično	nasilje	– pogojna izključitev Kot nasilje dojemam
. Pogovor s starši, boljše obnašanje. Za	nasilje	ni bil izključen pravočasno. Ko gre za
. Vključena zunanja institucija. Psihično	nasilje	s strani staršev. Vse se pomete pod preprogo,
delavki in ravnateljici. odvisno od stopnje	nasilja	. pri posredovanju zelo napadalnih dijakov
bili s strani šole rešeni dobro. Ga ni. Psihično	nasilje	nad dijakinjama po družbenih omrežjih se je
službo, ravnateljem in starši. Na naši šoli ni	nasilja	, če se kdaj zgodi, gre bolj za verbalno nasilje
nasilja, če se kdaj zgodi, gre bolj za verbalno	nasilje	in ga zelo hitro rešimo s svetovalno službo,
zaposlena, bila (ponovno) deležna verbalnega	nasilja	s strani sodelavca. Sem stopila do tamkajšnjega
, da bi na šoli bila prisotna kakršnokoli oblika	nasilja	, ki ne bi bila ustrezno obravnavana in rešena.
Ne spomnim se takega primera. Psihično	nasilje	nad dijakinjo s strani sošolcev. Prepisala se je
obravnavo. Neodzivnost ravnatelja na	nasilje	. varnostnik lahko odstrani nasilnega dijaka,
iz šole. Opisala bom primer internetnega	nasilja	, ko so dijakinjo predstavili kot prostitutko,
primera nasilja na šoli. Ne poznam primera	nasilja	na šoli. Pogovor dijaka z učiteljem,
Na naši šoli imamo dobro organizirano,	nasilje	se pojavlja. Sabo je rešen pri dijakih, ki so
kazni po temeljitem razgovoru. Verbalno	nasilje	nad učiteljico pred celim razredom; dijak ni

Nasilje

primera kraja lastnine v garderobi verbalno	nasilje	nad profesorjem takoj se vključita socialna
. Nisem bila v stiku s slabo rešenimi problemi	nasilja	na šoli, zato ne morem opisati reševanja. ga ni
. Psihično nasilje nad učitelji Vrstniško	nasilje	med dijaki Ponovno – ker o problemih vedo le
, kadar učiteljica ni pravočasno povedala za	nasilje	, še posebej v primeru, ko se je le-to ponavljalo
svetovalni delavki. medvrstniško verbalno	nasilje	med dijaki, predvsem nad šibkejšimi, se
odgovora. Osebnost se nisem srečal z	nasiljem	, tako, da ne morem podati kompetentnega
pouka, uči se doma, opravlja razredne izpite).	Nasilje	staršev, očeta nad dijakom. dijak je bil
uspešnem reševanju problema. Vsa reševanja	nasilja	so bila zadovoljivo rešena. prišlo je do
. Na športnem dnevu je bilo izvedeno fizično	nasilje	nad profesorico šole. vpletena dva dijaka
sta dobili vzgojni ukrep. Zaradi psihičnega	nasilja	med učno uro sta bila dva dijaka tik pred
izključitev obeh. nič premalo strog ukrep za	nasilje	nad sodelavko in prepočasno ukrepanje, ker
poklicne usmeritve (motenje pouka, psihično	nasilje	, hrup, itd.) med poukom in odmori, ki predolgo
vključitev zunanjih institucij. Problemi	nasilja	so vsi učinkovito rešeni. Ko je dobil dijak
morajo imeti vse šole ničelno toleranco do	nasilja	. Takojšnje ukrepanje. Ne opazim nobenega
na šoli ustrezno rešeni. Ničelna toleranca do	nasilja	. Spletno nadlegovanje sošolke, prijava
ni bilo nasilja. V zadnjem obdobju ni bilo	nasilja	. Dijakinja neupravičeno zmerjala
nasilja. V letošnjem letu ni bilo primera	nasilja	. Pogovor z vpletenimi osebami, vzgojni ukrep,
starši s svetovalno službo. Nikomur ne poveš za	nasilje	, ni vzgojnih ukrepov, ni pogovora s starši, s
pri odpravljanju tega. Šlo je za medvrstniško	nasilje	med dvema dijakoma, ki imata odločbi zaradi
Se ne spomnim primera	nasilja	izključitev dijakov, ki so bili zelo moteči
poklicali policijo. Učitelj izvaja	nasilje	nas dijaki (jih ponižuje, se jim posmehuje).
šolskem letu je bilo precej verbalnega	nasilja	v določenem oddelku. Veliko se je grozilo, malo

Nasilje

in vse rešimo brez problemov. Pri nas ni dosti	nasilja	na šoli in vse rešimo primerno. Verbalno
koncu še moj razgovor z dijakom. Verbalno	nasilje	dijaka. Razgovor le z razrednikom ni prinesel
provociranje dijakov in vrstniško verbalno	nasilje	Sklic oddelčnega učiteljskega zbora, pogovor
vsi učitelji. Na naši šoli nismo imeli primerov	nasilja	. Pretep dveh dijakov na hodniku: po vseh
Ne zaznavam	nasilja	Najprej pogovor z vodstvom šole. Nato z
ni spoštoval pravil. Sodelavec učitelj izvaja	nasilje	nad učitelji in vodstvom. Neresljivo .. Tudi
izpisan. Obrekovanje sodelavcev (psihično)	nasilje	) vodstvo bolj kot ne pomete pod predpražnik.
. Oba sta dobila vzgojni ukrep zaradi	nasilja	. Nasilni dijak je še enkrat bil nasilen do
takšnega primera, v srednji šoli ni takšnega	nasilja	, kot je očitno v OŠ dobro smo rešili problem z
z meddijaškim nadlegovanjem po FB Problem	nasilja	je dvojen: – enkratni izbruh (to se rešuje in
v razredu. Izgredi se ne ponavljajo. Reševanje	nasilja	pri nas poteka relativno uspešno in utečeno. V
psihologinjo ignoriranje nasilnega dejanja	nasilje	vplivne mame Ne poznam nobenega problema,
problema, kjer je bilo potrebno reševanje	nasilja	. Se ga ne spomnim. Vodstvo šole je prisluhnilo
glede tega zelo specifičen. Na šoli se z	nasiljem	praktično ne srečujemo, ker je izobraževalni
nasilja ki ni bil dobro rešen nisem zaznal	nasilja	, ki ga ne bi ustrezno rešili Pogovori s
dijakov učiteljev preko spleta Verbalno	nasilje	mame ob vpogledu v maturitetne pole. Pri tem
, O dejanju je bila obveščena tudi policija. Za	nasilje	dijak ni bil ustrezno kaznovan, z
ni bilo pošteno, da se mu je ukradlo ampak z	nasiljem	in pretepom je pa dobil vrnjen predmet in
Na šoli učim že dvajset let in se z fizičnim	nasiljem	dijakov nisem srečala Nimam problemov, oz.
pravila. na šoli nimam praviloma problemov z	nasiljem	zgodilo se je v razredu, prof. obvestil
drugim, ki bi jih prijala želja po nasilju.	Nasilje	se je zgodilo, ni se prijavilo, ni se o tem
ni ukrepal in podprl učitelja, po verbalnem	nasilju	nad njim. Aktivno ukrepanje svetovalne službe
dnevu oz. še v istem tednu. Ne vem Izrazitega	nasilja	ni bilo. Večji problem je reševanja prestopkov

Nasilje		
. Takšnega primera za gotovo ni. Na šoli se	nasilje	niti ne prepoznava kot nasilje, kaj šele da bi
ni. Na šoli se nasilje niti ne prepoznava kot	nasilje	, kaj šele da bi kdo znal in želel reševati
šele da bi kdo znal in želel reševati probleme z	nasiljem	, preprosto se ga dopušča ali celo spodbuja.
takšnega problema. Na naši šoli ne prihaja do	nasilja	! nimam teh težav Nisem doživel nasilja, zato ne
, zato ne morem komentirati. Nisem doživel	nasilja	, zato ne morem komentirati. Nisem bila
Nisem bila vpletena v	nasilje	in ne morem komentirati. Imam samo en primer
staršev, konflikti so prenehali verbalno	nasilje	med uro, opazke, žaljivke ali vdor nepoznanih
in dosledno upošteva pravilnike. Psihično	nasilje	nad dijaki se prepozno začne reševati, če se
izključen po pogovoru Se ne spomnim	nasilja	Vsak problem se reši z dogovorom, ki ga dijaki
tudi s starši in ravnateljem. Vse probleme z	nasiljem	smo korektno izpeljali. Rešil ga je skupni
bil deležen nasilja na šoli. Nisem bil deležen	nasilja	na šoli. Nimam takšne izkušnje. Nimam takšne
– ničelna toleranca do nasilja Verbalno	nasilje	nad prof. – pogovor vseh. brez zaključka in
tretmajske teoriji. Vsi problemi v zvezi z	nasiljem	so po mojem mnenju dobro rešeni. Dva dijaka
. ne poznam takega primera medvrstniško	nasilje	Učitelj obvesti vodstvo šole o nasilnem
dijaki izključeni. Nad mano je bilo izvedeno	nasilje	izven šole (pred leti). Matična šola je
na drugo šolo. Ga ne poznam. Medvrstniško	nasilje	v razredu, ko vodstvo ni poklicalo policije in
vedenju bolj previden, da šolski delavci	nasilja	ne zaznamo. Težave z njim imamo že dve šolski
o popravljanju škode, tisti, ki je izvedel	nasilje	je car Izključitev iz šole. Vedno je bil problem
osebno praktično nimam problemov v zvezi z	nasiljem	. Zato so nekatera predhodna vprašanja, ki se
vprašanja, ki se nanašajo na probleme	nasilja	, kot, da obstajajo zame protislovna, ker
in vodstvu šole). Na naši šoli se reševanje	nasilja	vedno hitro rešuje, ker je toleranca do nasilja
nasilja vedno hitro rešuje, ker je toleranca do	nasilja	ničelna. takojšna pomoč vodstva – opozorilo

Nasilje

do izsiljevanja učitelja. Verbalno	nasilje	– sklicevanje na pravice, sam pa ni opravil
zakaj je dijak drugačen in se ne pretvarja.	Nasilje	preko spletnih omrežij se ni rešil tako kot bi se
sociolog. Rešitev je vedno možna. Jaz osebno	nasilja	v klasičnem pomenu v 31 letih nisem doživel. V
dijakov, kar je za učitelja tudi neke vrste	nasilja	, ker manjka želja za gibanjem. Ko je dijak
. Dijak je dobil hujši vzgojni ukrep zaradi	nasilja	nad sošolcema, sprašujem pa se, če je razumel,
, ki je telefon vzela. Otrok, ki je izvajal	nasilje	na šoli je dobil priznanje, da je prvi, ki je
razumel. Na šoli ni bilo nasilja. Na šoli ni bilo	nasilja	. Ga ni. Je le več slabše rešenih. Eden od dijakov
. Eden od dijakov v razredu je izvajal fizično	nasilje	nad drugim, a je dobil le ukor učiteljskega
ni primera pred kratkim ni bilo takega	nasilja	ni nasilja ni nasilja Nič posebnega. Največji
kratkim ni bilo takega nasilja ni nasilja ni	nasilja	Nič posebnega. Največji problem, na katerega
na dvoletnem programu imajo veliko	nasilja	med dijaki in na relaciji dijak – učitelj. V enem
) in ostali dijaki ter na nacionalni bazi. Ta	nasilja	se rešujejo, vendar nikoli do konca šolskega
razrednika, svetovalne delavke.. ob nastanku	nasilja	pri pouku. Upoštevanje pravilnika in dodeljen
veliko na hodnikih ali pred šolo) Medvrstniško	nasilje	(različni vzgojni ukrepi za enak ali podoben
. Uporaba socialnih omrežij. verbalno	nasilje	dijakinje nad kolegico učiteljico in
dijaki, vzgojni ukrepi, vključitev staršev.	Nasilje	sošolke nad sošolci – menjava dijakinje v drugi
šoli (krajši čas), še ni prišlo do opaznejšega	nasilja	. bp Takšnega problema – nasilja trenutno ne
. Trenutno ne poznam posebnega problema –	nasilja	, ki ne bi bil rešen. soočenje vpletenih
, da sobivanje na šoli potrebuje sodelovanje	nasilje	nad dijakom z dodatnimi učnimi potrebami s
, neopravičeno izostajanje, verbalno	nasilje	. Ja Problematični dijaki v oddelku, ki nenehno
nimam. Sodelavka konstantno vrši verbalno	nasilje	nad sodelavci, pa se to tolerira, tudi s strani
pa izključitev ga ni bilo ga ni bilo Verbalno	nasilje	NISMO IMELI TAKŠNIH PRIMEROV
se vključijo tudi starši. Dijak ob izvajanju	nasilja	je ustrezno kaznovan z ukorom, vendar se ne

Nasilje		
dijak kljub temu nadaljuje z izvajanjem	nasilja	. Medkulturni spor z dijaki različnih
le razgovori Medvrstniško nasilje Psihološko	nasilje	dijaka nad učiteljem Zaradi nasilja je bil
prenizek vzgojni ukrep za dijaka, ki je izkazal	nasilje	do profesorja. Ga ne poznam. Dijak je lo-pupal z
ga ni bilo Zelo sem vesela, da se s problemom	nasilja	ne srečujem. ne poznam primera ne poznam
in nadzor, da se prekršek ne ponovi. Zaenkrat	nasilje	na naši šoli uspešno rešujemo in obvladujemo.
izkušnj nimam, moje mnenje je, da pri	nasilju	ni tolerance. Nasilen učenec je bil po
v določenem razredu. Medvrstniško psihično	nasilje	nad dijakom. Hmm. Če reagirajo starši na
primer nasilja je dobro rešen. Med vrstniško	nasilje	, kraja predmetov. Opravljen pogovor z dijaki
. Problemi se načeloma dobro rešuje-jo, saj	nasilja	ne toleriramo. pogosto motenje pouka,
reševanja. Predvsem gre za t.i. psihično	nasilje	. V kolikor so starši močni se hitro zadeva
prilagojen učencu in staršem Vsak problem	nasilja	smo večinoma rešili Ne poznam Ne poznam
za povzročeno škodo. Izvedba fizičnega	nasilja	nad učiteljem, dijak je bil le lažje
se, da gre pri dijaku za duševno motenost.	Nasilje	s strani starša (ko ima starš osebnostne ali
ponovila. Učitelj ostane sam v reševanju	nasilja	v razredu, nihče nima časa ali volje, dijaki
Vse vpleteni delujejo konstruktivno. Spletno	nasilje	: imeli smo predolg reakcijski čas, na-to sicer
poteka na šoli reševanje problema psihičnega	nasilja	mame nad profesorico, ki se rešuje, ven-dar po
kamera. Zelo enostavno rešljivo. Dokazovanje	nasilja	je velikokrat problem. Tisti, ki so nasilje
nasilja je velikokrat problem. Tisti, ki so	nasilje	videli praviloma ne želijo pričati oz. se
izgubil samokontrolo, sledilo je verbalno	nasilje	, nasilnega dijaka je moral iz razreda
nisem doživela fizičnega ali verbalnega	nasilja	, kar ne pomeni da ga ni. Tako, da težko opišem.

Dijaki		
. Dijaka, ki je izvajal nasilja nad drugimi	dijaki	se ni izključilo. dijak iz nahrbtnika potegnil
se s tovrstno problematiko. Večinoma so	dijaki	nenasilni, sočutni. ukrepamo po pravilniku
smo policijo, ki pa se ni takoj odzvala in so	dijaki	že zapustili šolo. Uvedba alternativnih
, ki se je pomiril in so sedaj prijatelji mnogi	dijaki	NPI, ki potrebujejo celostno pomoč, ker se ne

Dijaki

smo zgladili spor in sedaj uspešno sobivajo	Dijaki	so pili alkohol na strokovni ekskurziji v
dijaka, motenje pouka, verbalno nasilje nad	dijaki	in učiteljem. Ko smo prišli do zadnjega ukrepa,
, poklicali smo starše, ki so dovolili da	dijaki	pod vplivom alkohola pristopijo k pouku. Dijak
poklicala policijo in zavarovala dijakinjo.	Dijaki	so mi na avtomobilu zrahljali vijake na
v in izven razreda javno ponižuje. 2. Primer:	Dijaki	zmerjajo profesorje, jim grozijo, da jim bodo
na inšpekcijo. Medvrstniško nasilje med	dijaki	, spor je bil rešen ob posredovanju razrednika
, ki so se v zadnjem času dobro rešili Nasilni	dijaki	, nesramno obnašanje do spremljevalcev na
Nobenega primera se ne spomnim.	Dijaki	so motili izvajanje ekskurzije, nato pa z vsemi
3. letnika, ki izvaja psihično nasilje nad	dijaki	in tudi učitelji. Zaradi premajhne
izkušnje pri konfliktu, verbalnem nasilju med	dijaki	nisem bila osebno vpletena, tudi ne kot učitelj
odgovoren za vsa dejanja. Samo pogovori med	dijaki	, starši in profesorji brez konkretnih
zaključek zgodbe neuspešna mediacija med	dijaki	različnih izobraževalnih programov, ker
alternativno kazen. medvrstniško nasilje:	dijaki	so se fizično in psihično izživljali nad
10 dijakov, ki so na šoli povzročali nasilje nad	dijaki	, nad nekaterimi učitelji, uničevali so šolsko
ukrep. Nasilno vedenje dijakov na ekskurziji.	Dijaki	so dobili ustrezen ukor za najtežjo kršitev.
resnih posledic. Imela sem občutek, da se ti	dijaki	sploh ne kesajo, saj so se samo šalili». Rojeni
ob reševanju tega problema– sestanek z	dijaki	, nato s starši. Učinek– kratkotrajen–
se je končalo s prepisom žrtev po razgovorih z	dijaki	n njihovimi starši. Na naši šoli ni nasilja, če
, ni izrekla kazni, v razredu so se tudi ostali	dijaki	začeli neprimerno obnašati, saj so ugotovili,
kontrole v domu, pritožbe staršev.). Z	dijaki	sem imela ogromno več težkih problemov, ki pa
nasilje nad učitelji Vrstniško nasilje med	dijaki	Ponovno – ker o problemih vedo le najožji
delavki. medvrstniško verbalno nasilje med	dijaki	, predvsem nad šibkejšimi, se največkrat ne
delata prek izobraževanja odraslih. Trije	dijaki	so pretepli enega dijaka, ker jih je stalno

Dijaki

pred izključitvijo je sedaj miren v razredu.	Dijaki	so na hodniku poškodovali zofo. Do danes ne
je poškodoval. Zofa je bila razrezana in sedaj	dijaki	nimajo kje sedeti med odmorom v pritličju šole.
nasilna do učiteljev in sošolcev. pogovor z	dijaki	in dana vedno znova možnost dijakom, kljub temu
še večjim težavam. Se ne spomnim. Karkoli	dijaki	storijo, kršijo pravila, so psihično in
. glej zgoraj nisem natančno seznanjena, ker	dijaki	niso nikoli nasilni do mene Dijak je z
bo predavanje o medvrstniškem nasilju,	Dijaki	so na socialnem omrežju žalili profesorje in
je potekal normalno. V razredu so trije	dijaki	, je ves čas motijo pouk in uporabljajo med uro
policijo. Učitelj izvaja nasilje nas	dijaki	(jih ponižuje, se jim posmehuje). Vodstvo se
: – enkratni izbruh (to se rešuje in reši) –	dijaki	s težavami v vedenju (tega se ne da rešiti takoj,
. Težavo vidim v tem, da se izpisani izključeni	dijaki	lahko v novem šolskem letu ponovno vpišejo na
nasilnega dejanja so bili ogroženi tudi ostali	dijaki	. Predlagala bi, da je varnostnik prisoten med
upošteva pravilnike. Psihično nasilje nad	dijaki	se prepozno začne reševati, če se sploh zazna.
, pri svojem delu nisem ničesar spremenila,	dijaki	so se morali naučiti. Vendar sem sama še dolgo
sprašujemo, koga bomo učili, če bodo dotični	dijaki	izključeni. Nad mano je bilo izvedeno nasilje
šola žal ni imela trdnih dokazov in pooblastil.	Dijaki	niso kaznovani tako, da bi vsi ostali in oni
noče reševati delovnega lista kot ostali	dijaki	, ampak se zadira in kriči na učitelja ter na vse
Na šoli potekajo samo pogovori in nič drugega.	Dijaki	imajo vse pravice in so zaščiteni. Nam pa lahko
dvoletnem programu imajo veliko nasilja med	dijaki	in na relaciji dijak – učitelj. V enem šolskem
etične skupnosti (Romi) in ostali	dijaki	ter na nacionalni bazi. Ta nasilja se rešujejo,
) ne izpiše iz šole. Šola se trudi, da bi vsi	dijaki	prišli do izobrazbe, socializacije,
. Izpis dijaka, ki je nadlegoval sošolca.	Dijaki	je bil žaljiv do profesorice. Profesorica ga ni
Sam se moram ukvarjati s porednimi	dijaki	, namesto da bi se z boljšimi. Na šoli je bolj

Dijaki

, svetovalna služba, učitelj le obračun med predmetih (etika, psihologija) Motečih	dijaki	Dijakinja kljub opozorilu ni pospravila , ki imajo neprimeren odnos do drugih, ne moremo
, pomiritev, alternativni vzgojni ukrep nasilje, kraja predmetov. Opravljen pogovor z takega primera	dijaki	zamolčijo medvrstniško izsiljevanje, ker se in izrečen vzgojni ukrep. fizično nasilje med
Hitro ukrepanje. Nekateri nasilja v razredu, nihče nima časa ali volje, otrok zahtevala preveč. Prav tako so se vdala in jim do neke mere popustila, vendar	dijaki	bi si zaslužili višjo kazen. Konflikt starš – dobi se večjo moč in elan za ponovitev dejanja. obrnili proti njej in poskušali priti na lahek in starši vseeno pričakujejo lepe ocene za bore

Barbara Japelj Pavešič, *Nacionalna študija zaznave nasilja nad učitelji in ravnatelji v šolah: zagotavljanje varnega in vzpodbudnega učnega okolja*
Strokovna monografija

Zbirka: Digitalna knjižnica

Uredniški odbor: Igor Ž. Žagar (Educational Research Institute & University of Primorska),
Jonatan Vinkler (University of Primorska), Janja Žmavc (Educational Research Institute & University
of Maribor), Alenka Gril (Educational Research Institute)

Podzbirka: Documenta, 16

Recenzenta: Igor Ž. Žagar in Klaudija Šterman Ivančič

Oblikovanje, prelom in digitalizacija: Jonatan Vinkler

Jezikovni pregled: Davorin Dukič

Izdajatelj: Pedagoški inštitut

Ljubljana 2020

© 2020 Pedagoški inštitut

Zanj: Igor Ž. Žagar

ISBN 978-961-270-321-9 (pdf)

<http://www.pei.si/ISBN/978-961-270-321-9.pdf>

ISBN 978-961-270-322-6 (html)

<http://www.pei.si/ISBN/978-961-270-322-6/index.html>

DOI: <https://www.doi.org/10.32320/978-961-270-321-9>

© 2020 Pedagoški inštitut/Educational Research Institute

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID=20871683

ISBN 978-961-270-321-9 (pdf)

ISBN 978-961-270-322-6 (html)

